

Familiars d'Alzheimer

La pèrdua reiterativa de memòria, unida als canvis d'humor i de comportament, poden ser els primers indicis que una persona pateix d'Alzheimer. Aquesta malaltia, que afecta el 10% de les persones més grans de 65 anys i el 50% de les més grans de 90, té un important impacte familiar, sobretot per als curadors principals. D'una banda, han d'aprendre a tenir cura del malalt, a estimular-lo, a organitzar i adaptar a cada moment aquesta atenció; de l'altra, han de conèixer amb la malaltia sent testimonis de la degradació física i intel·lectual de l'ésser estimat. La necessitat dels curadors de ser escoltats es va eixamplant a mesura que es va apagant la veu del malalt i, en aquest sentit, són de gran importància els grups d'ajuda mútua i de suport per a familiars de les associacions de Familiars de Malalts d'Alzheimer esteses per Catalunya, així com la resta de serveis que ofereixen.

Els dies 4 i 5 de novembre tenen lloc a Tarragona les I Jornades Catalanes sobre l'Alzheimer, durant les quals familiars, metges i voluntaris debatran sobre el futur d'aquesta malaltia degenerativa i els

Tarragona acull el 4 i 5 de novembre les primeres jornades catalanes sobre la malaltia

avenços sanitaris dels darrers anys. «Ja que els malalts d'Alzheimer no poden fer sentir la seva veu, ni expressar la seva voluntat, nosaltres, els familiars, hem de vetllar perquè es respectin els seus drets i perquè siguin tractats com a membres de la nostra societat», ha afirmat Anna Algueró i Caballé, presidenta de l'AFAT Terres de l'Ebre.

Pàg. 2, 3, 5 i 6

Foto cedida per la revista «Humanitzar»

El cardenal Marcelo inaugura el curs de l'Institut de Teologia Espiritual

Dos cardenals van presidir «amb solemnitat» la inauguració del desè curs de l'Institut de Teologia Espiritual de Barcelona.

El qui va ser arquebisbe de Barcelona entre el 1967 i el 1972, Mons. Marcelo González Martín, va esdevenir el 19 d'octubre passat l'autèntic protagonista de la inauguració del desè curs de l'Institut de Teologia Espiritual de Barcelona. Mons. González, que va ser rebut enmig d'un gran aplaudiment, va parlar en la seva lliçó inaugural sobre el Concili Vaticà II i el seu missatge sobre l'espiritualitat de l'home d'avui. També van assistir a l'acte l'arquebisbe de Barcelona, el cardenal Carles, i els bisbes auxiliars Mons. Tena i Mons. Vives.

La inauguració del nou curs va estar marcada per la gran emotivitat que suposava el retrobament amb l'actual arquebisbe emèrit de Toledo i anteriorment pastor de l'Església de Barcelona. Mons. González va elaborar un discurs sobre el Concili Ecumènic Vaticà II fonamentat en l'experiència d'un home que el va voler viure a fons i des del cor.

Pàg. 17

L'11 de novembre proper, festa de la Mare de Déu de l'Estrella al monestir de Santa Maria de Jerusalem, a Barcelona

Pàg. 20 i 21

Una mirada sobre els acords entre Església i Estat

El primer acord entre la Santa Seu i l'Estat espanyol es va firmar el 28 de juliol del 1976, i establia el marc per a les noves relacions entre les dues parts. El 3 de gener del 1979 es van firmar quatre acords dedicats a afers jurídics, econòmics, ensenyament i afers culturals, i assistència religiosa a les forces armades i servei militar dels clergues i religiosos. Per analitzar aquests anys de vigència dels acords la Junta d'Afers Jurídics de la Conferència Episcopal Espanyola (CEE) va organitzar un simposi, del 20 al 21 d'octubre. L'objectiu era presentar la naturalesa i el valor jurídic dels acords entre l'Estat espanyol i la Santa Seu, així com la realitat de la seva aplicació en el moment present.

Pàg. 8

Sumari

Pàg. 7 Domund: la missió com a servei

Pàg. 19 Vic: homenatge al rector dels Prats de Rei

Pàg. 22 Girona: primer aniversari d'«El Senyal»

Pàg. 28 Entrevista a Ignasi García Clavel

Pàg. 30 Llibre: «Autogovern i fet religiós», d'Àlex Seglers

Editorial

Quan la memòria no respon

Pels camins i pobles de Galilea, centenars de malalts s'acostaven a Jesús esperant la seva curació miraculosa, n'hi havia de tot tipus, fins i tot de malalties que avui afortunadament estan eradicades. Però certament no hi havia cap persona afectada d'Alzheimer, perquè aquesta malaltia degenerativa de les cèl·lules cerebrals és molt del nostre temps, i segons sembla cada vegada serà més intensa i desenvolupada.

La nostra societat a diferència de la del Messies, ha aconseguit que la mitjana de vida de les persones sigui clarament superior. Això ha allargat les expectatives de vida dels éssers humans, especialment als països més desenvolupats, però al mateix temps ha portat noves malalties pròpies de la «nova vellesa». Quan el nostre Salvador va estar en aquest món, era pràcticament impossible trobar persones que superessin la frontera dels 80 anys, així que moltes de les malalties que sorgeixen a partir de certes edats eren inexistents.

Però no és així en el nostre temps, on la malaltia de l'Alzheimer no només és un dels grans reptes i preocupacions per a la societat i especialment per al cos mèdic i sanitari, sinó que les expectatives són d'un augment progressiu dels afectats, tenint en compte que la nostra societat occidental cada vegada tindrà més ancians i aquests arribaran a edats fa dècades insospitades.

Malgrat els avenços científics, curiosament el nostre món, que és capaç de clonar ovelles i de viatjar fins a Mart, no és capaç de resoldre de forma definitiva malalties com la sida, el càncer o el mateix Alzheimer. Els metges i científics intenten ser optimistes de cara al futur, però no amaguen la seva preocupació i impotència per combatre algunes malalties.

Mentre el progrés científic avança, moltes

famílies viuen un terrible drama perquè tenen a casa seva una persona amb Alzheimer. Els familiars són els grans afectats, perquè la persona malalta arriba un moment en què és inconscient del que fa o del que li passa, en canvi els que hi conviuen són els que veuen alterada la vida familiar, pel fet de portar un ritme completament diferent al considerat «normal».

Tot comença per una cosa que cada dia considerem més normal com és la pèrdua de memòria. Potser pel ritme ataregat de les nostres vides, això passa fins i tot en persones joves. Però això només és l'inici. Després del que podríem catalogar com una «desorientació» vindran les veritables pèrdues de memòria, que portaran a la persona afectada a perdre la noció de la seva situació humana i personal. A poc a poc, l'afectat anirà perdent facultats progressivament i els familiars hauran d'anar assumint aquest dèficit fins que els tocarà fer-ho pràcticament tot.

A això, ha de sumar-s'hi el drama econòmic per a aquelles famílies que a més del drama humà hauran de costejar el caríssim tractament contra l'Alzheimer, que no està a l'abast de moltes persones, especialment si aquestes, com és lògic pel tipus de malaltia, són ja ancianes.

Davant d'aquest dolor, com a cristians i com a persones hem de ser sensibles a aquesta problemàtica, conèixer més els problemes que ocasiona per estar sempre preparats i per intentar evitar riscos, i sobretot esforçar-nos al màxim per aconseguir una societat que sigui capaç de donar respostes a aquesta malaltia i que doni tracte humà digne als afectats.

Jesús a Galilea no tenia malalts d'Alzheimer, però si l'Evangeli s'escriu en el nostre temps ben cert que hi apareixerien perquè serien un dels grups als quals Jesús es dirigiria i els mostraria la seva bondat misericordiosa.

CATALUNYA CRISTIANA

Director: Mn. R. Octavi Sánchez

Sotsdirectora: Gna. Gemma Morató

Redactors: Miquel Àngel Codina, Samuel Gutiérrez, Rosa M. Jané, Carme Munté, Rosa Peraire, Marta Puyol

Lingüista: Montserrat Pibernat

Arxiu i fotografia: Eulàlia Grande

Corresponsals: Montse Sans, *ANDALUSIA*; Guillem Farré, *GIRONA*; Jordi Curcó, *LLEIDA*; Lluís Serra i Miriam Díez *ROMA*; Guillem Ferrer, *SES ILLES*; Antoni Mirabet, *SEU D'URGELL*; Benet Roigé, *SOLSONA*; Joan Boronat, *TARRAGONA*; Joaquim Blanc, *TORTOSA*; Fàtima Alemany, *VIC*

Col·laboradors externs: Gmà. Adrià, Josep M. Aragonès, Pilarín Bayés, Oriol Camps, Joan Carrera, Francesc Gamis-sans, Enric Graupera, Joan Guiteras, Jordi Jorba, Francesc Nicolau, Cristóbal Sàrrias, Pere Tena, Ferran L. Tognetta, Josep Ventura, P-J Ynaraja, Joan Manel Gutiérrez

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Puiggarí, 5-7 - 08014 BARCELONA

Tel. 934 905 988, Fax 934 902 035

E-mail: catcris@idgrup.ibernet.com

Gerent: Jaume Vinyals

Publicitat: Josep Harris

Promoció: Alfons Miralles

Subscripcions: Antònia Canals, Isabel Giralt

Administració i comptabilitat: Mònica Torras

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Cra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri. Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

Difusió controlada per

Membre de la **UCIP**
International Catholic Union of Press

Membre de l'**APPEC**
Associació de Publicacions Periòdiques en català

SUBSCRIPCIONS ANUALS

Catalunya, resta de l'Estat espanyol, Andorra, Gibraltar i Portugal: 12.480 ptes.
Resta d'Europa: 22.950 ptes.
Amèrica i Àfrica: 28.200 ptes.
Àsia i Oceania: 39.100 ptes.

LA TIRA

Per Pilarín

en primer pla

«L'Alzheimer serà una plaga d'aquí a vint anys»

■ Manel Mañós presideix l'Associació de Familiars d'Alzheimer de Barcelona

L'Alzheimer, que a Catalunya afecta aproximadament més de 60.000 persones, és, per a un metge, una malaltia degenerativa de les cèl·lules cerebrals que des del punt de vista professional representa un fracàs d'entrada perquè no es pot guarir. Però per a un metge i a més familiar d'un malalt d'Alzheimer, és una doble

tragèdia, perquè el fracàs professional ha d'afegir-hi el drama personal. És el cas de Manel Mañós Gonzalbo (Barcelona, 1921), metge cirurgià d'otorinolaringologia i president de l'Associació de Familiars de Malalts d'Alzheimer de Barcelona. «Fa quinze anys que visc la malaltia en la persona de Laura, la meva esposa.»

—La malaltia d'Alzheimer té un important impacte familiar. Què és el més dur de tot?

—El més dur és ser conscient que amb un familiar amb qui encara pots conversar o pots intercanviar opinions arribarà un moment que no podràs ni parlar-hi, en què es perdrà la relació personal. Això ha estat, almenys per a mi, el més dur d'aquesta malaltia. En segon lloc, canvia per complet el tipus de vida familiar, perquè totes les coses que es fan com a unitat familiar s'han de condicionar a les possibilitats del malalt. Tant és així que arriba un moment que la família s'ha d'acostumar a prescindir-ne, per poder mantenir la relació entre els altres membres. El malalt no pot participar en reunions, posem per cas, d'unes quinze persones perquè no pot suportar-ho, es posa nerviós i s'angoixa. El que necessita és tranquil·litat. A tot això caldria afegir l'impacte econòmic que representa la malaltia, sobretot si tenim en compte que l'Alzheimer, fonamentalment, sol fer acte d'aparició a partir de l'època de la jubilació. La despesa per atendre un malalt d'Alzheimer ronda els més de tres milions de pessetes l'any.

—Quins són els primers símptomes per detectar la malaltia?

—Els primers símptomes, com passa sempre, són la pèrdua de memòria reiterativa; alteracions en el raonament i en el càlcul de forma continuada —poden arribar a donar deu mil pessetes cada vegada que van a comprar el pa sense ni mirar el canvi—, així com alteracions en la vida diària i, en el cas que estiguin treballant, en l'àmbit laboral. El malalt va perdent a poc a poc la seva autonomia i passa a dependre cada vegada més dels altres, fins al punt que el familiar acaba substituint el malalt, cosa que pot fer de dues maneres: o bé ignorant quan el malalt necessita ajuda perquè no vol o no pot entendre la malaltia o donant-li massa ajuda. Totes dues coses són dolentes, perquè el que cal és donar l'ajuda justa i precisa. En aquest sentit, no se li pot demanar que faci una cosa que no pot fer —no se li pot criticar que cremi el menjar, perquè ha perdut el concepte i el temps de cocció— sinó que cal ajudar-lo sense presses, amb tranquil·litat i amb serenitat, de la mateixa manera que cal mantenir la seva autonomia durant tots els anys que sigui possible. És per això que, tot i que per al cuidador seria més fàcil anul·lar

el malalt, en el sentit de vestir-lo i donar-li de menjar per guanyar temps, cal recordar que aquí no es tracta de la comoditat del cuidador, sinó de la qualitat de vida del malalt.

—Però, en qualsevol cas, què senten els curadors?

—El cansament del cuidador s'acusa més psíquicament que no pas físicament. La sensació de soledat és una de les coses més difícils de pair i és per això que la realitat m'ha demostrat que parlar és la necessitat més important del familiar. Tot i que el suport que he rebut dels meus dos fills ha estat molt important, res no pot substituir la relació amb la meua dona. No puc fer res més que donar-li proves d'estimació i d'afecte, amb el benentès que són capaços de tornar-ne: són capaços de somriure... La meua dona fa anys que no parla. D'altra banda, per a una persona que dedica hores a cuidar el malalt, que se sacrifica i s'hi esforça, és també molt dur suportar determinades conductes característiques d'aquesta malaltia com poden ser l'agressivitat o els canvis de caràcter. En aquest sentit, des de l'associació aconsellem que els curadors es posin al lloc del malalt i que el tractin tal com els agradaria que els tractessin a ells si es trobessin en la mateixa situació.

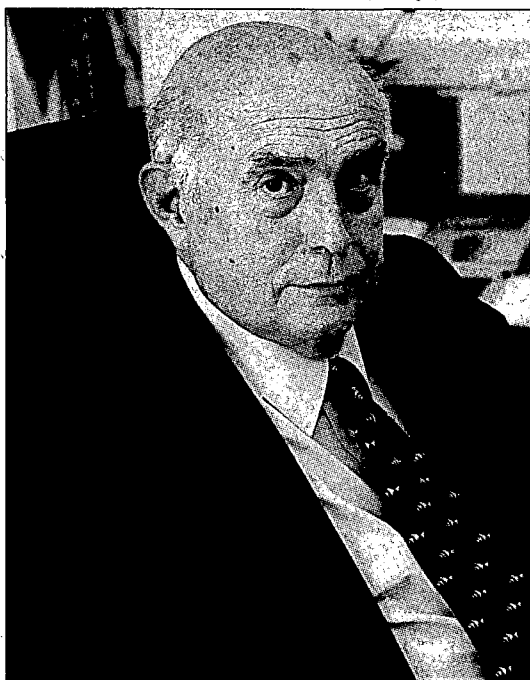
—Quins reptes ètics han de superar els familiars de malalts d'Alzheimer?

—El primer repte és comprendre la malaltia. Els familiars estan obligats a comprendre la malaltia o, si més no, a esforçar-se per comprendre-la, perquè, si no és així, sense voler poden arribar a maltractar el malalt. El segon repte ètic és acceptar-la i, en aquest sentit, es pot considerar que una persona ha acceptat la malaltia quan tots els problemes que provoca els incorpora a la seva vida diària o més aviat quan aquests problemes deixen de ser problemes i passen a ser un fet normal de la vida. Et queda una tranquil·litat molt gran perquè fas el que has de fer sense que et suposi un esforç; esdevé més aviat una necessitat.

—Quines etapes travessa un malalt d'Alzheimer?

—Des de la medicina s'estableixen nou fases, que, si bé sota un punt de vista

funcional són molt importants, per a la família, el pacient i la vivència quotidiana es poden reduir a tres: fase inicial, fase intermitja i fase terminal. Ara bé, la frontera és difusa. A grans trets, podem dir que durant la primera fase el malalt manté una autonomia força bona i encara és vàlid, però tot i que s'hi pot tenir un tracte personal ja no és la mateixa persona que era

Manel Mañós Gonzalbo.

abans. En la fase intermitja, perd bona part de l'autonomia; comença a tenir dificultats de mobilitat i de parla; es desorienta fàcilment i ja no reconeix les persones; cada vegada té menys memòria; pot començar a patir un cert grau d'invalidesa, així com incontinència, perquè com que té dificultats per orientar-se arriba tard al bany. Durant aquestes dues primeres fases el que és molt important és l'estimulació tant física com psíquica del malalt, de la mateixa manera que per a les persones que ens considerem «normals» és important portar alguna activitat. Finalment, en la fase terminal, a la incontinència cal afegir-hi la invalidesa, de manera que si el deixes en una determinada postura al cap de sis hores el trobaràs igual.

—És aconsellable la residència quan els familiars no se'n poden fer càrrec?

—El malalt ha d'estar on pugui rebre la millor atenció, i si això es pot fer a casa, perfecte, perquè el malalt es desorienta molt i li suposa un trauma que el canvi de

l'hàbitat normal. Allò que és tan habitual que els pares passin una temporada a casa de cada fill en el cas d'un malalt d'Alzheimer no és bo, perquè aquests trasbalsos poden fer que el desenvolupament de la malaltia vagi més ràpid o que la seva qualitat de vida se'n ressenti. Què és l'ideal? Tenir-ne cura, si és possible, en l'àmbit familiar, ja que, d'una banda, el cost és més econòmic i, de l'altra, al malalt li permet continuar amb la seva vida habitual. Quan les persones que se n'han de fer càrrec treballen però de totes maneres volen tenir el malalt a casa, com a solució hi ha els centres de dia, on d'altra banda hi ha professionals molt bons que treballen l'estimulació del malalt. Quan els centres de dia, perquè la malaltia ja està molt avançada, no se'n poden fer càrrec, hi ha l'opció de la residència, més concretament, la unitat de demència.

—L'Alzheimer és la malaltia del segle XXI?

—Les persones que ara tenen 45 anys seran els futurs malalts d'Alzheimer, que, com que als països industrialitzats s'està produint un increment en l'envelliment de la població, d'aquí a vint anys serà una plaga. Cada dia un nombre més gran de persones arriben fins als 80 o 90 anys, fins i tot més, i es trobaran amb els mateixos problemes que tenim ara, si bé amb la dificultat afegida que els malalts seran més. És a dir, el pastís serà el mateix, però les porcions seran més petites perquè s'haurà de repartir entre més gent.

—Hi ha esperança de guariment?

—Si l'any 1994 era una mena d'utopia, actualment s'investiga molt i hi ha l'esperança de perfeccionar la farmacologia que tenim en aquests moments i que permet alenteix els efectes de la malaltia. Ara com ara, farmacològicament es poden tractar tots els símptomes mitjançant dues menes de medicació: d'una banda, l'específica (com pot ser la rivastigmina), que alenteix pròpiament la malaltia de l'Alzheimer i fins i tot pot implicar una millora durant un cert temps; de l'altra, la medicació simptomàtica, que tracta símptomes com l'insomni, la depressió, l'agressivitat, l'angoixa...

—Cap altre avenç?

—Un dels efectes de la malaltia és que el pacient es desorienta i, en conseqüència, es perd, i és per això que l'últim trimestre d'enguany o a tot estirar el primer de l'any vinent durem a terme a Barcelona un programa pilot de recerca del malalt mitjançant un conveni amb la policia. Si el pilot va bé, el programa es farà extensible a tot l'Estat espanyol. El que pretén aquest programa és dotar de més autonomia el malalt d'Alzheimer mitjançant un aparell programat de la mida d'un paquet de tabac que li permeti autonomia en un espai i un temps concret —tres hores, per exemple, per tornar a casa. En el moment que la persona sobrepassi l'espai o el temps determinat es dispararà una alarma en un centre primari de control, que al seu torn es posarà en contacte amb la persona en qüestió o amb la família per saber si realment el malalt s'ha perdut. Si es confirma la pèrdua, l'alarma passarà a la policia, que per un sistema de coordenades aconseguirà localitzar-lo.

Pelegrinatges i viatges

AMB L'ASSISTÈNCIA
TÈCNICA DE

MERCATRAVEL S.A.

**ELS NOSTRES
CALENDARIS 2001**

Leccionari dominical: Cicle C
Leccionari ferial: Anys senars

«El futur del món i de l'Església pertany a les joves generacions que, nascudes aquest segle, seran madures el vinent, el primer del nou mil·lenni...» (Joan Pau II)

Adreceu-vos per telèfon,
per correu o bé personalment
a l'associació

**AMICS
DE CATALUNYA CRISTIANA**

Pl. Urquinaona, 11, 3r 3a A
08010 BARCELONA
Telèfon 933 013 718
Fax 933 023 264

Pelegrinatge TERRA SANTA CAP D'ANY

Del 27 de desembre al 3 de gener del 2001

Una manera ben eficaç de viure l'Any Jubilar

ITINERARI BÍBLIC RUTA DE L'ÈXODE

DEL NIL A LES FONTS DEL JORDÀ

Del 4 al 16 de març del 2001

- El Caire
- Sinai
- Jordània
- Jerusalem

Tot refent el camí
cap a la terra
promesa

Afrontar l'Alzheimer

Malaltia i repte

Es diu i amb raó de l'Alzheimer que és una malaltia que instal·la la desesperació i el lament allà on arriba. No podem ni arribar a imaginar-nos la duresa i el dol que creix en el sentiment quan hom veu que el pare, la mare o la persona que estimes es va desdibuixant, perd el perfil i es desenruna lentament. Hom pot resseguir la traça d'una malaltia que va fonent, no només les capacitats del qui està malalt, sinó també la capacitat de resiliència del qui en té cura.

Sovint la família o la xarxa de relacions més propera a la persona malalta no sap com fer front a la gran diversitat de situacions de dolor que van prenent cos al llarg del procés de deteriorament. «Faig prou?», «actuo correctament?», són expressions que sovint sentim dir als familiars d'un malalt d'Alzheimer. La inseguretad, el dolor, el sentiment de culpabilitat es van apoderant d'una situació difícil de suportar i d'entendre en la seva mesura justa.

És en aquesta tessitura que la Fundació Pere Tarrés, en col·laboració amb la Fundació "la Caixa" i el suport de l'AFAB (Associació de Familiars d'Alzheimer de Barcelona), va engegar l'abril de 1999 el programa *Alzheimer: estimulació a l'entorn familiar*. El programa, pioner a l'Estat espanyol, neix de la necessitat de donar resposta a les mancances tant de coneixements com de recursos de les persones que tenen al seu càrrec un malalt d'Alzheimer.

El servei ha permès treballar els estímuls de l'entorn familiar de la persona afectada d'Alzheimer, com poden ser les habilitats, les actituds i els records, amb l'objectiu de potenciar un procés de prevenció i manteniment de les capacitats i, de forma paral·lela, la seva màxima implicació dins la relació social, i la millora de la qualitat de

vida del malalt i de la seva família. Aquesta intervenció és portada a terme des del camp de l'educació social.

Treballar les activitats més bàsiques de la vida diària, participar en les tasques quotidianes, treballar des de la història de vida, personal i compartida per l'entorn familiar, són algunes de les propostes que el familiar aprèn a manejar acompanyat

com un sentiment d'utilitat i voluntat de fer alguna cosa.

En aquest procés, l'educador hi té un paper important, educar, des de la relació d'ajuda, aquells processos de relació i estimació que aporten una millor qualitat de vida als qui viuen immersos en la crua realitat de la malaltia.

Fins a finals d'any unes 103 famílies

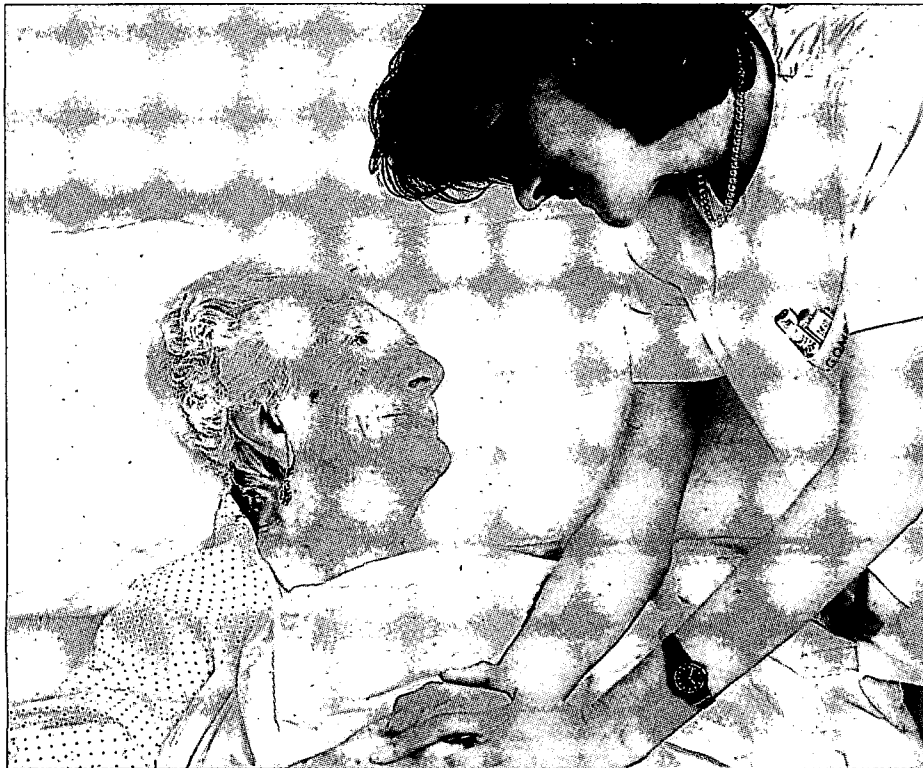

Foto cedida per la revista «Humanitzar»

per l'educador social.

Des de les potencialitats de la família i del malalt, l'educador social és capaç de plantejar unes pautes d'intervenció, consensuades amb l'equip educatiu, que han de permetre a la família un període de formació que els ajudi a potenciar el manteniment d'autonomia en el malalt així

de Catalunya s'hauran acollit al programa que, pel fet de realitzar-se al domicili, evita el procés d'adaptació a un centre residencial i ajuda a mantenir una socialització amb l'entorn comunitari i social.

Quico Maños

Director del programa «Alzheimer: estimulació a l'entorn familiar», de la Fundació Pere Tarrés

L'impacte emocional

El contacte quotidià i prolongat amb persones que presenten deteriorament cognitiu origina sentiments intensos. L'experiència emocional que es desprèn de la feina de cuidar aquests malalts implica la capacitat de contenir aquestes ansietats. Parlar de l'ansietat implica referir-se a un temor vague indefinit i de límits imprecisos que apareix en qualsevol de nosaltres davant de determinades situacions o vivències. L'ansietat ens acompanya al llarg de la vida i ens permet avançar, prosseguir. Però, si la llinda de tolerància és sobrepasada, l'ansietat és insuportable, hom se sent paralytitzat i disminueix la capacitat de resposta davant de la situació.

La feina de cuidar un malalt d'Alzheimer és una experiència emocional estressant en la mesura que connecta amb les dues pors universals de l'ésser humà: por a perdre la raó i por a la mort. Això pot tenir dues menes d'efectes: perjudicials, pot conduir al *burn-out*, a la claudicació

emocional del curador i per tant a la pèrdua d'eficàcia en la cura del malalt; o bé pot tenir efectes beneficiosos, de manera que afavoreix el desenvolupament personal, augmenta la confiança en un mateix, incrementa la confiança en la capacitat reparadora del curador i, en conseqüència, condueix a una qualitat de vida més bona del malalt.

Les persones perceben el patiment amb diferents gradacions segons els seus trets de personalitat, la intensitat de l'impacte o el moment particular de tot el procés. En ocasions, els curadors familiars perceben un temor a desintegrar-se per no entendre el que està passant, per confondre's, per no trobar la resposta adequada o per perdre's en el caos. Estan experimentant ansietats confusionals. Quan el dolor és molt intens necessiten fer-lo fora i trobar algun culpable que es faci càrrec de la por. Interpreten la realitat com a amenaçant. Davant de tanta frustració responen amb agressió a l'entorn. Estan connectant amb

ansietats persecutòries. Finalment hi ha moments en què se senten buits, cansats, apàtics, abúlics, han perdut l'esperança. S'han posat en contacte amb ansietats depressives.

Per afrontar totes aquestes experiències emocionals s'empren diferents estratègies d'afrontament: modular el dolor (a través del pensament, es busca poder acceptar la veritat dolorosa), modificar el dolor (a través de tècniques defensives, es busca falsejar la realitat per poder-la acceptar) o evadir el dolor (a través de procediments radicals, es fuig de la realitat dolorosa).

El treball de fer-se càrrec del sofriment és un procés que anomenarem el viatge cap a l'acceptació de la situació. A partir de l'aprenentatge per l'experiència serà possible que la feina de cuidar l'altre no resulti només positiva per al malalt sinó també altament beneficiosa per al creixement mental del curador.

Silvia Viel

Psicòloga. Hospital-Residència Sant Camil

Amb l'objectiu d'«Afrontar l'Alzheimer» la Fundació "la Caixa" ha editat una col·lecció de guies pràctiques que recopilen informació pràctica (a continuació se n'ofereix un exemple) sobre els recursos que hi ha per fer front a la malaltia. Les guies tracten temes que van des de com atendre el malalt fins a consells de tipus legal, tot passant per com adequar la casa on viu el malalt per facilitar la seva autonomia. Les guies «Afrontar l'Alzheimer» són de distribució gratuïta i es poden sol·licitar per telèfon al 902 22 30 40.

Com ajudar la família amb un malalt d'Alzheimer?

- Intentar no perdre el contacte amb els membres de la família, encara que sigui a través d'accions simples com ara una trucada de tant en tant o una visita. Són actes que signifiquen molt per al malalt, encara que no ho demostris
- Tenir amb ells, ocasionalment, petits detalls o atencions
- Oferir-los ajuda per proporcionar-los temps lliure i el descans que necessiten, però una ajuda específica i concreta, no «general» (del tipus «necessites alguna cosa?»), ja que a les famílies els resulta difícil demanar ajuda
- Informar-se sobre la malaltia i sobre els canvis de comportament que ocasiona en el malalt per poder entendre la situació a què ha de fer front la família
- Proposar-los activitats que els ajudin a sortir, relaxar-se i descansar, incloent-hi el malalt, si pot ser
- Aprendre a escoltar, perquè sovint els malalts i els cuidadors el que necessiten és parlar amb algú, sense interrupcions. No és necessari oferir-los respostes, ni tampoc qüestionar o jutjar el que expliquen. N'hi ha prou a donar-los suport i comprensió
- Preocupar-se pel cuidador i animar-lo a cuidar-se ell mateix, procurant-li informació i ajuda o companyia, si és necessari
- Preocupar-se per tots els membres de la família, inclòs el malalt, ja que agraeix les visites encara que sigui incapaç de demostrar-ho

Com es modifica la capacitat de comunicar-se en un malalt d'Alzheimer?

- Dificultat per expressar idees amb les paraules adequades
- Utilització d'un vocabulari molt reiteratiu
- Ús de paraules inventades per descriure objectes el nom dels quals ja no recorda
- Pèrdua del fil de la conversa de manera habitual
- Dificultat per organitzar les paraules en un ordre lògic
- Utilització d'un llenguatge extremament senzill
- Ús de paraules malsonants
- Gesticulació creixent, que va substituint cada vegada més les paraules

I Jornades Catalanes sobre l'Alzheimer

Tarragona serà la seu, els dies 4 i 5 de novembre, de les I Jornades Catalanes sobre l'Alzheimer, durant les quals, familiars, metges i voluntaris debatran sobre el futur d'aquesta malaltia degenerativa i els avenços sanitaris dels darrers

anys. Les jornades tindran lloc al Palau de Congressos i hi participaran representants de totes les associacions de Familiars d'Alzheimer de Catalunya així com metges de diferents hospitals que tracten la malaltia.

Aquest és el primer cop que es fan unes jornades globals a Catalunya al voltant de la problemàtica de l'Alzheimer, per bé que anteriorment s'havia celebrat alguna assemblea de caràcter sectorial. Com manifesta Jaume Solé i Martí, president del comitè organitzador de les jornades i a la vegada president de l'Associació de Familiars d'Alzheimer de Tarragona (AFAT), «difícilment trobarem una malaltia com aquesta, en què intervingui una gamma tan àmplia i interdisciplinària de professionals i tècnics». Tal com s'expressa en la salutació del programa d'aquest seminari, «es tracta d'unes jornades amb un alt contingut social i sanitari i com diu el lema escollit —“Parlem-ne, escoltant-nos”— es tracta de conèixer les inquietuds, les valoracions i les aportacions, i extreure'n conclusions. Aquest és un dels motius que ens mou a organitzar aquesta primera convocatòria».

La malaltia d'Alzheimer, que produeix demència irreversible, continua afectant sectors cada vegada més amplis de la societat, d'una societat que encara no està preparada, en molts aspectes, per assumir-la. D'aquí la necessitat de fomentar unes jornades encarades a la informació avançada i a la solidaritat. Des d'aquesta perspectiva, a Tarragona, que actualment és la seu de la Federació que engloba les 25 associacions de Familiars d'Alzheimer existents a Catalunya, li ha correspost estructurar i gestionar la celebració d'aquestes primeres jornades. Per formar una associació, Jaume Solé indica que «es requereix un mínim de cinquanta famílies per constituir-la estatutàriament».

A la demarcació de Tarragona, hi ha

L'Alzheimer afecta cada vegada sectors més amplis de la societat.

associacions a les capçaleres de comarca de l'Alt Camp, el Baix Camp, el Tarragonès i les Terres de l'Ebre, amb l'objectiu comú de respondre a les necessitats reals dels malalts i dels seus cuidadors. Es calcula que a les comarques de Tarragona hi ha uns 10.000 pacients afectats per la malaltia de l'Alzheimer. A la demarcació de Barcelona hi ha delegacions al Barcelonès nord, al Barcelonès sud, al Vallès Oriental, al Maresme, a l'Anoia i al Garraf.

L'AFAT ha tramès 3.500 programes arreu de Catalunya per convocar els fa-

miliars d'afectats per la malaltia. Cal remarcar també que, segons afirma Jaume Solé, «hem aconseguit un crèdit i mig lliure per als estudiants de la Universitat Rovira i Virgili».

D'altra banda, la Delegació diocesana de Pastoral de la Salut de l'arquebisbat de Barcelona també inclou en el seu curs de voluntariat, que tindrà lloc des del 7 de novembre fins al 6 de març de l'any vinent, un apartat de malalties específiques, l'Alzheimer entre elles.

Joan Boronat

La tasca de les associacions

Anna Algueró i Caballé, presidenta de l'Associació de Familiars d'Alzheimer en l'agrupació comarcal de Tortosa, va organitzar una jornada sobre la malaltia el 21 de setembre, coincidint amb el Dia Mundial de l'Alzheimer. Segons va informar Algueró, l'AFAT Terres de l'Ebre està formada per «un grup de persones, en la seva majoria familiars, que volen explicar a la societat el greu problema que comporta cuidar un malalt amb demència, tot respectant els seus drets i atenent-lo el millor possible».

Alguns dels serveis que AFAT Terres de l'Ebre dóna als seus socis, i que poden ser extrapolables a altres associacions, són: informació i assessorament sobre la malaltia, recursos sanitaris i socials; assistència jurídica, consultes sobre incapacitats, tuteles, etc.; assistència psicològica personalitzada

i grups d'ajuda mútua; formació per a curadors, cursos, xerrades, conferències, etc.

La celebració més plena de la jornada va tenir lloc el 23 de setembre a l'Auditori Felip Pedrell. Amb la consigna *Parlem de bioètica!*, els quatre participants van contrastar parers guiats pel moderador Eduard Prats, metge i màster en bioètica. El matí va culminar amb la conferència de Francesc Torralba, professor titular de Filosofia de la Universitat Ramon Llull i membre de l'Institut Borja de Bioètica, que va parlar d'*Aspectes ètics de la malaltia d'Alzheimer*. Francesc Torralba va assenyalar que «la finalitat del cuidador és la d'excel·lir en l'atenció al malalt (...) Es tracta d'aconseguir el màxim grau possible d'autonomia personal i mai no hem de substituir l'altre». (J.B.B.)

UN PROGRAMA ATAPEÏT

4 DE NOVEMBRE. Àrea social, familiar i assistencial: LA REALITAT
8.30 h

Obertura de les portes del Palau
Entrega de credencials

9.30 h

Recepció autoritats
Recorregut pel firal d'estands, i mostra d'exposicions

10 h

Presentació de les jornades

10.30 h

I conferència
Programa i plantejaments del Departament de Benestar Social vers la M. A.

11.45 h

II conferència
La incapacitació, l'autotutela, la tutela

12.30

III conferència

Les despeses en la M. A.

13.15 h

Taula

El treball social, a l'Administració local, comarcal i a les associacions

Taller

Aprèn a ajudar-la. L'animació intergeneracional

16 h

IV conferència

La família com a recurs principal

16.45 h

Constitució de les comissions de treball: *els serveis que ofereixen les associacions, l'Administració pública i la iniciativa privada, el cost econòmic que suporta la família*

Taller

Aprèn a ajudar-lo. La comunicació

Taula

Teràpia a domicili en malalts d'Alzheimer

18.30 h

Plenari

22.30 h

Acte musicocultural

5 DE NOVEMBRE. Àrea sanitària: L'ESPERANÇA

10 h

I conferència

Programa i plantejaments del Departament de Sanitat vers la M. A.

10.45 h

II conferència

El tractament farmacològic, la realitat d'avui, l'esperança del demà

11.45

III conferència

Presentació de l'Escala A.V.D. Alzheimer

12.30 h

IV conferència

Aspectes de la bioètica en la M. A.

13.15 h

Taller

La mobilització en un malalt d'Alzheimer

Taller

Aprèn a ajudar-lo. Humor

17 h

Taller

La nutrició en un malalt d'Alzheimer

Reunió de les associacions de Familiars de M. A. de Catalunya

18 h Plenari

18.30 h

Acte de cloenda

Reportatge: Carme Munté

Vaticà

església en el món

El Papa subratlla que la missió és un servei

■ 70.000 participants en el Jubileu de les Missions

ROMA.— Aproximadament 70.000 persones van participar en el Jubileu de les Missions, el 22 d'octubre, en el qual Joan Pau II va confirmar la invitació que va fer el 1978 en ser escollit Papa: «Obriu de bat a bat les portes a Crist.» En un

moment de la celebració, va entregar un crucifix i va impartir el mandat missioner a deu laics pertanyents a països europeus, africans, asiàtics i americans, que sortiran del seu país per evangelitzar.

Viure «el servei, la pobresa, la humilitat i la creu» és, en síntesi, la missió cristiana per a Joan Pau II. Així com Jesús «no va venir a ser servit, sinó a servir i donar la vida pels altres», així «el lliurament d'ell mateix a tots els homes constitueix l'imperatiu fonamental per a l'Església i una indicació del mètode que ha de seguir per a una missió». Durant l'homília, el Pontífex va analitzar el sentit i l'estil de la missió cristiana: «El lliurament vol dir reconèixer l'altre en el seu valor i les seves necessitats i respectar tot allò que en ell ha fet l'Esperit Sant.»

Amb el compromís missioner, al qual estan cridats tots els cristians, va assegurar que «s'apropa a la persona humana amb la discreció i el respecte de qui té un servei per complir». En aquest sentit, va precisar que no hi ha res més lluny de l'Esperit de Crist que «l'esperit de rivalitat i competició» perquè «la paraula de Crist traça una línia clara de divisió entre l'esperit de domini i el de servei. Per a un deixeble de Crist ser primer significa ser "servent de tots"».

Joan Pau II va dirigir una part del seu missatge a «tots els missioners que, en

El Papa va lloar el lliurament dels missioners.

silenci i sense l'ajut de cap potència humana, anuncien i testimonien el seu amor per Jesús, sovint fins a entregar la pròpia vida». I va afegir: «No hem de perdre mai l'esperança de fer néixer un món més frater. La competició sense regles, el

desig de domini sobre els altres a tot preu, la discriminació exercida per alguns que es creuen superiors als altres, la desenfrenada recerca de la riquesa, constitueixen l'origen d'injustícies, violència i guerres.» (ACI)

ESPANYA

II Jornada de Reflexió sobre Antropologia Sexual

BARCELONA.— El 21 d'octubre Metges Cristians de Catalunya van celebrar una jornada de reflexió. Hi van tractar, des d'una perspectiva antropològica, la sexualitat com a realitat integrada i harmonitzada en l'ésser humà. L'objectiu va ser oferir una visió global de la sexualitat des d'una visió de l'home com a transcendent. El cardenal arquebisbe de Barcelona, Ricard M. Carles, va oferir una conferència en què va recomanar als professionals de la medicina cristians que «mantinguin la llum de la veritat». També els va dir que «cal respectar l'home perquè és dignitat (...) i és dignitat perquè ha estat creat per Déu a imatge i semblança d'Ell, i això no li pot prendre ningú». Un altre aspecte que va ressaltar el cardenal

és que el model de la persona humana «no l'hem de dibuixar ni tractar de definir, atès que això ja ha estat fet per la intel·ligència i l'amor de Déu. L'únic problema és que des de l'educació, la medicina, els mitjans de comunicació, etc., i tot el que influeix des de l'home, es vagi fent l'home com Déu esperava que fos».

La conferència d'obertura, del Dr. Nikolaus Zwincky, president de Metges Catòlics de Suïssa, va versar sobre les pressions que reben els ginecòlegs cristians perquè realitzin avortaments. A la primera taula rodona es van debatre diversos aspectes relacionats amb l'educació i prevenció en qüestions de sexualitat. Va destacar especialment la ponència de

Dolors Voltas, representant a Pro-Vida, que va animar a educar en la defensa de la vida i de la dignitat humana des d'una perspectiva positiva. A la segona taula rodona es va exposar la història de l'encíclica *Humanae vitae*, de Pau VI, així com les circumstàncies històriques que en van rodejar l'elaboració.

La jornada va ser clausurada per Josep Miró i Ardèvol amb una reflexió sobre la influència decisiva dels mitjans de comunicació, la política i l'economia en la concepció de l'antropologia de la sexualitat humana en l'actualitat. També va defensar la necessitat d'una resposta per part dels cristians, que es refugien en els «vents a favor» de les tendències actuals. (C.C.)

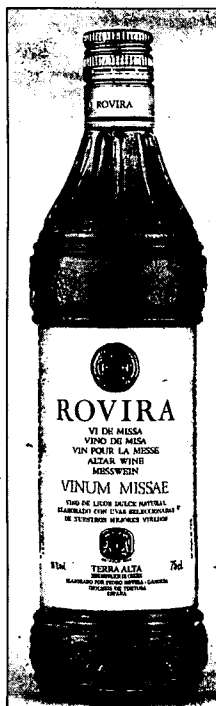
Novetats sobre la causa de Francesc Castelló i Aleu

ROMA.— El P. Antoni Sospedra i Buyé, c.p.c.r., postulant de la causa de Francesc Castelló i Aleu, ha lliurat al promotor de la fe de la Congregació per la Causa dels Sants, Mons. Sandro Corralini, els deu exemplars de la *positio* d'aquest jove màrtir, necessaris per començar la fase de judici dels consultors teòlegs d'aquesta Congregació. Amb un dictamen favorable aquest procés podrà tirar endavant i entrar en nivells superiors, fins a la sentència papal definitiva. (C.C)

BÈLGICA

Els bisbes europeus i la Carta de Drets Fonamentals

LOVAINA.— Els bisbes europeus han fet un comunicat sobre la Carta Europea dels Drets Fonamentals, aprovada el 14 d'octubre a Biarritz. Els prelatos afirmen que la Carta representa «una cosa positiva perquè reforça la xarxa d'interrelació i cooperació», però «algunes formulacions emprades són incompletes o inacceptables: falta qualsevol referència a Déu, la prohibició de la clonació reproductiva; establint una distinció entre el dret al matrimoni i el dret a la família sembla que s'intenta reconèixer relacions diferents del matrimoni i anomenar-les família; s'omet la concessió a les Esglésies i a les comunitats religioses d'un caràcter específic legal i institucional». Els bisbes aprecien l'estreta relació entre la Carta i alguns principis èticsocials com la subsidiarietat, la solidaritat i el respecte per la identitat nacional. (Zenit)

Vins licits i vàlids pel Sant Sacrifici de la Missa

Amb el certificat Eclesiàstic de la Diocesi de Tortosa

Distribuidor exclusiu

MARKET ACCESS EUROPA

Rambla Nova, 37 1er. 1a
43003 TARRAGONA
Tel.: 977 23 29 31 - Fax: 977 24 14 18
e-mail: tall@tinot.tut.es

Espanya

20è aniversari dels acords entre Església i Estat

■ Mons. Monteiro de Castro demana solucionar el problema de l'ensenyament de la religió

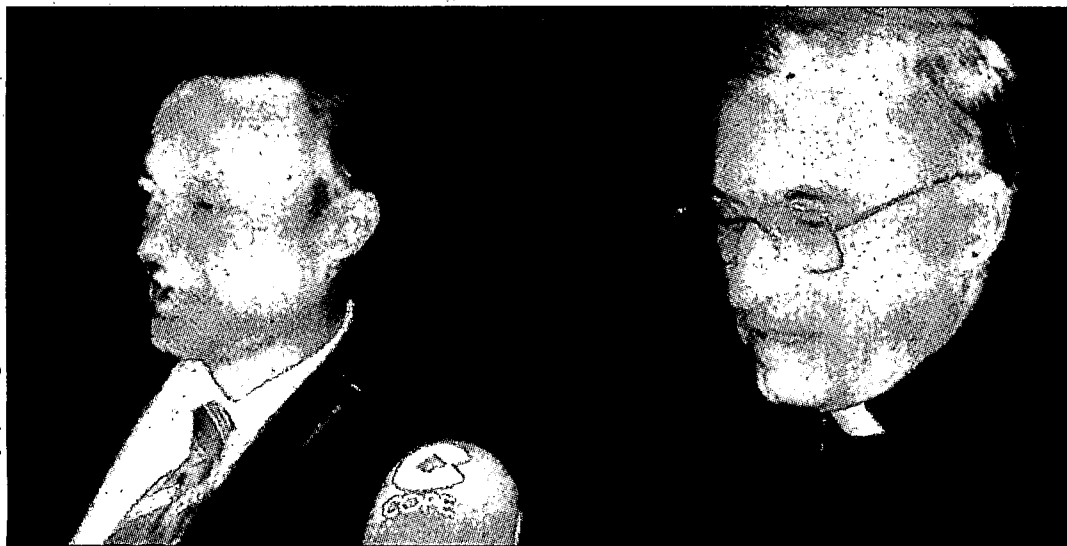
MADRID.— El primer acord entre la Santa Seu i l'Estat espanyol es va signar el 28 de juliol del 1976, i establia el marc per a les noves relacions entre totes dues parts. El 3 de gener del 1979 es van signar quatre acords dedicats a afers jurídics, econòmics, ensenyament i afers culturals, i assis-

tència religiosa a les forces armades i servei militar de clergues i religiosos. Per analitzar aquests anys de vigència dels acords la Junta d'Afers Jurídics de la Conferència Episcopal Espanyola (CEE) va organitzar un simposi, del 20 al 21 d'octubre.

L'objectiu del simposi era presentar la natura i el valor jurídic dels acords entre l'Estat espanyol i la Santa Seu, així com la realitat de la seva aplicació en el moment present. El nunci apostòlic a Espanya, Mons. Manuel Monteiro de Castro, va participar en la cloenda del simposi i va destacar que els acords són «fonamentalment vàlids i eficaços», però va demanar una solució per al problema de l'ensenyament de la religió a les escoles públiques del país, ja que es tracta d'«un dels temes pendents dels acords».

Sobre aquest tema també es va pronunciar el president de la CEE, Mons. Antonio Rouco Varela, que va expressar el seu desig que «aquest ensenyament pugui trobar, dintre del marc d'aquests acords, la seva bona i escaient solució».

El ministre d'Afers Estrangers, Josep Piqué, va assistir a la sessió inaugural del simposi i va comentar que l'Executiu «ha de ser molt sensible a aquest tema (ensenyament de la religió) i aspiració, d'una importància cabdal per a l'Església catòlica, cosa perfectament comprensible. Aquesta qüestió l'estem tractant permanentment, en l'esperit dels acords del 1979. (...) Encara que tot això es faci en un esperit d'acceptació de la plena independència i separació entre l'Església i l'Estat, sí que persegueix un consens bàsic respecte de com això es pugui instrumentar».

El ministre Piqué i Mons. Rouco, en la sessió inaugural.

Al llarg del simposi es van tractar diversos temes com la repercussió dels acords en l'àmbit autonòmic, la missió assistencial de l'Església, la problemàtica de les associacions i fundacions, i el patrimoni artístic i cultural de l'Església. Per al ministre Piqué, en l'origen dels actuals acords hi ha una coincidència de principi entre totes dues parts: «La llibertat religiosa entesa com un dret bàsic de l'ésser humà, del qual brolla el fonament de la independència de l'actuació de l'Església i de la societat política. (...) Principi que va acompanyar del desig de cultivar i preservar aquesta relació, amb un esperit de col·laboració sana.»

Acords duradors

Mons. Lluís Martínez Sistach, arquebisbe de Tarragona i president de la Junta Episcopal d'Afers Jurídics, va assenya-

lar que «els acords es van concebre per durar, perquè es poguessin aplicar amb qualsevol govern o voluntat política». Segons l'arquebisbe, els acords «estableixen unes noves relacions de l'Església i l'Estat basades en els principis propugnats pel Concili Vaticà II, sintetitzats en un text de la Constitució pastoral sobre l'Església al món, on s'afirma que «la comunitat política i l'Església són entre elles independents i autònomes en el seu propi camp. Això no obstant, totes dues estan al servei de la vocació personal i social dels mateixos homes. Aquest servei el faran molt més eficaçment en bé de tothom com més procurin una cooperació sana entre totes dues».

En el simposi van participar diversos bisbes espanyols, catedràtics i ponents d'universitat, així com experts del Govern, del món de la judicatura i del Dret Canònic. (C.C.)

Celebrat un congrés d'Església i mitjans de comunicació

MÚRCIA.— La Facultat de Ciències Socials i de la Comunicació de la Universitat Catòlica San Antonio de Múrcia va organitzar, del 20 al 21 d'octubre, el I Congrés Internacional Església i Mitjans de Comunicació. Més de 800 congressistes van participar d'aquestes jornades l'objectiu de les quals era penetrar en el significat de la doctrina postconciliar respecte dels mass media. Entre els ponents van destacar el director de la sala de premsa de la Santa Seu, Joaquín Navarro-Valls, que va assenyalar que «un periodisme vigorós, però

sobretot lliure, pot només créixer allà on una societat adopta el concepte de persona humana i el que se'n deriva, és a dir, la dignitat individual, la llibertat quant a exigència de l'ésser humà, la tolerància i l'existència de drets humans de caràcter universal». Per la seva part, Leticia Soberón, del Consell Pontifici per a les Comunicacions Socials i coordinadora general de la Xarxa Informàtica per a Amèrica Llatina, va fer un recorregut històric pel magisteri de l'Església sobre mitjans de comunicació.

La conferència de cloenda va anar a

Nova condemna de la violència terrorista

VITÒRIA.— El bisbe de Vitòria, Mons. Miguel José Asurmendi, va mostrar el seu dolor i repulsa davant de l'atemptat terrorista que va costar la vida al funcionari de presons Màximo Casado: «S'ha truncat una vida humana i això no li està permès a ningú, ja que la vida humana és do de Déu. S'ha conculcat el primer dels drets humans, el dret a la vida. No hi ha causa humana ni raó per privar de la vida un ésser humà. Exigim a ETA el cessament definitiu de les seves accions terroristes. Només en el respecte a la vida i als drets humans, es pot fonamentar la construcció d'una societat justa i plural amb esperances de futur.» En termes semblants es va expressar el bisbe de Bilbao, Mons. Ricardo Blázquez, que va lamentar aquest cop contra el desig de pau de la societat. Per la seva part, la Conferència Episcopal Espanyola va tornar a demanar pregàries perquè «Déu canviï els cors de pedra dels assassins en cors de carn, perquè guardin la llei de Déu». (C.C.)

Jubileu de la Comunicació a Torreciudad

TORRECIUDAD.— Uns 150 professionals de la comunicació van participar el 22 d'octubre en el Jubileu de la Comunicació, celebrat al santuari de Torreciudad, amb el fi de commemorar els vint-i-cinc anys del centre marià i guanyar la indulgència plenària de l'Any Sant. L'acte central va ser la missa presidida per José María Gil Tamayo, director del Secretariat de la Comissió Episcopal de Mitjans de Comunicació Social. En l'homilia Gil Tamayo va destacar la visió positiva i optimista de l'Església envers la comunicació, i va assenyalar que «Déu és el gran absent en els grans mitjans», mentre «abunda una catèrvola de succedanis i defraudadors del fet religiós». També va explicar que els mitjans de comunicació «necessiten una especial recristianització, per la seva influència en els dissenys socials» i han de «defensar els més pobres, respectar les diferències culturals i afavorir la pau». A més va exigir un tractament adequat de la realitat religiosa en els mitjans. D'altra banda, l'arquitecte Heliodoro Dols i el catedràtic de Belles Arts i escultor Juan Mayné van recordar el seu treball realitzat a començament dels anys setanta per construir i aixecar el santuari i el retaule de Torreciudad. (M.G.)

Fernando Pinós
Galeria d'Art

Exposició de mobiliari
JOAN BUSQUETS
(octubre-desembre del 2000)

Compro:
Pintura i dibuixos d'artistes catalans i espanyols / Mobles antics i d'estil / Làmpades antigues / Llibres i biblioteques / Passo a domicili a qualsevol lloc i pago al comptat / Peritatges gratuïts per escrit
Tel. i Fax: 934 677 203
c/ Consell de Cent, 325 - 08007 Barcelona

Ressons de la Jornada Mundial de la Joventut

«Rere les petjades de Crist»

Del 12 al 15 d'agost, 350 animadors catòlics de jovent d'arreu del món vam participar en la setena edició del Fòrum Internacional dels Joves a Roma. Se'ns hi enviava com a representants de conferències

episcopals i de moviments cristians de jovent. El lema d'aquesta assemblea no podia ser més encertat: «Anem rere les petjades de Crist.» En acabar-la, l'Església ens demanava ser testimonis del que hi havíem vist.

Pas previ a la celebració de la Jornada Mundial de la Joventut, el Fòrum va ser un exercici de convivència i pregària. Al Fòrum es va dialogar sobre els problemes del món i del nostre treball com a cristians, s'hi van compartir celebracions, es va assistir a conferències, a manifestacions culturals i s'hi van sentir testimoniatges impactants. Junts, com a membres del Fòrum, vam prendre part de la Jornada Mundial. Vam sentir tots alhora, i com una pinya, la crida i l'abraçada de Crist. Si m'ho arriben a preguntar dies abans, responc que és poc probable trobar-me en una comunió tan gran d'idees, intencions i motivacions en el Col·legi Pontifici Maria Mater Ecclesiae de Roma, recinte en què el Fòrum va esdevenir-se. Per això estic convençut que Déu hi era present. Déu sempre hi és, però sóc el primer d'oblidar-me'n massa sovint. Adonar-me de la seva presència enmig dels (representants dels) pobles i de la meua vida ja és un petit gran miracle. I és tan sols el primer.

El segon té a veure amb les situacions experimentades al llarg de tota la Jornada Mundial de la Joventut: qualsevol persona present a Roma s'adonaria ràpidament que els joves som capaços de fer bona convivència. Amb facilitat podem alimentar l'esperança que, quan els joves siguin adults, la convivència pacífica i justa serà

Els joves van respondre massivament a la crida del Papa.

igualment possible. Actualment, sembla que la lluita per la supervivència hagi substituït la lluita per la convivència, i que el terme «joves» estigui relacionat amb la delinqüència, la marginació o el consumisme. No és un altre miracle poder tenir esperança de canvi en els nostres dies?

Encara testimonio que la convivència humana es facilita enormement quan les persones posen el proïsme com a prioritat i s'obliden d'elles mateixes. Quan uns dediquen el seu temps als altres, diria que

la convivència sorgeix com una cosa espontània. Els casos de persones que donen temps a canvi de res semblen poc conegudes, però donar temps als altres fa que un mateix es trobi més feliç... Si encara puc donar raó d'un tercer miracle, el més gros, el menys creïble —segons els paràmetres actuals—, us diré que quan el centre de la convivència és Crist, la cosa rutlla a còpia de gràcia. Em podreu dir que somnio truites, que sóc poc objectiu, o que «al·lucino». Però no puc deixar de testi-

moniar totes aquestes coses que he viscut. El quart miracle de la meua vivència és el que més em motiva. I és que si ho volem, podem repetir a casa nostra aquell magnífic esdeveniment de trobada i acolliment. Hi som les persones, hi és el proïsme i hi és, gràcies a Ell mateix, Déu. Sols cal que hi posem la nostra voluntat.

Mario Sorribas i Fierro

Moviment Cristià de Joves - Terrassa

Tots tenen dret a conèixer Jesús

Esplanada de Tor Vergata. Dissabte 19 d'agost del 2000. En la càlida nit romana, dos milions de joves de 160 països estan reunits en una vetlla de pregària. Joan Pau II els ha dit: «No tingueu por d'assumir les vostres responsabilitats. En vosaltres veig els "sentinelles del demà" en aquest clarejar del nou mil·lenni. Sou aquí per afirmar que en el nou segle no sereu instruments de violència, ni de destrucció; que defensareu la pau, fins i tot a costa de la vida, si calgués.» Després entrega l'evangeli a cinc joves, representants dels cinc continents. En aquell moment, des dels micròfons, Ada convida aquella oceànica concentració juvenil a treure de la bossa que anteriorment els havia estat lliurada, la versió interconfessional de l'evangeli de sant Marc, impresa en cinc idiomes.

Els demana escriure una felicitació i una dedicatòria i després donar-ho a un veí o veïna perquè el missatge de Jesús vagi lliure per totes les latituds i doni vida i salvació. Linda el lliura a la veïna. Ha escrit: «Al carrer, quan camino, no estic sola. Noto constantment la mirada de Jesús sobre les meves passes. Això em proporciona seguretat per "pensar en llibertat", per ser capaç de ser "diversa" i a comprometre'm per la pau.»

Després esclaten en el cel cascades de focs d'artifici que inunden la nit romana amb els seus colors i resplendors. L'intercanvi dels evangelis ha estat un dels gestos simbòlics utilitzats en aquesta Jornada Mundial per restablir la fe rebuda i recordar el mandat de Jesús als apòstols: «He rebut plena autoritat al cel i a la terra. Aneu i feu-los deixebles meus» (Mt 28, 18-19). Així dos milions d'evangelis aniran pels camins del món a dir que Jesús de Natzaret segueix viu, és Amic de l'home, de tots els homes.

Luis M. Origlia Roasio
Barnabita de Sant Adrià de Besòs

SIGNES D'AVUI

Àfrica... per al segle XXI

El president Pujol va mantenir una conversa, segons va explicar, amb el vicepresident dels Estats Units fa uns anys. El mandatari nord-americà va repassar la situació internacional (la caiguda del mur de Berlín, el paper de la Unió Europea, les noves economies asiàtiques, els mercats llatinoamericans, etc.). Cap al final del seu diàleg, Pujol li va dir: «No m'ha dit res sobre Àfrica.» La resposta va ser explícita: «Reservem Àfrica per al segle XXI.» Joan Pau II, a principis d'octubre, va llançar una crida internacional a no abandonar Àfrica a les seves guerres, a la sida, a les mancances i als altres mals endèmics que fustiguen aquest continent. El missatge, obert al món, s'adreçava als bisbes africans reunits a Rocca di Papa, per l'assemblea plenària del Simposi de les Conferències Episcopals d'Àfrica i Madagàscar. La resposta del vicepresident dels Estats Units va ser impactant però pot ser terrible si ni tan sols el segle XXI no serveix per a res. Som al llindar del nou segle: continuen les guerres ètniques; els interessos econòmics, amb diamants inclosos, dirigeixen els fils de moltes tensions; les malalties es rabegen dia a dia sobre els africans; la fam i la pobresa estan per tot

arreu... Durant la guerra freda, Àfrica mereixia una atenció com a camp de batalla de les potències estrangeres. Ara, tan sols l'Església i les ONG semblen que s'aboquen generosament per posar remei a alguns mals.

Dos criteris són bàsics per a una actuació a fons: els esforços de la comunitat internacional i l'assumpció de responsabilitats per part dels africans sobre el seu futur. La condonació del deute o almenys la seva reducció és prioritària. No es poden dedicar els pocs recursos a sufragar uns deutes que resulten insostenibles. Es comprèn la tragèdia de les persones que viatgen en pasteres per escapar d'aquest infern d'horror. Un viatge a l'esperança amb risc de perdre la vida. Ser cristià avui a Àfrica és tota una odissea. El martirologi africà escriu una de les seves pàgines més doloroses i posa de manifest la generositat i entrega fins al final de tants creients en Crist que no es fan enrere davant la persecució, la presó i fins i tot la mort. El Papa s'ha fet ressò d'aquestes inquietuds. Algú ha de posar veu al drama d'un continent sumit en el silenci.

Lluís Serra i Llansana

XEMENEIES
PIO

Ctra. N-152, km 53,8 - 08550 Hostalets de Balenyà - Barcelona
Tel.: 93 889 84 29 - Fax 93 889 81 41 - e-mail: chimeneaspio@seker.es

www.chimeneaspio.com

Vaticà

El misteri de la Trinitat i Maria

■ XX Congrés Mariològic-Marià Internacional

ROMA.— Al santuari de la Madonna del Divino Amore, situat a 12 quilòmetres de Roma, es van celebrar, del 15 al 24 de setembre, els Congressos Mariològic i Marià, integrats per uns 200 ponents procedents d'arreu del món, a cura de la Pontifícia Acadèmia Mariana Internacional. El dia 15 va tenir lloc la inauguració a la basílica de Santa Maria la Major.

Des del dia 16 fins al dia 23 (a excepció del diumenge 17) es van fer les sessions plenàries al gran auditori del santuari de la Madonna del Divino Amore. Les sessions particulars van desenvolupar-se en diverses aules del santuari. El dia 20 hi va haver una taula rodona sobre *La Trinitat i Maria en cadascuna de les pròpies cultures*. Presidia el P. René Laurentin (França) i n'era el moderador el P. Stefano de Fiores (Itàlia). Hi van participar cinc experts en ciència teològica i humana: Lina Boff (Brasil); Jean-Pierre Sieme Lasoul Elagnen (Congo); Henrietta de Villa (Filipines); Tina Beattie (Gran Bretanya) i Peter Fan (EUA). Les intervencions d'aquests representants dels quatre continents van ser molt interessants per conèixer la inculturació, l'aprofundiment, la mentalitat i la problemàtica d'aquests països envers la figura de Maria Mare Verge, fins ara desconegudes, i que a nosaltres ens obren pas cap a uns altres horitzons, i així, tenir-ne consciència en profit de les nostres vides. De singular importància va ser la dissertació final del P. René Laurentin, tot manifestant que després de llargs anys versats i dedicats a la Mariologia, tant en l'aspecte

bíblic com a la teologia, tot es resumeix en posar en pràctica el nou manament de Jesús en dir-nos: «Estimeu-vos els uns als altres tal com Jo us he estimat» (Jn 15,12) i «Que tots siguin u, com Vós, Pare, sou en mi i jo en Vós, que ells també siguin u en nosaltres» (Jn 17,21).

Les ponències d'aquests dos congressos sortiran publicades, si Déu vol, en les revistes *Marianum* (Pontifícia Acadèmia Mariana Internacional) i a *Estudios Marianos* (Sociedad Mariològica Espanyola).

La conclusió acadèmica dels dos congressos va tenir lloc a la basílica de Santa Maria del Pessebre o Santa Maria la Major, anomenada així per indicar la seva preeminència sobre totes les esglésies de Roma dedicades a Maria Santíssima. El P. Gaspar Calvo Moralejo, *o.f.m.*, president de la PAMI, va fer una acurada síntesi dels treballs de les sessions plenàries. Després, el P. Alberto Valentini, president de l'Associació Mariològica Interdisciplinària Italiana, va exposar resumidament els treballs de les sessions particulars, de gran interès per a una Mariologia actual. Tot seguit, el cardenal enviat especial del Sant Pare, Jorge Arturo Medina Estévez va

La plaça de Sant Pere va vibrar entorn de Maria.

exposar suggestives i extenses consideracions referents a les ponències i treballs.

Jubileu dels Santuaris Marians

El 24 de setembre va tenir lloc a la plaça de Sant Pere del Vaticà la celebració eucarística presidida pel Joan Pau II en ocasió de la conclusió del XX Congrés Mariològic-Marià Internacional i el Jubileu dels Santuaris Marians. Vam concelebrar amb ell diversos cardenals, una trentena de bisbes i uns 300 sacerdots portant cadascú un copó amb unes 200 formes per consagrar

i per distribuir-les als fidels. En l'homília, el Sant Pare va destacar la importància de la devoció a la Mare de Déu en la nostra vida. La plaça de Sant Pere i els seus pòrtics plens de gent: que n'era, d'admirable, veure tanta varietat de races amb vestits tan llampanants! I què direm dels religiosos i religioses amb hàbits tant diferents. Amb tot, ens sentíem agermanats, pregant i unint-nos amb tots els homes i dones, lloant el nostre Déu-Trinitari i la nostra Mare-Verge.

P. Jordi M. Bou i Simó
Monjo de Poblet

ESPANYA

Religioses del Sagrat Cor, dos segles de vida

BARCELONA.— El 21 de novembre del 1800 va néixer a París una congregació religiosa que avui compta amb 3.600 membres arreu del món. Les religioses del Sagrat Cor són presents a 43 països dels cinc continents.

Des dels seus orígens, la Societat del Sagrat Cor ha tingut com a objectiu descobrir i manifestar l'amor de Déu, el símbol del qual és el Cor de Crist. En els inicis d'aquesta congregació religiosa, fundada en acabar la Revolució Francesa, hi ha una dona: Magdalena Sofia Barat, nascuda el 1779 a Joigny, França. Dona de gran intel·ligència i sensibilitat, va tenir una intuïció sobre una nova forma de vida religiosa femenina: unir l'atractiu per la vida contemplativa amb el desig d'ajudar la societat del seu temps. Es va plantejar dos objectius: col·laborar en la transformació de la societat per mitjà de l'educació de la dona, i revifar la fe donant a conèixer l'amor que Déu té a la humanitat. Per aconseguir aquest objectiu va fundar molts col·legis i va donar importància a la col·laboració en recessos i exercicis, a la relació amb tota mena de persones i a la formació d'educadors.

La congregació fundada per Magdalena Sofia ha travessat els avatars de la història, tantes vegades tempestuosa, dels segles XIX i XX. Al llarg d'aquests dos segles, moltes altres religioses han viscut el mateix ideal i l'han transmès fins als nostres dies. Entre elles, santa Filipina Duchesne que, el 1818, va establir la congregació als Estats Units.

Les religioses del Sagrat Cor van arribar a Barcelona el 1846 i van fundar un col·legi a Sarrià. El 1888 es va obrir un altre col·legi per a semipensionistes al carrer Diputació cantonada Bailèn. El 1903 va començar un col·legi al carrer St. Pere Més Baix, en l'edifici que actualment ocupa l'Institut del Teatre; es va tancar el 1912. El 1925 es va obrir un centre per a la formació de mestres a Sarrià, Hort de la Vila, que el 1940 es va ampliar amb un col·legi de secundària; també va ser la seu de la primera Normal de l'Església de Barcelona; avui és un col·legi major universitari. El 1962 es va obrir un col·legi d'ensenyament primari al barri de Besòs.

Celebrar un bicentenari és també seguir l'obra de la fundadora i arrelar la

intuïció primera en activitats noves. Els reptes plantejats pels canvis del món i per l'impuls del Vaticà II han portat les religioses del Sagrat Cor a cercar noves formes d'encarnar la missió començada per Magdalena Sofia. Avui són presents en institucions educatives, tasques de promoció de la dona, catequesi, pastoral juvenil, treball ecumènic, alfabetització d'adults, educació sanitària, atenció als emigrants, presos i drogoaddictes, projectes de desenvolupament, formació permanent, animació de grups, educació social, ajuda al Tercer Món, etc.

Les comunitats viuen en grups petits i en residències per a les germanes grans.

Els reptes de cara al futur són fer present l'amor de Jesús i el seu Evangeli en el món que els ha tocat viure, ser dones de compassió i reconciliació, afrontar el diàleg entre fe i cultura, optar per una educació transformadora de la realitat, impulsar la interculturalitat i estar obertes al que és nou, segures que Déu acompanya el caminar humà.

Com a acte final del bicentenari, les religioses del Sagrat Cor conviden tots els seus amics, familiars, alumnes, antics alumnes i persones conegudes, a donar gràcies juntament amb elles en una eucaristia que tindrà lloc a Santa Maria del Mar, el divendres dia 17 de novembre, a les 19.00. (C.C.)

Un missioner de 74 anys

MÀLAGA.— El sacerdot Amalio Horrillo Coronil, de 74 anys, s'ha embarcat cap a terres veneçolanes, concretament cap a la regió de Caicara de Orinoco per col·laborar amb la tasca d'evangelització que s'hi va iniciar fa molts anys. Després d'exercir el sacerdoci a Caín i Torremolinos, aquest missioner ha deixat el seu lloc com a consiliari diocesà de Vida Creixent per retornar a Veneçuela, d'on va sortir fa 14 anys i on va participar en la creació de la Missió Diocesana. «Hi ha molta feina a fer i es pot ser útil a qualsevol edat. (...) Jo hi vaig com a suport i vaig a fer allò que em manin en una arxidiòcesi tan necessitada i immensa com aquesta i tan necessitada», ha explicat Amalio. (C.C.)

Carta Dominical

Només en Déu està segura la vida i la dignitat de les persones

Ricard M. Carles
Cardenal, arquebisbe de Barcelona

Cercar la veritat sobre l'ésser de l'home és una decisió sobre nosaltres, els homes, que toca a la veritat i al bé, i tot això des de la llibertat. Això queda expressat d'una manera concisa, però encertada, en la *Veritatis splendor* (n. 65), quan diu que «la llibertat és decisió sobre un mateix i disposició de la pròpia vida a favor o en contra del Bé, a favor o en contra de la Veritat; en última instància, a favor o en contra de Déu».

I cerquem aquesta veritat des de la proclamació del Gènesi que estem fets a imatge i semblança de Déu. Tots els altres éssers vius són creats «segons la seva espècie»; només l'home és creat «segons la imatge de Déu» (Ruiz de la Peña).

Aquesta és la gran diferència entre la creació universal —tot és creat— i la creació de l'home. Tot el cosmos té com a causa exemplar la idea divina i, a través d'ella, l'essència mateixa de Déu. Però l'home participa de manera especial de la veritat i la bondat divines, ja que està fet «a imatge i semblança de Déu» (Flick-Alszeghy). És la característica que distingeix la criatura humana de les altres.

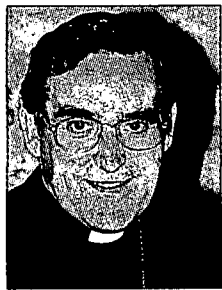
Tristament, en el nostre temps es vol esborrar aquesta empremta indeleble de Déu en l'home i reduir-lo a la condició de pur ésser zoològic, sense referència a una creació especial que l'apropa a Déu, cosa que no succeeix amb cap altra criatura. Els creients sabem que ni la veritat autèntica de l'home ni la seva dignitat estan segures de les violències actuals si no es veu quelcom

de Déu en l'home; perquè, amb això, l'home passa de tenir dignitat —i allò que es té ens pot ser arrabassat o negat— a ser dignitat. Per tal de garantir la vida, en qualsevol moment d'ella i en qualsevol situació, la vida ha de ser intocable, i per ser intocable ha de tenir quelcom de diví.

L'home és al cim del món material, d'una creació en la qual els éssers creats són cada vegada més perfectes. L'ésser fet «a imatge de Déu» és el coronament de tota la creació. Tot allò que Déu feia «era bo»; i després de la creació de l'home passa a ser «molt bo»; a més, l'alè diví sembla indicar una relació especial entre la vida humana i la divina.

També la soledat de l'home entre els altres animals, superada per la formació de la dona a partir de l'home, demostra la superioritat humana davant de les altres criatures corporals. L'especial dignitat de l'home apareix també en l'especial malícia de l'homicidi, ja que s'afirma que el càstig de tal crim és «perquè a imatge de Déu va fer Ell l'home» (Gn 9,6).

Paraula i vida

Ambaixadors de l'Evangelí de l'Esperança

Lluís Martínez Sistach
Arquebisbe de Tarragona i Prímat

Fa uns dies que els cristians hem celebrat la festa de tots els sants i hem commemorat els difunts. Tot això parla de més enllà de la mort i evoca el tema de l'esperança. L'home no pot viure sense esperança, perquè la seva vida esdevindria insuportable.

Quan els cristians ens reunim a la vetlla pasqual per celebrar la mort i la resurrecció de Jesucrist, escoltem aquestes paraules de l'himne pasqual: «Ja hem assaborit aquí el que esperem.» D'aquesta manera proclameu l'esperança cristiana a tots els homes i dones de bona voluntat. Amb aquest cant volem fer saber a tothom que som cridats a viure esperançats perquè la mort ha estat definitivament vençuda per Crist.

L'esperança cristiana no és una expectativa vaga, fitada en un horitzó indefinit. No és pas una espècie de confiança cega en el futur que vindrà, sinó que es fonamenta en l'esdeveniment històric de Jesucrist, en la

seva vida, en les seves paraules i fets. Jesucrist és el centre de la nostra fe i de la nostra esperança.

Per als cristians Jesús de Natzaret és l'encarnació del Fill de Déu, la plenitud de l'home, la revelació definitiva de Déu en la història dels homes. Déu ha estimat tant el món i els homes que hi viuen que ha volgut donar-nos el seu Fill per salvar-nos de la iniquitat, del sofriment, de la mort, en definitiva del pecat. L'esperança cristiana es fonamenta en aquest missatge de salvació que ja els profetes, abans de l'adveniment de Jesucrist, anunciaren. Jesús de Natzaret, el Fill de Déu encarnat, home en plenitud i Déu en plenitud, és l'acompliment de totes les esperances dels profetes de l'Antic Testament.

Algunes persones pensen que l'esperança cristiana no té res a veure amb les esperances d'aquest món. Davant aquesta opinió cal afirmar que l'esperança cristiana, lluny d'oposar-se a les esperances de l'home en el món o de destruir-les, les integra i orienta cap a allò nou i darrer. Qualsevol persona de bona voluntat desitja un món frater on regni la justícia i la pau. Aquestes esperances intramundanes queden assumides i integrades en el misteri de la mort i la resurrecció de Jesucrist.

En el nostre món hi ha moltes persones que pateixen per raons molt diverses, hi ha persones desencisades que han perdut el sentit de la seva vida, hi ha persones que pateixen malalties greus, els estralls de la misèria i de la humiliació. Els cristians no podem ser

indiferents davant aquesta trista realitat. Som cridats a anunciar la resurrecció de Jesucrist i ens sentim invitats a dir al món sencer que la vida humana té sentit, que la història està salvada, que el sofriment, la mort i la injustícia no són les darreres paraules de l'existència humana.

Joan Pau II invita reiteradament a construir la «civilització de l'amor». L'esperança és l'arrel de la civilització de l'amor. Per assolir-ho és necessari que els cristians siguem homes i dones d'esperança, prediquem la bondat de la creació i les promeses del Senyor.

L'esperança posada en Jesucrist ens fa anar més enllà d'aquesta vida. Hem estat salvats, però en esperança. Posseïm sense tenir i coneixem sense veure. Gràcies a l'esperança cristiana vivim en el present de Déu i caminem cap al futur que Ell ens ha promès. Com ens recorda l'apòstol Pau, la nostra vida és una lluita per a la qual ens revestim de la cuirassa de la fe i de l'amor i ens posem el casc de l'esperança. I l'esperança no pot enganyar, ja que experimentem l'amor de Déu vessat en els nostres cors.

El missatge final del Sínode episcopal sobre Europa afirma decididament que «l'esperança no és un somni o una utopia. L'esperança és una realitat, perquè Jesús és l'Emmanuel, el Déu-amb-nosaltres, és el Ressuscitat sempre vivent en la seva Església que actua per a la salvació de la persona humana i de la societat». Per això els cristians ens convertim en «ambaixadors i testimonis de l'evangelí de l'esperança».

opinió

Zoom

Després de llargs mesos de sequera, la pluja ha envaït la geografia hispana especialment a la conca mediterrània on lamentablement s'ha cobrat vides humanes i ha causat abundants estralls de difícil calcular. És precisament aquest espai de la meteorologia el que l'home no pot ni podrà mai dominar. Per altra banda, les primeres pluges d'aquesta tongada foren qualificades de molt beneficioses per a l'agricultura. Després...

Filtrant la notícia

Francesc Gamissans

La televisió catòlica al Brasil i aquí

Segons l'agència ACI, l'Església catòlica al Brasil disposa de quatre canals de televisió: Rede-Vida, Rede de TV Canção Nova, TVE Século XXI i Rede Horizonte. Les condicions tecnològiques excel·lents i un equip de professionals fa que aquestes cadenes siguin un dels mitjans més privilegiats de transmissió de la fe.

La cadena Rede Horizonte ofereix una programació d'inspiració cristiana les vint-i-quatre hores del dia i la veu un públic heterogeni, no tan sols catòlic. La cadena té repetidors a 52 ciutats i pobles d'altres estats, amb una audiència de dotze milions de telespectadors. Rede-Vida, Canção Nova i TVE Século XXI

emeten programes religiosos, culturals, socials i pedagògics.

Els telespectadors de tots aquests canals sumen 100 milions i escaig. Val a dir que no tenen cap interès comercial en la seva programació; es mantenen gràcies a les aportacions generoses del públic.

Comparats al Brasil, aquí estem a les beceroles. Les comunitats de creients desitgen i demanen mitjans de comunicació social d'inspiració cristiana, d'acord amb els propòsits del Concili Vaticà II (decret *Inter mirífica*, 14). A les diòcesis catalanes funcionen les delegacions per als Mitjans de Comunicació Social que difonen informació religiosa i creen una opinió pública des d'una perspectiva ètica i evangèlica, com afirma el Concili Provincial Tarraconense en la resolució 18.

Malgrat tot, pel que fa a instal·lacions de cadenes televisives de l'Església manca molt a fer. Encara més perquè els ciutadans han de suportar espais i programes de la televisió pública i privada que, en l'exercici de la llibertat, no respecten el pluralisme religiós ni els valors ètics, i sovint ofenen els sentiments religiosos dels fidels i dels homes i dones de bona voluntat.

Notes insignificants

Germà Adrià

Estimar els altres

Gràcies, Senyor, per la lliçó senzilla i vigorosa que ens ofereixes en aquest Evangeli del diumenge 31.

El mestre de la Llei et pregunta pel primer manament. I Tu li contestes amb els dos manaments fonamentals i inseparables.

Primer vols que estimem Déu amb tot el cor, tota l'ànima, tota la ment, totes les forces. I sense donar temps al mestre de la Llei perquè pugui reaccionar, li dius que el segon és estimar els altres com a tu mateix.

I això és tot. Tot gira al voltant d'aquests dos manaments. Qui els compleix, compleix la plenitud de la Llei i de la Vida.

Jo també vull preguntar-te una cosa, Senyor.

Què entens Tu per estimar-te amb totes les forces?... No n'hi ha prou que hi posem tot el nostre cor i la nostra ànima i la nostra ment? Què vol dir que t'estimem amb totes les forces?

Tot en mi t'ha d'estimar, Senyor, fins i tot les meves mans i els meus ulls i els meus peus... tot per a Tu.

Però, deixa, Senyor, que m'entregui més en això, d'estimar els altres com a tu mateix.

Si estimo el proïsme com a mi mateix, he de desitjar per a ell tota la bondat que vull per a mi.

Si jo vull vestir bé, l'altre també ha de vestir bé.

Si m'agrada menjar cada dia, també el proïsme ha de menjar cada dia.

Si m'agrada dormir en un bon llit, he de procurar que l'altre també pugui dormir amb comoditat.

Si vull tenir moments de diversió, també els altres s'han de poder divertir.

Si m'agrada la companyia dels altres, he de fer que el meu germà tingui sempre la companyia adequada.

Si m'agrada que em saludin, he de saludar l'altre, a qui trobo pel camí, encara que no el conegui.

Si vull gaudir de vacances, també el proïsme ha de tenir les seves vacances.

Si quan estic malalt vull estar ben cuidat, he de fer que el meu germà malalt tingui les atencions necessàries i potser tenir-ne cura jo mateix.

Si m'agrada que em convidin, jo també he de convidar. Sí... Tota la bondat que vull per a mi, he de voler-la per al proïsme.

Altrament, com puc dir que l'estimo?

I afegeixes que estimar els altres com a un mateix val més que tots els «holocausts i sacrificis».

Sí, val més estimar els altres que escoltar misses i més misses (encara que és bo anar a missa).

Val més estimar els altres que tenir moltes devocions o portar estampetes a la cartera o tenir quadres a casa davant dels quals resar un Avemaria.

Val més estimar els altres que pertànyer a confraries pietoses (i és bo formar-ne part).

I val més estimar els altres que adornar els altars...

Sense amor al pròxim, tota la resta és un mer formalisme o hipocresia encoberta.

Per tant, quan ens examinem sobre la nostra fe i el nostre amor, pensem com i on plasmem el nostre amor als altres. Perquè costa poc parlar solament de paraula: estimar tan sols amb la llengua.

Més fets i menys paraules. Encara és molt fàcil fer servir més paraules que fets. Estimar Déu... i Estimar el proïsme. No podem separar aquest dos amors.

Punt de vista

Ferran Blasi
Sacerdot i escriptor

Internet i altres coses

La bona formació que els pares, els mestres i els professionals han procurat sempre que adquirissin els més joves, ha hagut de tenir en compte la conveniència d'una distribució del temps, variada i equilibrada, per dedicar-ne una part considerable a l'activitat bàsica pròpia de cada moment —estudi, obligació laboral, atencions domèstiques— sense oblidar altres necessitats personals o de la convivència, i l'esbarjo.

Ha calgut una bona pedagogia, ajudada per incentius ascètics i socials, per evitar que, de tots aquests elements, en prevalgui un de sol, en detriment dels altres, com succeïa tant al noi a qui no interessava més que l'estudi i que volia deixar enrere els companys de l'escola; o al qui només pensava en l'esport —el que practicava ell o el de les competicions públiques—; o al qui passava el dia al billar o a les sales de joc, al cinema o al ball. O en èpoques més pròximes, als qui, ja des de petits, sacrificaven a la televisió la major part de les seves hores.

Això és el que comença a donar-se ara amb la informàtica —i més particularment amb la navegació per Internet. Convindria, amb l'experiència que ja s'hi té, anticipar-se als problemes que es presentaran, de dia en dia amb més gravetat, i adoptar les acti-

tuds oportunes.

Cal dominar Internet en diversos sentits: tant per treure'n el màxim de rendiment possible per a les variades necessitats pròpies —professionals, familiars, socials—, com per no fer-se'n esclaus, de manera que no es creï addicció; que no es converteixi en l'únic mitjà d'informació, ni elimini els contactes humans directes amb les persones de carn i ossos; i que no privi d'apreciar els llibres convencionals, ni la música en viu, com la que un mateix pot crear o interpretar.

Dintre dels diversos aspectes d'aquest domini —que es pot donar en una i altra direcció— no m'he volgut referir aquí i ara a les qüestions del control democràtic —financer, ideològic, o ètic—, que l'exercici de la llibertat demana i que mereixen un capítol a part.

És qüestió de moderació en l'ús de les coses bones, de sobrietat, i de prudència, amb vista a una proporcionada adequació entre els fins a assolir i els mitjans a emprar.

La navegació per Internet és una bona eina de treball, no obstant això, no s'ha de convertir en l'únic mitjà d'informació, ni eliminar els contactes humans directes amb les persones.

saber escoltar

«Déu meu, doneu-me dos favors abans no mori»

He de confessar al lector que m'agrada llegir els llibres sapiencials de l'Antic Testament, un dels quals és el dels Proverbis. Hi ha una saviesa molt profunda i de categoria. Hom hi palpa un espiritual que cerca la bondat i el Bé suprem. Sempre penso que aquests llibres estan més a prop de l'Evangeli del que, a primera vista, podria semblar.

Es descriuen, a Proverbis 30,5-9, el valor de totes les promeses de Déu: tan fortes i puïres com l'or provat al foc; també la protecció divina envers els qui es refugien en ell. Déu, el refugi segur, el que no falla. Al costat del Senyor hi ha el millor recer. Actitud de confiança total, de criatura a Creador, de salvat a Salvador. Totes dues afirmacions són coronades per l'exhortació a no afegir res a la paraula de Déu. És natural que sigui així. Déu sap parlar, diu correctament les paraules. Són tant transparents que no necessiten glossa. Ningú no pot manipular el que ha dit el Déu de la Paraula i dels esdeveniments. Revelació perfecta.

El text bíblic, però, esdevé pregària. Una pregària doble. El suplicant demana dos favors i que el Senyor no els hi negui abans no mori. L'orant veu clar que necessita totes dues gràcies. Quines? La primera: «Allunyeu de mi la veneració

dels déus falsos.» La segona: «I no em doneu ni misèria ni riquesa, sinó proveïu-me només del pa que necessito.»

No adorar els ídols era fonamental per ser un bon israelita. Era l'exigència lògica del monoteisme. Només hi ha un sol Déu. Els humans d'abans i d'ara tendim, quasi instintivament i inconscientment, a adorar els déus falsos. No ens adonem que les nostres forces només poden ser dutes per un sol Déu. En el cas contrari, el nostre jo es desballesta i, estirat per tot arreu, esdevé un jo tiranitzat. Lluny de la llibertat i del goig.

Per què l'autor sagrat només demana a Déu el pa de cada dia? Ell mateix resol la qüestió: «Si vivia en l'abundància, potser us negaria i diria: "Qui és el Senyor?", i si passava misèria, potser robaria i prendria en va el nom de Déu.»

Els textos tenen sabor de Pàrenostre. Hi afirmem un sol Déu i Pare. Hi demanem que ens doni el pa quotidià. Les dues pregàries inclouen que no ens deixi caure en la temptació d'adorar els ídols ni en la d'acumular riqueses. Ni els ídols ni els béns materials asseguruen i fonamenten la vida humana, dotada d'una vocació transcendent.

Joan Guiteras i Vilanova

a propòsit de...

He anat a Roma i he vist el Papa

Aquesta frase l'he senti sovint. Jo vaig anar a Roma i confesso que no tenia cap interès de veure'l. A mi m'agrada tot el que és bonic. Sóc capaç d'extasiar-me davant d'uns ulls plens de somni o d'un somriure juvenil ple d'il·lusió. Sabia molt bé que no hi trobaria res d'això. Quantes vegades, quan el veig passar els papers dels seus discursos, penso dins meu que si ho fes en aquell monestir d'*El nom de la rosa* fa temps que hauria mort emmetzinat. Si em fixo en el seu rellotge, m'adono que ningú l'ha advertit que una persona de la seva talla hauria de portar un altra mena de corretja. I com fa servir la seva bocamàniga! Que no, que li manca un assessor d'imatge. Que ningú no em digui que és un bon comediant, li falten els gestos elegants i el maquillatge. Vam anar al Vaticà una hora i mitja abans dels temps previst i, més de la meitat de la plaça ja estava ocupada, començant per les primeres files. Vaig pensar en les nostres misses on la gent arriba tard i es posa a les últimes files i als llocs aïllats, quina enveja! Tant de bo que tots tinguéssim la seva capacitat de convocària!

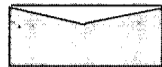
Estic acostumat a seguir les retransmissions televisives. Els objectius de les càmeres del CTV són portentosos i es veuen unes imatges nítides molt expressives, però caldria col·locar un micròfon a cada metre quadrat per poder saber si la gent parla, escolta o si ronca. Ho torno a repetir, no m'interessava gens veure el Papa, jo volia escoltar-lo. I aquí va arribar la meua sorpresa. No hi ha res més impressionant que contemplar la gran plaça de Sant Pere plena del silenci de 50.000 persones. No hi ha res més admirable que comprovar que a algú l'escolten, fins i tot, els que no entenen la llengua en què parla. I a més, l'al·locució va ser teologia pura! (Alguns dels meus lectors m'entendran si els dic que el silenci vaticà és com el de Taizé, però a l'aire lliure i elevat a l'enèsima potència.)

Encara que no es pretengui, es veu la manera de fer dels que s'apropen al Papa. Primer hi acudeixen els bisbes i, sincerament, la seva manera d'actuar no expressa gens la col·legialitat episcopal de què parla el Vaticà II. Crec que a l'observador no preparat, el seu comportament li semblarà una mera «papaltria» molt poc evangèlica. Afortunadament, els altres es veu de lluny que no han après les normes de protocol i es comprova que el Papa no les té gaire en compte. Des dels petons als nens fins a les salutacions afectuoses als nuvis acabats de casar. En aquest àmbit m'ha commogut especialment un cas. El vaig veure per TV. Era el dia que les famílies celebraven el Jubileu. Un grup de monges nord-americanes després de donar el testimoni de la seva ajuda a les mares solteres, quan van anar a saludar-lo vaig observar que una de les religioses patia nanisme. El Papa la va fer acostar i la va abraçar estretament durant una bona estona, això resultava insòlit per als que encara recordàvem aquell «besa els peus de Sa Santedat...» (Si estic sensibilitzat en aquest tema és perquè no fa gaire una noia que patia la mateixa malaltia em va deixar anar sense embuts: «Els nans només servim perquè la gent es diverteixi al circ, rient-se de nosaltres»). Dins meu, i en nom de la meua amiga, vaig agrair aquell gest. He escoltat el Papa i he vist com es comportava amb els malalts, amb els pobres, amb els nens i amb els joves. Estic satisfet i sóc feliç.

P-J Ynaraja,

Capellà del Montanyà (ynaraja@retemail.es)

Cartes del lector

■ Més sobre la persecució

Sr. Director,

És cert el que va exposar el Sr. Picas en la carta publicada el 5 d'octubre passat. Jo també crec que ara hi ha persones interessades a tergiversar el que va passar en els tràgics anys del 1934 al 1939. Exposaré dos exemples. Quan es parla de crims horribles comesos aquells anys es diu que els feien «incontrolats», quan el cert és que hi havia comitès a tots els pobles, viles i barris formats per representants de tots els partits del Front Popular i sindicats, els quals decidien sobre la vida i la mort de qui els semblava, i comptaven amb milicians o patrullers de control per fer les execucions. El cas del de Montblanc és conegut. El president Companys ordena per telèfon que entreguin el cardenal Vidal i Barraquer i ho compleixen, però el seu bisbe auxiliar Dr. Borràs és assassinat al coll de Lilla i cremades les seves restes.

Segon cas. Al Museu d'Història de Catalunya s'explica que els qui s'allistaven voluntàriament a les milícies ho feien per defensar Catalunya i tampoc no és cert. Els de la columna Macià-Companys, un quart en forces, sí que van lluitar per la seva Catalunya, però els socialistes unificats, de forces semblants i adherits a la 3a Internacional, lluitaven per la implantació de la dictadura del proletariat i per Stalin; els pumistes, amb un 10% de potència, lluitaven pel mateix, però sense Stalin, i els anarcosindicalistes, que eren els més nombrosos, un 40% dels efectius, anaven a la guerra per implantar el comunisme llibertari, una entelèquia que, sense èxit, van intentar implantar violentament en alguns llocs.

Als que no van viure aquells anys, encara que disposin de documentals i premsa de l'època, els és molt difícil explicar-se com va sorgir una persecució tan ferotge contra l'Església que, sols a Catalunya, va costar la vida a 2.500 persones amb vots religiosos, entre elles quatre bisbes (Barcelona, Lleida, l'auxiliar de Tarragona i Terol), a més de molts seglars sense cap vinculació de tipus polític. Per cert, el Sr. Picas diu que els bisbes sacrificats a Catalunya van ser cinc, cosa que m'agradaria que aclarís i que donés el nom del qui diu va ser el cinquè, ja que a mi no em consta.

També hi ha qui diu que la persecució va ser conseqüència de la insurrecció dels

militars del juliol del 1936, cosa que tampoc no és certa. La persecució amb víctimes mortals va començar amb la rebel·lió del 6 d'octubre del 1934. A Catalunya sols va durar deu hores i van ser suficients per a l'assassinat del capellà de Navàs (Solsonès) i incendiar la basílica de Santa Maria de Vilafranca del Penedès i altres temples. A Astúries, on la revolució va durar dotze dies, les víctimes religioses van ser un sacerdot passionalista i vuit germans de La Salle, tots ells beatificats i canonitzats en els anys no-

ranta. Els fets d'octubre van ser el pròleg de la guerra civil.

JOSEP PONS VIVES
Barcelona

■ Víctimes de la guerra civil o màrtirs de la fe cristiana?

Sr. Director,

Encara que sigui dolorós recordar-ho, no es pot esborrar de la història que a

Diàleg obert

Per tal d'augmentar la participació i el debat entre els nostres lectors, us oferim aquesta secció dins de «Cartes del lector», on els temes d'actualitat són els protagonistes. D'aquesta manera, esperem afavorir el diàleg obert en el nostre setmanari.

■ Els col·legis religiosos i el programa «Tems era Temps»

Sr. Director,

Gairebé tinc la plena seguretat que el senyor «Àngel» Casas, en preparar el programa *Tems era Temps* sobre l'ensenyament religiós, va intentar per tots els mitjans aconseguir la presència de persones amb punts de vista diferents i que també va gestionar la presència d'algun representant dels ordes religiosos que imparteixen l'ensenyança a Barcelona. És una llàstima que no ho aconseguís.

Vaig començar els meus estudis al voltant del 1929 al col·legi de monges franciscanes del carrer de Santaló i que jo recordi no em van donar cap galtada. Vaig continuar els meus estudis a partir del 1931 al col·legi dels Germans de La Salle de la carretera de Sarrià i malgrat que fins i tot em vaig escapar, saltant la paret, tampoc no em van donar cap galtada, segurament perquè vaig tenir més sort que el màgic Andreu. Per cert, que els Germans de La Salle i tots els ordes religiosos, gràcies a la «democràtica» República, van haver de prescindir dels seus hàbits, vestir de seglar i canviar el nom del col·legi. Malauradament el 1939, amb catorze anys, vaig haver de començar a treballar i amb aquella «petita i deficient educació» vaig fer front a la vida i vaig formar una família. Tinc sis fills i deu néts i en complir els 66 anys em vaig jubilar del meu càrrec de gerent d'un dels més importants clubs de tennis de Barcelona. He estat president d'una mútua d'assegurances, conseller d'una mútua d'accidents laborals i d'una societat anònima immobiliària, tresorer d'una cooperativa vinícola i ara, als meus 76 anys, sóc secretari de una cooperativa agrícola. Tot això ho he aconseguit gràcies a aquell «deficient» ensenyament religiós de les franciscanes i dels Germans de La Salle.

Els telespectadors hem de donar les gràcies al senyor que va trucar per telèfon, ja que amb les seves encertades paraules va fer que tres dels convidats es moderessin en els seus comentaris i tan sols el màgic Andreu va continuar amb les seves tristes memòries. A totes les escoles hi ha alumnes difícils; lamento molt que ell en fos un. Senyor Casas, cal esperar que el dia que faci un programa dedicat a l'ensenyament religiós femení tingui més encert a triar els seus contertulians.

VICENÇ ALBALAT i BONAFONT
Barcelona

partir del juliol del 1936, Catalunya va sofrir una terrible persecució religiosa. Els temples dels pobles i ciutats van ser confiscats i les imatges i els altars, destruïts i cremats. El culte, suprimit. Els capellans, perseguits a mort, deien missa en una clariana del bosc o d'amagat a cases de pagès o de ciutat, de tota confiança. En terres de Catalunya van ser assassinats del 1936 al 1939 cinc bisbes: el Dr. P. Salvi Huix, bisbe de Lleida; D. Manuel Irurita Almandoz, bisbe de Barcelona; D. Manuel Borràs, bisbe auxiliar de Tarragona; D. Miquel Serra, fill d'Olot i bisbe de Segorb, i fra Anselmo Polanco, bisbe de Terol, assassinat a Pont de Molins-Figueres. També els Comitès revolucionaris que van imposar la revolució i van ocupar tots els poders polítics, judicials i policials de Catalunya van perseguir i matar molta gent que era fidel a l'Església catòlica.

Joan Pau II, amb motiu de l'Any Jubilar, va manifestar: «L'Església del primer mil·lenni neix de la sang dels màrtirs. No perdem el record dels que han patit el martiri per donar testimoni de Crist.» Nosaltres, recolzats en el criteri del Papa, considerem els màrtirs de la fe del 1936-1939 autèntiques «arrels cristianes de Catalunya». Roma fins avui ha beatificat i canonitzat 250 causes curosament presentades i justificades. Representa la migrada xifra del 3% en relació amb el nombre dels presumptes «màrtirs» catalogats en els diversos martirologis i en els arxius d'Hispania Martyr. Els procediments són lents i minuciosos.

Cal puntualitzar que moltes de les víctimes de la «revolució «roja» (1936-1939) no són «màrtirs de la fe cristiana», ja que van ser assassinats en pobles i ciutats per qüestions polítiques, econòmiques, socials o personals. Tampoc, doncs, no són víctimes de la «guerra civil», com algú erròniament les qualifica.

FRANCESC A. PICAS
La Jonquera

NOTA: Amb la publicació d'aquestes cartes volem posar fi —almenys momentàniament— al debat iniciat en aquesta secció sobre la beatificació de Manuel Carrascó i Formiguera i altres fets relacionats amb la guerra civil espanyola i així donar la possibilitat d'obrir-nos a altres reflexions i temàtiques.

Esqueles a Catalunya Cristiana

Tel. 934 905 988

GESMOR

DES DE 1950

Servei permanent
24 hores
Ens desplaçem a domicili

Tramitació d'enterraments

En cas de defunció, què s'ha de fer?

Truqueu al 902 11 65 93

Descomptes especials per a subscriptors, parròquies i comunitats religioses

Les tombes dels sants

Pere Tena, bisbe auxiliar de Barcelona

L'ambient dels primers dies de novembre ens porta vers el record dels nostres difunts. És un ambient entrañable, en el qual ens sentim immersos i agermanats àdhuc sense conèixer-nos. N'hi ha prou de fer, aquests dies, una visita al cementiri, per copsar aquesta comunió entre les persones que, en gran nombre, són allí pregant, recordant, honorant la tomba dels que foren pròxims en vida, i que continuen ara objecte de la memòria i de l'amor.

No és sense sentit que la litúrgia ha unit, des de segles, la solemnitat de Tots Sants amb la commemoració dels fidels difunts, si bé la primera ha precedit. I podem estar joiosos de la sintonia que mostraren els nostres avantpassats amb la vida litúrgica de l'Església, acostumant-se a visitar el cementiri i pregar pels difunts, seguint el calendari litúrgic. Altres països, en canvi, observen aquestes pràctiques en altres dies, no pas sense significació, però no tan estrictament d'acord amb la litúrgia.

Les tombes estimades

Aquest gest que acabem de constatar té, en la tradició cristiana, una llarga experiència. Els fidels han mantingut a través de la història, una fidelitat inalterable a aquesta pràctica de visitar les tombes estimades en la fe. Començant per la tomba buida del Senyor, a Jerusalem, continuant per les

tombes dels apòstols Pere i Pau a Roma, i a l'època medieval el sepulcre de Santiago a Compostel·la. Juntament amb aquests grans centres tradicionals, tota una colla de llocs han esdevingut centre de pelegrinatge a causa d'una tomba venerada. Fem memòria, entre tants altres, de la tomba de sant Francesc d'Assís, i la de santa Clara, a la mateixa ciutat. El gest continua essent el mateix que aquests dies experimentem en els cementiris. I si volem una aproximació encara més directa, podríem pensar en la visita a les Catacumbes romanes, que és ni més ni menys que una visita a un cementiri, encara que en aquest cas pràcticament buit, però amb el record d'una presència de les primeres èpoques cristianes, i de la professió de la fe.

Quan visitem la tomba dels nostres familiars o amics, sorgeix en el nostre esperit el tracte que hem mantingut amb ells; és com si refèssim les converses tingudes, les mostres d'afecte que n'hem rebut o els hem ofert, els moments que hem passat junts i que han marcat la nostra existència. Quelcom d'això passa amb les tombes estimades en la fe. Una ciutat com Roma ofereix ocasions abundants per a aquesta experiència, començant, evidentment, per sant Pere i sant Pau. Una de les sensacions més desconcertants d'entrada, en aquest aspecte, és que algú, davant la tomba de sant Pere, preguntant què és «allò». I no es tracta

pas de monjos budistes, sinó de persones batejades...

No cal ara accentuar aquest punt. Més val recordar les vegades que nosaltres mateixos hem visitat un d'aquests llocs. No és cert que a la tomba de sant Pere, ens hem sentit en comunió amb la seva fe? I a la tomba de sant Pau, no hem experimentat la nostra petitesa davant del predicador de l'Evangeli, i li hem demanat poder imitar el seu coratge? I quan hem baixat les escales de la basílica de sant Francesc, deixant enrere aquell prodigi artístic per arribar a la cripta despulada on el sepulcre del sant ho és tot, no hem sentit tal vegada la urgència i la benaurança de la pobresa i de la simplicitat evangèlica?

Sota l'altar

Amb molta freqüència les tombes dels sants estan situades sota un altar, sigui formant un cos amb ell, sigui en un recinte accessible sota l'altar. Són les criptes que coneixem a Sant Pere de Roma, a Assís, a la catedral de Barcelona amb el sepulcre de santa Eulàlia, i a tants altres llocs. A l'interior de la celebració de la dedicació d'un altar està previst un ritu de deposició de relíquies de sant sota l'altar; però això només quan aquesta relíquia té una importància notable.

Aquest fet prové de diversos motius.

Sant Gregori el Gran, per exemple, fou el primer que va sentir la devoció de celebrar l'Eucaristia sobre la tomba de sant Pere i no simplement davant; la seva iniciativa es manté encara avui. Però hi ha altres motius, sobretot quan es tracta de tombes de màrtirs. Sant Ambrós ho explicava així bellament: «Que les víctimes triomfants restin situades allà on el Crist s'ofereix com a víctima. Sobre l'altar, aquell que ha sofert per tots; sota, aquells que han estat rescatats per la seva passió.» I la litúrgia de la dedicació de l'altar canta una antífona esplèndida: «Sota l'altar de Déu heu rebut el vostre lloc d'estada, sants de Déu! Intercediu per nosaltres...»

Aquesta unió local entre l'altar i la tomba d'un sant és profundament educativa i pedagògica per entrar en la comprensió d'allò que els sants representen per a la nostra vida cristiana. Un dels textos clàssics de la solemnitat de Tots Sants afirma que «Crist és corona de tots els sants». En altres termes: la santedat dels sants és participació de la de Crist, imitació i compliment del seu Evangeli, i —especialment en els màrtirs— realització personal de la Pasqua del Senyor. Un text de la memòria dels sants Cosme i Damià, màrtirs, diu: «Senyor, en celebrar la mort preciosa dels sants, us oferim aquest sacrifici que és font i origen de tot martiri.» Quan un sant és venerat juntament amb l'altar és gairebé impossible dissociar-lo del misteri de Crist; i això és molt important per a una veneració justa dels sants.

(Publicat en el núm. 632 de C.C., del 31 d'octubre del 1991)

petites homilies

Una resposta assenyada

Josep M. Aragonès,

rector de Torrelavit i canonge de la seu de Barcelona

Tenir seny, servir-se'n i parlar assenyadament pot ser un bon senyal d'estar a prop del Regne de Déu. Jesús, en sentir aquesta resposta tan assenyada, li digué: *No ets lluny del Regne de Déu. No ser-ne lluny, però, no vol dir ser-hi a dins. Què li mancava a aquell mestre de la Llei per trobar-se de ple en el Regne que proclama Jesús? L'evangeli no ens ho diu. Afirmà solament que aquell expert de la Llei era un home de seny. Sabia llegir bé l'Escriptura. És el primer pas. La recitava i la interpretava correctament. Estimar Déu i els altres és millor que tots els sacrificis i totes les ofrenes cremades a l'altar. És el segon pas. Veure-hi clar. Traspasar el mur del text i descobrir-ne la llum que guarda. El tercer pas és el definitiu. Deixar que la llum de la paraula inundi, no sols la nostra intel·ligència, sinó que amari el nostre cor i orienti el nostre capteniment. Portar el seny de Déu a la nostra manera d'obrar. És la conversió plena. Estimar amb tot el cor —el sentiment i l'afecte—, amb tot el pensament —el coneixement— i amb totes les forces —la voluntat que mou. Posar tota la persona dins l'àmbit de la fe. Sense aquest darrer pas el coneixement de l'escriptura —la Llei— ens portà només al seny teòric, intel·lectual. El cor i la voluntat poden restar fora del seny del Regne. Era aquest el cas del mestre de la Llei?*

El seny del cristià és el que fa lligar en un sol nus —el de l'amor— Déu i les altres persones. Més exacte: Déu, els altres i un mateix. Res no quedà fora de l'amor. Tot es fon en una única abraçada. Sense

confondre cap terme. El seny és respecte i realisme. També és obertura, donació i receptibilitat. Llavors és quan s'anomena amor. Que no té res a veure amb el càlcul assenyat, que diuen. L'amor comença sempre pel que és més a l'abast. Un mateix. Constitueix l'inici de la mesura. Estima com a tu mateix. No és egoisme. És respecte a la pròpia dignitat. Després, els altres. Els més propers, també. Els que amb la convivència de cada dia ens enriqueixen i ens gasten. Segueix pels no-tan propers. Fins a arribar a tothom. Imatges de Déu. Salvats tots per Jesucrist. Així arribem a Déu. Aquí la nostra mesura, limitada —esquifida—, no sols es desborda, sinó que pren amplituds insospitades. Ja no mesuram amb el com a tu mateix. Ara ho mesuram tot des de la perspectiva de Déu. Escolta, Israel —home, dona—: *El Senyor és el nostre Déu, el Senyor és l'únic. Som al cor del Regne. El seny amorós. L'amor assenyat.*

Quan pretenem començar per Déu fent esperar els altres, som semblants als desassenyats que intenten construir la casa començant per la teulada. No se'ls aguanta res. I és que en l'amor del Regne també hi regeix la llei de la gravetat: l'amor de les coses visibles ens fa pujar a l'amor de l'invisible. Per això Jesús és la clau de volta de l'edifici de la humanitat. Desconfieu dels qui voldrien fer aguantar l'Església sobre un déu desencarnat, net, polític. L'Església s'aguanta sobre un Déu que s'ha fet home i ha plantat el seu tabernacle enmig nostre i de la nostra història.

Vitrall de la capella de la Citadella d'Assís (obra de R. Monti).

CALENDARI DE LA SETMANA

Lectures de la missa, santoral
i altres celebracions

(Cicle litúrgic B; ferial II)

Temps de durant l'any

(Salteri: setmana 3)

NOVEMBRE

5. Diumenge

XXXI de durant l'any. Verd. Lectures: Deuteronomi 6,2-6 / Salm 17 / Hebreus 7,23-28 / Marc 12,28b-34. SOLSONA: Aniv. ord. episc. bisbe Antoni Deig.
ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Zacaries, profeta. i Isabel (Elisabet) pares de sant Joan Bta.; Galació i la seva esposa Epistèmia, mrs.; Magne, b. Santa Bertila, absa.

6. Dilluns

Fèria. *Verd.* Lectures: Filipencs 2,1-4 / Salm 130 / Lluc 14,12-14. BARCELONA: Sant Sever, bisbe de Barcelona, mr. (MO) Vermell
ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Lleonard, anac.; Vinoc, ab. Beata Josepa Naval, vg.

7. Dimarts

Fèria. *Verd.* Lectures: Filipencs 2,5-11 / Salm 21 / Lluc 14,15-24. LLEIDA: Beat Francesc Palau i Quer, carm. fund. (ML) Blanc
ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Ernest, Engelbert i Herculà, bs. mrs.; Amarant, mr.; Florenci, b., i Jacint M. Castañeda prev. mr.

8. Dimecres

Fèria. *Verd.* Lectures: Filipencs 2,12-18 / Salm 26 / Lluc 14,25-33
ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Sever, Severià, Corpòfor i Victori, mrs. coronats; Deodat, I, p., i Godefrid, b.
Festa Major: a Santa Coloma de Queralt.

9. Dijous

La Dedicació de la Basílica de Sant Joan del Laterà a Roma (F) Blanc. Lectures: Ezequiel 47,1-2.8-9.12 (o bé: 1 Corintis 3,9c-11.16-17) / Salm 45 / Joan 2,13-22
ALTRES CELEBRACIONS: Festa del Sant Crist de Balaguer. Sants, Teodor, sold., mr.; Orestes, mr.; Ursí i Agripí, bs. Santa Eustòlia, vg.
Festa Major: a Balaguer i Beget.

10. Divendres

Sant Lleó el Gran, papa i doctor (MO) Blanc. Lectures: Filipencs 3,27-4,1 / Salm 121 / Lluc 16,1-8. SOLSONA: *Dedicació de la Catedral* (catedral, S / diòcesi, F) Blanc
ALTRES CELEBRACIONS: Sants, Trifó, Respici i Tiberi, mrs.; Demetri, b. mr. Santes, Nimfa, vg. mr.; Florència, mr.; Trifena i Trifosa, deixebles.

11. Dissabte

Sant Martí de Tours, bisbe (MO) Blanc. Lectures: Filipencs 4,10-19 / Salm 111 / Lluc 16,9-15
ALTRES CELEBRACIONS: *El Patrocini de la Mare de Déu.* Sants, Menna, sold. mr.; Valentí, Felícia i Atenodor, mrs., i Verà, b.
Festa Major: a Adraén, els Alamús, l'Aleixar, Altafulla, Arenys de Munt, l'Armentera, Ars, Bescaran, el Brull, Calonge de Mar, Campelles, Carme, Cerdanyola del Vallès, el Clot (Barcelona), el Far d'Empordà, la Figuera, Lladorre, Maçanet de Cabrenys, Masarac, el Morell, Mura, la Nou de Berguedà, Pau, Peralada, Pontós, Puig-reig, Riells del Montseny, Saldes, Sant Celoni, Sant Martí d'Albars, Sant Martí de Centelles, Sant Martí de Maldà, Sant Martí de Provençals (Barcelona), Sant Martí Sarroca, Sant Martí Sescorts, Sant Martí Sesgueioles, Sant Martí de Tous, Sentfores, Sentmenat, Sobremunt, Teià, Torrelles de Llobregat, Urtx, Viladrau, Vilallonga del Camp, Vilallonga de Ter, Vilavertr i Xerta.

Lectures bíbliques

Diumenge XXXI de
durant l'any

Cicle B

Lectura primera

Dt 6,2-6

Lectura segona

He 7,23-28

Escolta, Israel: Estima el Senyor, el teu Déu, amb tot el cor

Jesús, que viu per sempre, no traspasa a ningú les funcions sacerdotals

Lectura del llibre del Deuteronomi

En aquells dies Moisès digué al poble: «Reverència el Senyor, el teu Déu, compleix durant tota la vida els manaments que et dono, tant tu, com als teus fills i els fills dels teus fills. Així viureu més i més anys. Escolta, Israel, mira de posar en pràctica això que et mano; així seràs un poble feliç i nombros en un país que regalima llet i mel, tal com el Senyor ho va prometre als teus pares. Escolta, Israel: el Senyor és el nostre Déu, el Senyor és l'únic. Estima el Senyor, el teu Déu, amb tot el cor, amb tota l'ànima, amb totes les forces.

Guarda en el teu cor les paraules dels manaments que avui et dono.»

Lectura de la carta als cristians hebreus

Germans, els sacerdots de l'antiga aliança van ser molts, perquè la mort els impedia de continuar en les seves funcions. Però Jesús, que viu per sempre, no traspasa a ningú les funcions sacerdotals. Per això té el poder de salvar definitivament tots els qui per ell s'acosten a Déu, ja que viu intercedint per sempre a favor d'ells.

Un sacerdot així és el que ens calia: sant, innocent i sense taca; per això va ser tret d'enmig dels pecadors i enlairat més amunt del cel. Ell no necessita, com els altres, oferir víctimes cada dia tant pels seus propis pecats com pels pecats del poble: es va oferir a si mateix una sola vegada. La Llei havia fet sacerdots uns homes plens de febleses, però els termes del jurament que ha substituït la Llei han consagrat el Fill, que serà per sempre un sacerdot perfecte.

Al·leluia

Jo 14,23

Qui m'estima farà cas de les meves paraules, diu el Senyor; el meu Pare l'estimarà i vindrem a fer estada en ell.

Evangeli

Mc 12,28b-34

Estima el Senyor el teu Déu. Estima els altres

Lectura de l'evangeli segons sant Marc

En aquell temps, un dels mestres de la Llei anà a trobar Jesús i li va fer aquesta pregunta: «Quin és el primer de tots els manaments de la Llei?» Jesús li respongué: «El primer és aquest: "Escolta Israel: El Senyor és el nostre Déu, el Senyor és l'únic. Estima el Senyor, el teu Déu, amb tot el cor, amb tota l'ànima, amb tot el pensament, amb totes les forces." El segon és: "Estima als altres com a tu mateix." No hi ha cap altre manament més gran que aquest.» El mestre de la Llei li digué: «Molt bé, mestre. És veritat que Déu és un de sol i que no n'hi ha cap altre fora d'ell. I que estimar-lo amb tot el cor, amb tot el pensament i amb totes les forces, i estimar els altres com a si mateix és millor que tots els sacrificis i totes les ofrenes cremades a l'altar.» Jesús, en sentir aquesta resposta tan assenyada li digué: «No ets lluny del Regne de Déu.» I ningú no s'atreví a fer-li cap més pregunta.

Salm responsorial

17,2-3a. 3bc-4. 47 i 5ab (R. 2)

Us estimo, Senyor, vós m'enfortiu,
roca i muralla que em deslliura.

R. *Us estimo, Senyor, vós m'enfortiu.*

Déu meu, penyal on m'emparo,
escut i força que em salva.
Rodejat d'adversaris delirants, clamo al
[Senyor,
crido auxili d'entre els enemics. R.

Beneït sigui el Déu vivent, el meu penyal.
Beneïxo el Senyor que em salva.
Ha donat grans victòries al seu rei,
ha mostrat l'amor que té al seu Ungit. R.

Barcelona

diòcesis

Un Concili Vaticà II viscut des del cor

■ El cardenal Marcelo González va inaugurar el curs de l'Institut de Teologia Espiritual

BARCELONA.— Va ser una inauguració insòlita del curs acadèmic. L'Aula Magna del Seminari Conciliar reunia en la mateixa sala dos cardenals, Mons. González i Mons. Carles, i dos bisbes auxiliars, Mons. Tena i Mons. Vives. Un cartell de luxe per celebrar

l'inici del desè curs de l'Institut de Teologia Espiritual de Barcelona. La presència del cardenal Marcelo González Martín, arquebisbe de Barcelona entre 1967 i 1972, garantia, a més, una superb lliçó inaugural sobre el Concili Vaticà II i la seva espiritualitat.

La pregària inicial de la sessió va ser molt elogiada pel cardenal Marcelo González.

El cardenal Marcelo González Martín, arquebisbe emèrit de Toledo, va elaborar el 19 d'octubre passat «un dels millors discursos d'inauguració de l'Institut —segons paraules del seu director, el Dr. Pere Farnés—, carregat de força intel·lectual, a més d'espiritualitat i de sentiment». Mons. González no va faltar ni un sol dia a les sessions del Concili Vaticà II. Ho va viure amb intensitat i dedicació, conscient del que s'hi jugava l'Església. Ningú, doncs, millor que ell per donar a conèixer alguns dels punts més importants. El cardenal va tornar una i altra vegada sobre els discursos que durant el concili van pronunciar Joan XXIII i Pau VI, com la referència més bona per descriure el seu contingut i idees més destacades.

La ponència de Mons. González va començar responnent una pregunta molt concreta: què va fer l'Església durant els quatre anys que va durar el Concili? Per respondre-hi, el cardenal va reprendre un discurs de Pau VI, en què aquest responia amb rotunditat a aquesta qüestió: «Es-

timava, l'Església, durant el Concili, estimava.» Entorn d'aquest amor i les seves maneres diferents de desenvolupar-se es va elaborar la lliçó inaugural de Mons. Marcelo González.

L'Església, durant aquell concili ecumènic, per damunt de tot, es va reafirmar com a «mare de la totalitat dels homes». Va potenciar la seva obertura i la seva acollida i es va mostrar més disposada que mai a apropar-se a tota persona sobre la terra. «Tots els homes hi tenen el seu lloc, bons i dolents, justos i pecadors, militants i simples practicants», va recordar Mons. González. I perquè tot això fos fructífer, va explicar també el cardenal, Pau VI va exhortar en aquelles sessions els bisbes allà reunits a treballar intensament en la divulgació fidel d'allò que s'havia aprovat, «a pregar més, a treballar més i a explicar més i millor les nostres predicacions».

Tant el director de l'Institut, el Dr. Farnés, com el cardenal Carles en el seu discurs final, van agrair efusivament la intervenció del cardenal Marcelo

González, que més que una lliçó inaugural, havia ofert tot «un programa de l'esperit i les pautes amb les quals estem cridats a treballar en aquest institut i a la nostra diòcesi». El públic assistent, que omplia la sala, li va respondre amb una gran ovació.

Mons. Ricard M. Carles, de la seva banda, com a president de l'Institut, finalment va instar aquest mateix públic a «comunicar aquest missatge perenne dels mestres de l'esperit, que en aquest país nostre ha tingut representants que són l'admiració del món, com Teresa de Jesús, Joan de la Creu o Ramon Llull». Els va convidar a ser espeleòlegs de l'ànima humana capaços de despertar la set de Déu que tot hom té en el seu interior. Qui va ser un dels màxims impulsors de l'Institut de Teologia Espiritual de Barcelona ja fa 10 anys que va expressar la seva satisfacció pel seu treball va recordar, abans que res, als seus alumnes que «allò que els filòsofs i els teòlegs cerquen, freqüentment els místics ja ho han trobat».

Samuel Gutiérrez

Trasllat de les despulles mortals del Dr. Tarrés

Dia del trasllat de les despulles del Dr. Tarrés.

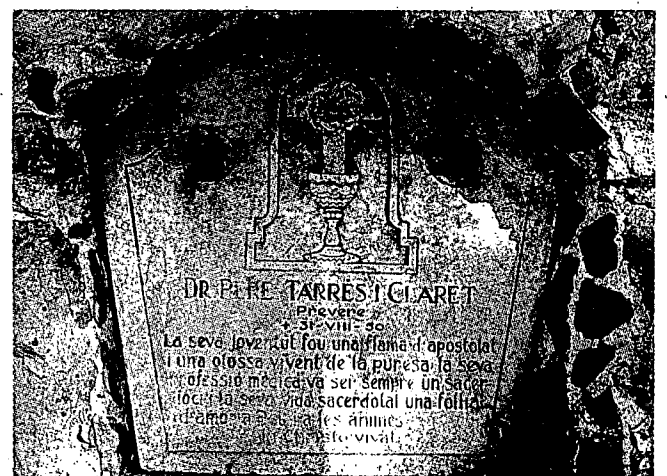
Aquell dia 6 de novembre del 1975, festa litúrgica del bisbe màrtir de Barcelona sant Sever, es va fer el trasllat de les despulles mortals del Dr. Pere Tarrés i Claret des del cementiri de Montjuïc a l'església parroquial de Sarrià. Havien transcorregut vint-i-cinc anys des de la seva mort —el 31 d'agost del 1950— i el record de la seva persona, de les seves obres i de les seves virtuts continuava viu i anava creixent dia a dia. Per això es va creure oportú, a la vegada que es començava el procés de beatificació, col·locar les restes del servent de Déu en un sepulcre dins la parròquia de Sant Vicenç de Sarrià, obra de l'arquitecte Bartomeu Llongueras, antic fejoicista i amic del Dr. Tarrés.

Al matí, un grup reduït de persones —familiars i amics més propers— assistiren a l'acte d'obertura del sepulcre núm. 537 de la via de Sant Josep del cementiri del Sud-Oest. Al migdia dos representants de cada entitat relacionada amb el Dr. Tarrés esperaven a la porta de la parròquia de Sarrià la comitiva que portava aquella preciosa relíquia per acompanyar-la fins al sepulcre definitiu; i al capvespre es va celebrar una eucaristia amb una gran multitud de fidels i amb un gran nombre de sacerdots. El cardenal Jubany, acompanyat dels bisbes auxiliars i abats, la va presidir i va glossar a l'homilia la grandesa de la vida del Dr. Tarrés: «Un homenatge respectuós i devot; com a penyora d'un record viu, amb escalf d'amistat i d'admiració... S'ha escrit que el Dr. Tarrés és el testimoni d'una època. Jo crec més aviat que és el testimoni perenne d'una fe i un amor fonament viscuts.»

Amb motiu d'aquest aniversari —25 anys del trasllat— i dels 50 de la seva mort en fama de santetat se celebrarà solemnement l'eucaristia, el dilluns 6 de novembre, a dos quarts de vuit del vespre, a la parròquia de Sant Vicenç de Sarrià, per demanar el prompte reconeixement, d'una manera oficial, de l'exemplaritat de vida que ens ha deixat el Dr. Pere Tarrés. El Consell Presbiteral de Barcelona, organitzador aquest any de l'acte, en nom de tots els preveres, convida al reconeixement públic de la persona d'aquest gran fill de la nostra terra.

Mn. Francesc Raventós

Vicepostulador de la causa de beatificació del Dr. Pere Tarrés

«La seva joventut fou una flama d'apostolat i una glossa vivent de la puresa. La seva professió mèdica va ser sempre un sacerdoci i la seva vida sacerdotal, una follia d'amor a Déu i a les ànimes. In Christo vivat.» (Sepulcre del Dr. Tarrés al cementiri de Montjuïc.)

Barcelona

Solemnitat de la dedicació de l'església de Santa Teresa de l'Infant Jesús

■ El cardenal Carles va beneir la sala de Mn. Jaume Oliveras

El cardenal Carles, entre Mn. Escala i dos sords que van fer d'acòlits.

BARCELONA.— La parròquia de Santa Teresa de l'Infant Jesús de Barcelona va celebrar el 3 d'octubre la solemnitat de la dedicació a Déu de l'Església, feta en el centenari del pas de santa Teresa d'aquest món al cel (el 30 de setembre del 1997).

Amb el permís corresponent de la congregació romana, el dia de la dedicació no se celebra el 30 de setembre sinó el 3 d'octubre, dia en què se celebrava abans la solemnitat de santa Teresa. És en aquesta data quan s'han succeït històricament totes les dates importants de la història de l'església, des de la benedicció de la primera pedra el 3 d'octubre de l'any 1932.

La comunitat parroquial es va alegrar de comptar en la celebració amb la participació del cardenal-arquebisbe de Barcelona, Mons. Ricard M. Carles. Amb ell van concelebrar l'eucaristia els mossens Pere Farnés, Joan Escala, Ricard Masclans, Antoni Josep Gómez, Josep

Albiol, Xavier Pagès, Joan Torrent, Albert Sols, P. Josep M. Dausà i P. Xavier Garmón.

Acabada l'eucaristia, el cardenal es va dirigir al casal parroquial i va beneir la imatge de la Mare de Déu del Silenci i la sala on aquesta es troba, dedicada a Mn. Jaume Oliveras. El casal està constituït per dues cases que va comprar el bisbe Irurita. Els baixos d'una d'elles —la del carrer Benet Mercadé, 25— s'ha convertit en una sola sala per a conferències, catequesi d'adults, activitats parroquials; seu de moviments com el Moviment Familiar Cristià, etc., així com per a la Pastoral del Sord. (C.C.)

Solidaritat a les Cotxeres de Sants

BARCELONA.— Prop de 650 persones de totes les edats i procedents dels ambients més diversos es van congrega a les Cotxeres de Sants per participar en el que va ser sens dubte el primer Concert de la Solidaritat de Santa Maria de Sants.

Sobre un quart de deu del vespre del 29 de setembre va pujar a l'escenari la presentadora de la nit, Montserrat Esteve, que, a banda de fer unes breus entrevistes a la responsable de Càritas de la parròquia i a un dels membres de la Comunitat Betànica, organitzadors del concert, va conduir ràpidament l'atenció dels assistents cap als veritables protagonistes de la nit.

En primer lloc va actuar Kairoi, grup musical vinculat a la família marista des de fa 25 anys i que s'ha anat renovant, tant en la composició del grup com en els temes de pop-rock que executa a bon ritme. A poc a poc va anar desgranant fins a dotze temes que el públic, una gran part del qual procedia d'ambients maristes, corejava amb il·lusió. Cançons de denúncia contra la repressió xilena de Pinochet s'alternaven amb autèntiques pregàries com el parenostre musicat, sense que hi manquessin grans èxits seus com *Pau a la Terra* o *Deixa't estimar per Jesucrist*, moment àlgid de la seva actuació.

En acabar el repertori van ser entrevistats per Montserrat Esteve i van desvetllar algunes de les influències que han rebut últimament, especialment en gira pel sud i Centreamèrica, on van entrar en contacte amb realitats força diferents de les que es viuen a Catalunya i de les quals van beure per compondre nous temes i comprome-

tre's, encara més, amb els que necessiten la nostra ajuda i comprensió.

A partir d'aquí el panorama va canviar radicalment sense abandonar les coordenades de fe, entrega i cristianisme, perquè va pujar a l'escenari la banda de Migueli. Aquest cantautor, nascut a Sevilla, criat a Zafrá (Badajoz) i que actualment resideix a Madrid, sent que té un compte pendent amb Catalunya en general i amb Barcelona en particular. Migueli es va buidar a l'escenari, tant amb les cançons com amb els testimonis amens i les «històries» amb què les presentava.

Hi havia espectadors que alternaven les rialles per les seves ocurrències com els plors d'emoció per les anècdotes o les seves crides al compromís... I, mentrestant, el *show* continuava. Fins a quinze temes va executar Migueli, alternant peces en què actuava amb tota la banda amb tres petites joies que ell va atacar directament amb la seva guitarra espanyola. *Vente, María, Sube, Todo cambia, Vente a la vida* o el rap *Jesús de Nazaret* van fer les delícies dels que ja el coneixien o van sorprendre agradablement els que l'escoltaven per primera vegada.

En resum, va ser un gran èxit d'assistència, va ser una vetllada deliciosa, i dos grups musicals nascuts d'experiències de fe cristiana es van donar a conèixer al públic de Barcelona. Els objectius que s'havien marcat els organitzadors es van complir. I tot plegat gràcies al suport de tantes persones i entitats que van col·laborar en l'organització, la difusió i la realització del concert i, sobretot, gràcies al públic solidari que va assistir i va disfrutar del concert. (Josep M. Zaidin/Imma Palet)

L'Esperit Sant dóna la benvinguda al nou rector

BARCELONA.— El 15 d'octubre va ser un dia de festa per a la parròquia de l'Esperit Sant (Travessera de Gràcia, 401-403) amb motiu de la presentació del nou rector de la parròquia, Mn. Esteve Arrese Beltrán, fins ara rector de la parròquia de Sant Carles Borromeu. Aquest canvi ha estat motivat perquè el fins ara i durant 24 anys rector de l'Esperit Sant, Mn. Joan Serra i Fontanet, en complir 75 anys, ha començat una merecuda jubilació.

Al migdia, amb un temple a vessar de feligresos de la mateixa parròquia i de les de Sant Ot, de la Mare de Déu del Pilar de Cornellà, de Sant Genís dels Agudells i de Sant Carles Borromeu, Mons. Ricard M. Carles, arquebisbe de Barcelona, que va voler presidir la festa, seguint el ritual que marca la litúrgia d'un acte tan solemne, va començar la presentació del nou rector a la feligresia de la parròquia de l'Esperit Sant. El prop d'un miler d'assistents van seguir la celebració que emparava a l'altar, a més del cardenal, Mn. Arrese i Mn. Serra, així com preveres de parròquies veïnes. A tots plegats, en l'ampla nau de l'església, plena de cants i de llum que traspassava el seu magnífic rosetó, va envair una tremolor de pietat emocional, captivadora.

Al final, les últimes paraules del cardenal Ricard M. Carles, les de presentació de Mn. Esteve Arrese i de comiat de Mn. Joan Serra, van ser llargament aplaudides, com a mostra de benvinguda a Mn. Esteve i d'agraïment de la feina feta per Mn. Joan. Un fraternal pica-pica a les dependències parroquials que ajudava a conèixer el nou rector van posar fi a una festa de difícil repetició. (Josep Bosch Mercader)

Mn. Esteve Arrese.

Vic

Homenatge al rector dels Prats de Rei

■ Mn. Esteve Prat va arribar a la vila fa 25 anys

ELS PRATS DE REI.— Mn. Esteve Prat i Llussà va celebrar el 24 de setembre el 25è aniversari de la seva arribada a la parròquia de Santa Maria dels Prats de Rei. Pratencs i molta gent d'altres poblacions van omplir de gom a gom l'església parroquial, però tothom era conscient que no es tractava només d'una celebració, sinó que tot el poble va voler mostrar la seva gratitud i afecte al seu mossèn per tota l'estimació, bondat, esforç i generositat que sempre ha brindat a tots els habitants dels Prats.

Així, la celebració dels 25 anys va esdevenir un commovedor i merescudíssim homenatge que va tenir un dels seus punts culminants en el nomenament de Mn. Esteve com a fill adoptiu de la vila en l'acte oficial que es va dur a terme en acabar l'ofici solemne.

En l'homilia, Mn. Esteve va recordar amb emoció el seu despertar a la vocació sacerdotal a la seva vila nadiua, Santpedor (Bages); el pas ple de bons records inesborrables pel Seminari de Vic; la seva ordenació a la Gleva; el seu primer destí a Olost de Lluçanès; l'arribada a l'Anoia com a vicari de la parròquia de la Soledat d'Igualada; el pas per Calonge i Sant Pere d'Ars; els vuit anys de prevere a Borgonyà, i l'arribada, l'1 d'octubre del 1975, a la parròquia dels Prats de Rei i a la de Sant Pere Desvim (terme de Veciana). Donant gràcies a Déu i a la Verge Maria pels seus 45 anys de sacerdoci, Mn. Esteve afegia sensiblement emocionat: «He conegut cinc Papes i tres bisbes, aprenent de tots ells el mestratge i el testimoni de la fe. Als Prats, durant 25 anys, he tingut el favor dels feligresos. Els primers infants que vaig batejar són a les portes del matrimoni.»

Mn. Esteve va concelebrar la missa al costat de Mn. Valentí Miserachs i Mn. Joan Galtés. Precisament, Mn. Valentí va compondre expressament per a l'ocasió una bellíssima peça amb lletra de Mn. Cinto Verdager, que la coral Mare de Déu del Portal dels Prats de Rei va estrenar brillantment en la postcomunió. El mateix Mn. Valentí va ser l'encarregat de

llegir, abans de la benedicció final, el telegrama del Sant Pare Joan Pau II en què felicitava Mn. Esteve pel seu 25è aniversari així com l'encoratjava a seguir la seva tasca pastoral recordant-li que «el tenim en compte en les nostres oracions». Juntament amb el telegrama, Mn. Valentí també li va fer entrega d'un diploma en què es plasmava la benedicció apostòlica del Sant Pare. Sens dubte va ser un dels moments més emotius.

Acabada la missa solemne, a la mateixa església de Santa Maria, es va dur a terme l'acte institucional de nomenament de fill adoptiu dels Prats de Rei a Mn. Esteve per decisió unànime de l'Ajuntament. El secretari de la corporació, Josep Font, va llegir un extracte de l'acta de l'acord del ple en què s'expressava, entre altres coses, el deute etern de gratitud de la vila a Mn. Esteve per haver estat, amb humilitat, «al servei d'aquest poble escol-

Mn. Esteve Prat, envoltat de joves.

tant-nos, ajudant-nos, ensenyant-nos, aconsellant-nos, orientant-nos, confortant-nos, assistint-nos, beneint-nos, en definitiva, estimant-nos i vetllant sempre pel nostre bé». Maria Bertran, l'alcaldesa, va lliurar a Mn. Esteve el pergami oficial del nomenament de fill adoptiu a més d'obsequiar-lo en nom de tot l'Ajuntament amb un llibre.

A més de l'Ajuntament, totes les institucions de la vila van voler reflectir públicament, amb l'entrega d'obsequis, el seu agraïment per l'esforç i dedicació que Mn. Esteve ha esmerçat durant tots aquests anys en l'impuls de l'associacionisme local. Així ho va fer Josep Cañizares com a president de l'Agrupació Cultural Recreativa Sigarra, i Martí Saumell com a president de la Societat de Caçadors. La Co-

ral ja havia estat la primera entitat a lliurar-li el seu regal: una casulla daurada feta per monges benedictines i adornada amb una creu del segle passat, amb què Mn. Esteve es va revestir aquell mateix dia durant l'ofici solemne. Per últim, tot el jovent de la vila també va voler ser partícip de l'homenatge i, com a mostra de la seva estima i agraïment per la seva entrega especial al servei dels joves, van entregar un donatiu en què van col·laborar tots i cadascun d'ells per tal d'ajudar econòmicament en les reformes realitzades a la parròquia. Aquest gest va commoure especialment Mn. Esteve, que va agrair emocionadament la presència de tants joves que van voler acompanyar el seu rector.

Jaume Casamitjana Jr.

TARRAGONA

Presentació de la «Proposta de Pastoral Universitària»

TARRAGONA.— El dissabte 4 de novembre hi haurà al paranimf del Seminari de Tarragona una trobada de l'Equip interdiocesà de Pastoral Universitària de Catalunya i Balears, durant la qual es farà la presentació de la *Proposta de Pastoral Universitària en el marc de la Pastoral de la Cultura*. La jornada s'encetarà a les onze del matí amb una pregària i la introducció. Posteriorment hi haurà una conferència sobre *Cristianisme i cultura en el lliandar del segle XXI*, a càrrec de Pere Lluís Font,

professor de Filosofia de la Universitat Autònoma de Barcelona i vicepresident de la Fundació Joan Maragall.

Aproximadament a dos quarts d'una del migdia es procedirà a la presentació de la proposta, a càrrec de Ramon Prat i Pons, coordinador de l'equip de delegats. L'arquebisbe de Tarragona, Mons. Lluís Martínez Sistach, pronunciarà unes paraules de cloenda i la Schola Cantorum i l'orquestra dels Amics de la Catedral oferiran una interpretació musical. (J.B.)

FUNDACIÓ DR. MIRANDA

PARA LA PSIQUIATRIA, LA PSICOLOGIA Y SUS APLICACIONES PSICOSOCIALES

psicologia clínica, amb un document d'acreditació, entre altres.

El nostre servei és de 24 hores tots els dies de l'any.

Les persones interessades podeu trucar a la secretaria de la Fundació (Tel. 933 011 597 - Srta. Vanessa) o dirigir-vos a la seva Seu Social, situada a la Gran Via de les Corts Catalanes, 622, 3r 1a - 08007 Barcelona.

BALCLI'S

SALA DE SUBHASTES

DES DEL 1979

COMPREM AL COMPTAT

ANTIGUITATS, PINTURA S. XIX I XX

MOBLES, OBJECTES

JOIES, ARGENT I RELLOTGES

PISOS SENCERS
VISITES A DOMICILI

☎ 93 217 56 07 C/ROSSELLÓ, 227 BARCELONA

Sota la mirada amorosa de la Mare de Déu de l'Estrella

Les germanes clarisses del monestir de Santa Maria de Jerusalem, a Barcelona, celebren solemnement l'11 de novembre proper la festa de la seva patrona.

Panoràmica del monestir de Santa Maria de Jerusalem, a Barcelona.

Entrada al monestir.

«Mira l'estrella, invoca Maria», deia sant Bernat al segle XII. I això és precisament el que les germanes clarisses del monestir de Santa Maria de Jerusalem volen fer de manera especial el dissabte 11 de novembre. En veritat la invocació a la Mare

de Déu de l'Estrella no abandona mai els seus cors, però el dissabte proper, com cada any per aquestes dates, se celebrarà amb una gran solemnitat la protecció amorosa que la Mare de Déu ha brindat a la comunitat durant més de cinc segles.

Immertes en plena novena a la Mare de Déu de l'Estrella, les germanes clarisses del monestir de Santa Maria de Jerusalem ja esperen ansioses la gran festa de la seva patrona i protectora. Aquest dissabte tot serà solemne: els cants, els oficis litúrgics i, per descomptat, l'eucaristia. La festivitat de la Mare de Déu de l'Estrella, celebrada cada any el dissabte anterior al segon diumenge de novembre, és per a elles un dels dies més importants de l'any. I no n'hi ha per a menys, fa més de cinc-cents anys que la Mare de Déu comparteix amb aquesta comunitat contemplativa la seva vida d'oració i silenci.

Maria és una més de la comunitat. És el reflex al qual cada una de les germanes aspira, la seva mare i senyora, l'estel que les ha de guiar enmig de la nit cap al seu fill Jesús. Quan parlen d'ella, se'ls escapen els somriures i gairebé l'emoció. La porten molt endins, com si es tractés d'un preuat tresor. Alhora, per recalcar aquesta importància també en l'exterior, reserven a la imatge un lloc d'honor al monestir. La Mare de Déu de l'Estrella presideix l'església, vora el Santíssim, des d'on llança la seva mirada amorosa i des d'on no deixa d'intercedir per les seves estimades filles.

SENSE LLEGENDES NI APARICIONS

Més de cinc-cents anys d'història uneixen les germanes clarisses del monestir

de Jerusalem amb la Mare de Déu de l'Estrella. El culte i la devoció a aquesta advocació de Maria no sorgeix, però, com sol passar, d'una trobada sobrenatural o d'una troballa misteriosa. No hi ha llegenda ni aparicions, només algunes dates i circumstàncies ben concretes que provoquen l'arribada de la imatge a Barcelona i que amb el pas dels anys fan que la relació amb les monges clarisses s'estrenyi més i més.

Abans d'instituir-se la comunitat de monges clarisses al monestir hi havia una comunitat de terciàries franciscanes. El 1494 passen a ser filles de santa Clara, i del monestir de la Santíssima Trinitat de València vénen a Barcelona algunes germanes clarisses amb una companyia molt preuada, la imatge de la Mare de Déu de l'Estrella. Des de llavors, no s'ha separat mai de la comunitat, llevat del temps de la guerra civil espanyola.

L'origen d'aquesta imatge és incert. Els historiadors consideren que no és una imatge espanyola, que l'estil és proper al d'algunes marededús de tipus napolità, fetes a Nàpols o Sicília: és

una imatge d'uns cinquanta centímetres d'alçada, d'alabastre policromat, sosté el Nen Jesús als braços i porta un estel al front, signe de virginitat.

Alguns estudis arriben, fins i tot, a vincular aquest imatge amb la reina Joana de Sicília, esposa de Ferran de Nàpols i germana de Ferran el Catòlic, a qui el papa

Estrella de la butlla de la indulgència de 1477.

Sixt IV va adreçar, el 16 de març de 1477, la butlla d'indulgència *Stella Duce*, en favor dels visitants de l'Església de Santa Maria de Jerusalem. Aquesta butlla es custodia actualment a l'arxiu del monestir.

Un lustre d'història dóna per a molt, i en concret, en aquesta comunitat, per aprofundir més i més en l'amor i la devoció de Maria. El 1651 la Mare de Déu va actuar, a més, de manera providencial sobre una pesta que assolava la Ciutat Comtal. Diverses germanes havien mort i Barcelona estava espantada per la propagació de la terrible pesta. Les monges van decidir posar-se sota la protecció de la Mare de Déu de l'Estrella, acte al qual els barcelonins es van unir massivament. La prodigiosa eradicació de la pesta va convertir la Mare de Déu en «advocada contra la pesta», com se l'anomena algunes vegades.

La gran solemnitat que envolta la festa de la Mare de Déu de l'Estrella també es deu en part a aquesta actuació miraculosa de Maria. La comunitat de germanes va fer el vot a la Mare de Déu de celebrar una missa solemne el dia de la seva festa i un dia de dejú el dia abans si les deslliurava de la pesta. Com que va ser així, les germanes clarisses compleixen anualment amb la promesa, plenes d'agraïment i joia per totes les gràcies concedides.

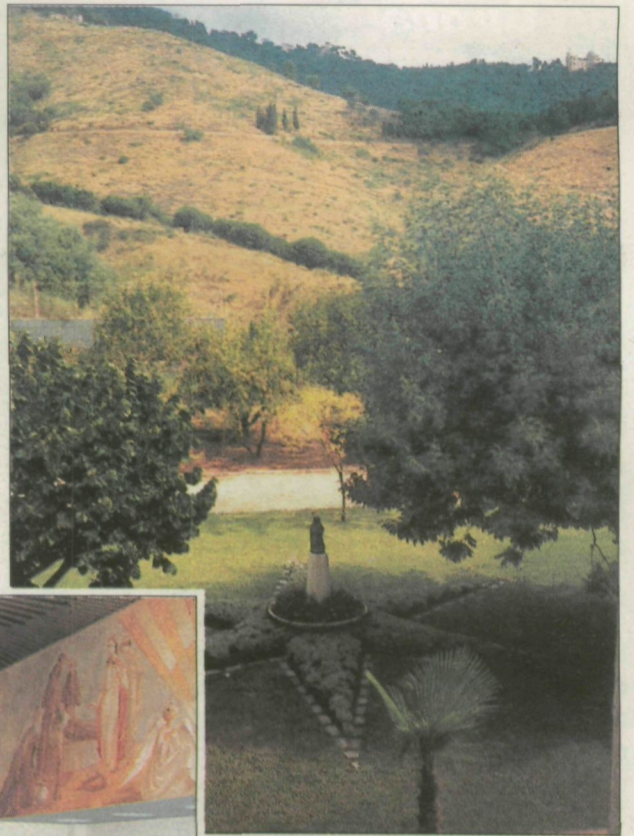
D'aquella prodigiosa actuació de la Mare de Déu davant la pesta també es conserva la tradició de les cintes. Les germanes van confeccionar llavors unes cintes blaves de la mida de l'alçada de la Mare de Déu i que la gent es va endur com a record i símbol de la protecció de la Verge. Actualment encara se'n manté la tradició amb l'afegit que les cintes romanen vora la imatge durant tota la nove-

← La comunitat de clarisses ha pres la Mare de Déu com a «protectora i prelada».

→ Reproducció de la imatge de la Mare de Déu de l'Estrella en bronze, al jardí del convent.

↓ Interior de l'església del monestir.

na que precedeix la festivitat, per ser finalment beneïdes i lliurades a familiars i amics.

ADVOCACIÓ SINGULAR

La Mare de Déu de l'Estrella, però, no compta amb una gran popularitat a Barcelona. És una advocació poc coneguda, a la vegada que una mica particular. El monestir de Santa Maria de Jerusalem tampoc no és un santuari marià, tot i que la importància de la Mare de Déu és tant o més important que en aquests. I és que tal com diu una germana: «Maria és la nostra protectora i prelada, el canal pel qual es concedeixen totes les gràcies, aquella per la qual Jesús més es complau.» Les monges clarisses no poden amagar el seu fort amor a Maria. La seva pròpia fundadora i mare, santa Clara, així ho esperava d'elles i demanava amb insistència a les seves filles que fossin «reflex de la Santíssima Mare de Déu».

Al monestir de Jerusalem i al cor de les monges que l'omplen de vitalitat tot són referències a la Mare de Déu. No passen un sol dia sense cantar el «Sota la vostra

protecció» o recitar juntes el «Recordau-vos». Tampoc falten goigs ni càntics de lloança que durant tants anys s'han anat acumulant en honor a la Mare de Déu. Enguany, com que és any jubilar, la comunitat cantarà excepcionalment les tres primeres estrofes dels goigs més antics a la Mare de Déu de l'Estrella. Només de pensar-ho, les germanes ja s'emocionen. Gairebé compten els dies tot esperant la festa.

Aquest dissabte es llevaran amb música i ompliran de càntics marians tot el convent. Maria serà més reina que mai, la veneraran i donaran gràcies i a les 17.00 h celebraran plenes d'entusiasme una solemne eucaristia oberta també a benefactors de la comunitat, familiars, amics i a tot aquell que s'hi vulgui apropar. Aquesta cerimònia es repeteix cada any des de fa molt de temps.

Des que la imatge va tornar el 1944 al convent, després de vuit anys d'absència en què va ser a Caracas ben custodiada, sembla que les germanes han acollit amb

molta més alegria aquesta festa. La superiora del convent encara recorda, quan ella era novícia, com de sentida va ser aquella absència. «Sospiràvem per ella —explica— i quan ens van anunciar que tornava

ens vam posar contentíssimes, tant que per rebre-la fins i tot el bisbe va venir.» Mai abans s'havien separat i allò es va fer notar. La tornada, no obstant això, n'ha aprofundit molt més la devoció, ha fet la Mare de Déu encara més propera i l'ha convertida, per mèrits propis, en «l'estrella que ens guia en el nostre camí de fe».

La imatge de la Mare de Déu pot ser visitada per tothom qui ho desitgi al monestir de Santa Maria de Jerusalem, situat al passatge que du precisament el seu nom, Mare de Déu de l'Estrella s/n, Barcelona. Ella, malgrat la seva petitesa, destaca en l'església amb la brillantor pròpia de la seva advocació. El proper 11 de novembre se celebrarà en el seu honor, com cada any, una gran festa.

Samuel Gutiérrez

Goigs a la llaor de la Mare de Déu de l'Estrella, elaborats pel P. Andreu i cantats durant l'absència de la imatge

*Vós que sou nostre consol
Verge de l'Estrella aimada
Sigueu, prompte, retornada
Al convent que's troba sol*

N'es Sor Rafaela Pagès
Nadiva de Sarrià
Fa cinc segles va fundar
A Barcelona un resés.
Vesteix l'habit tercerol
I porta corda nuada

I a major perfecció
Elles pensen seguir ara
La regla de Santa Clara
I als Reis fan suplicació
Vet aquí un bell estol
Cap a Clara fent volada

València d'auster convent
De la Trinitat, els dona
Quatre monges; Barcelona

Manifesta gran content
Elles seran el bressol
D'una institució premada

De la casa fundadora
Una Verge n'han portat
I Ella en el Cor han posat
Perquè en sigui protectora
Una estrella com un sol
En el cap te colocada

La Mare de Déu del Cor
Esdeveni invocada
Per a les monges venerada
Com el seu més ric tresor
Però no del convent sol
Sinó d'immensa gentada

Es quan la pesta de l'any
Cinquanta un, Mil sis-cents
Que a un gran concurs de gents
Socorren en aquell darrer dany

I el poble adorar-vos vol
I del Cor sou Vos baixada

Mentre la guerra marxista
A Caracas feu camí
Sense perdre aquí de vista
Esperant reprendre el vol
A la pàtria sospirada

Per això vos supliquen
Les filles de santa Clara
Puig que sou la nostra Mare
Que a no tardar os tinguem
Abreugeu el nostre dol
Vos que sou tant anyorada

Beneïu els protectors
I a tots els nostres germans
Caputxins i Franciscans
De Vos, també, acreadors
Vostre estrella serà un sol
Des del Cor entronitzada

Girona

Primer any d'«El Senyal»

■ El director qualifica la revista d'oberta i plural

GIRONA.— La revista diocesana *El Senyal* va complir al setembre un any de vida i segons el seu director, Mn. Josep Casellas, està responnent bé a una necessitat que hi havia de «comunicar i comunicar-se» entre les diverses realitats de la diòcesi, ja que el mensual catòlic «tot i estar editat pel bisbat és plural i no reflecteix necessàriament l'opinió oficial, sinó que intenta recollir la diversitat dels grups i comunitats que hi ha».

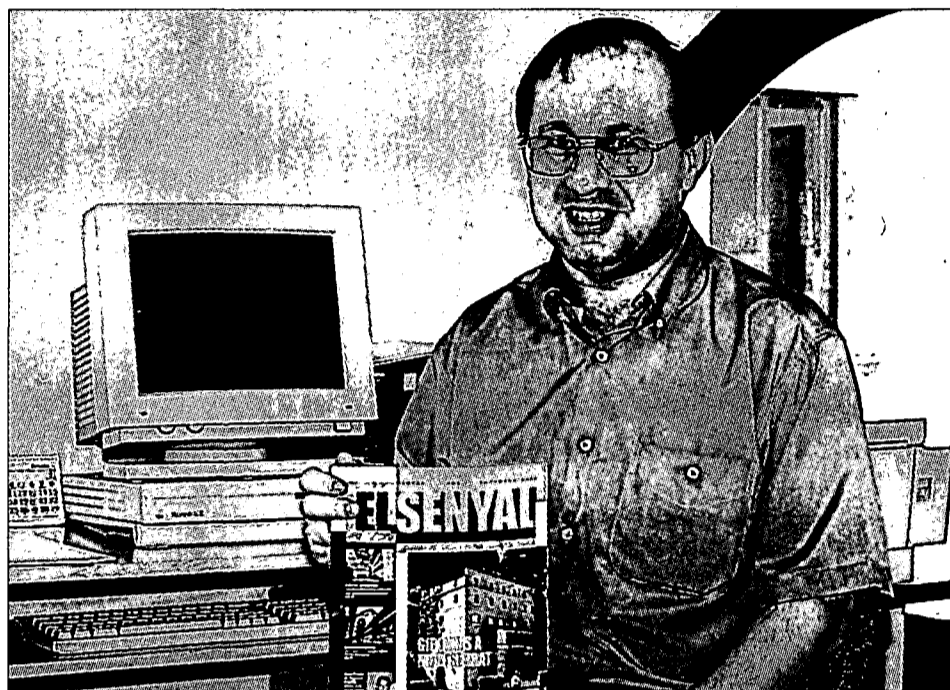
Aquest objectiu es recolza en l'equilibri entre l'ortodòxia i l'interès de la publicació. Casellas assegura que «hi ha gent de tendències diferents que llegeixen la revista perquè és oberta i reflecteix aquesta diversitat, però al mateix temps tampoc és percebuda com poc fidel a l'Església».

Fins i tot el seu horitzó s'amplia més enllà. «La intenció —declara el seu director— és que arribi a tota mena de gent que pugui estar interessada pel que pensa l'Església de Girona, i ho fem buscant que sigui accessible a tothom tractant temes humans i variats.» Un signe que segons els responsables d'*El Senyal* prova la seva acceptació és el ressò que se n'han fet altres mitjans de comunicació, com va ser el cas de l'enquesta als caps de llista gironins per a les eleccions a la Generali-

tat, o la difusió d'un informe elaborat per la Pastoral del Turisme en què es denunciava la precarietat dels treballadors del sector.

L'únic punt negre és que encara la publicació continua sent deficitària. Per respondre-hi s'han fixat dues prioritats. D'una banda es farà un esforç per millorar la viabilitat augmentant els subscriptors i la venda de publicitat a les seves pàgines. Alhora els responsables volen apostar per augmentar l'interès aconseguint ampliar la xarxa de corresponsals i també a través d'un acord pres per les revistes diocesanes de Tarragona, Urgell, Solsona, *Catalunya Cristiana* i *El Senyal* per encarregar conjuntament articles a personatges de prestigi de la vida catalana.

Segons Casellas, «aquesta col·la-

Josep Casellas.

ració entre revistes germanes és positiva perquè reforça la unitat pastoral de l'Església del Principat, i és un primer pas que podria anar més enllà». En aquesta visió de futur, el director d'*El Senyal* voldria que es fes un esforç més gran per estructurar i prioritzar la pastoral dels mitjans de comunicació, al mateix temps que s'apostés decididament per la formació de persones especialitzades en comunicació religiosa.

El número d'octubre, que és el dotzè i

que tracta, entre altres temes, del 5è aniversari del Concili Provincial, tindrà una tirada de 900 exemplars, dels quals uns 800 s'envien a subscriptors que sovint són parròquies o grups que compren un número determinat que després s'encarreguen ells mateixos de distribuir. La resta es difon en llibreries i altres espais públics com les mateixes esglésies.

Guillem Farré

Saps què sent un missioner quan rep notícies de casa?

ASIA AADRINA UN MISSIONER

Amb la teva aportació
ells o elles i encara
més persones llegiran
CATALUNYA CRISTIANA
cada setmana

Marqueu amb una "x" les vostres preferències:

Preu d'una subscripció missionera: **Amèrica i Àfrica: 28.220 ptes.**

Àsia i Oceania: 39.100 ptes.

Missioner **Missionera**

(Es pot mantenir correspondència)

Nòm i cognoms

Adreça

Població Província C.P.

FORMA DE PAGAMENT:

Adjuntó xec nominatiu Domiciliació bancària

Titular Data
Entitat Oficina DC Compte

Envieu aquesta butlleta a: **CATALUNYA CRISTIANA**
C/Puiggarí, 5 · 08014 Barcelona · Tel.: 934 905 988 · Fax: 934 902 035

Cinquè aniversari de la fundació de l'ISCR

GIRONA.— Enguany se celebra el cinquè aniversari de la fundació de l'Institut de Ciències Religioses (ISCR) del bisbat de Girona. Abans, però, ja existia un Institut de Teologia, la qual cosa va permetre començar els estudis a una promoció que ja està en disposició de presentar la tesina després dels cinc anys necessaris per a la llicenciatura. L'any passat Joan Baburés, director de l'ISCR, ja esperava poder donar els primers certificats, però ningú no va presentar el treball final.

En la inauguració del curs 2000-2001, feta el 3 d'octubre, es van repartir tretze diplomatures però cap de les catorze llicenciatures que estan pendents. De totes maneres Baburés pensa que durant aquest any es podran per fi expedir els primers llicenciats de l'Institut de Girona. La raó del retard és que els estudiants tenen un termini de quatre anys des que acaben cinquè per fer la tesina.

Pel que fa a aquest any, hi ha gairebé 200 matriculats entre els cursos per a la diplomatura i els de llicenciatura. Aquesta xifra representa una progressió estable en els estudiants. La gran majoria són laics, i d'aquests dos terços són dones. Generalment l'objectiu per començar els estudis eclesiàstics és accedir a la titulació per impartir classes de religió. La prova és que

un tant per cent molt elevat dels mestres del bisbat són exalumnes de l'ISCR.

De totes maneres, els responsables de les diverses pastorals diocesanes també estan interessats a poder aprofitar les persones preparades que dona l'Institut. Una és la Delegació de Catequesi, que veu en els diplomats pilars per poder endegar el programa de catequesi d'adults, una de les prioritats en aquesta àrea. Aquesta és la raó per la qual sempre hi ha hagut un representat de catequesi en el patronat de l'Institut, i que darrerament és el mateix delegat, Mn. Joan Triadó.

Una novetat per a aquest curs és que s'ha començat a treballar per departaments de professors. Joan Baburés va explicar que agrupar les assignatures en les branques de Bíblia, Teologia i Moral, Filosofia i el grup restant com a Pastoral permetrà «aprofundir els temes i programacions del curs i també ajudar a la interdisciplinarietat». L'equip directiu desitja que aquest avenç es noti en la qualitat docent.

D'altra banda, hi ha dinou alumnes que assisteixen a classes de l'Institut aprofitant els crèdits de lliure elecció de la Universitat de Girona. Baburés es mostra satisfet del conveni amb la universitat pública i ha dit que enguany s'ha ampliat l'elecció. (G.F.)

Lleida

«Estant a l'altre cantó de l'Atlàntic m'he adonat de la nostra pobresa humana»

■ Eduard Fonts, jesuïta i psicòleg, ha estat un any a Mèxic i Centreamèrica

LLEIDA.— Eduard Fonts és un jesuïta de la comunitat de Lleida que alterna la seva tasca pastoral a la parròquia de Sant Ignasi amb classes com a professor de l'Institut de Ciències Religioses de Lleida (Irel) i amb curssets de Psicologia i espiritualitat, ja que també és psicòleg. La seva experiència en aquest

camp li permet treballar en l'acompanyament personal i psicològic «per ajudar a trobar Déu en la vida», diu ell. Fa poc temps que ha tornat d'una estada d'un any a Mèxic i Centreamèrica, on ha estat a prop de la gent senzilla en una realitat diferent i fent el que els jesuïtes anomenen la «tercera provació».

—Què és això de la «tercera provació»?

—Forma part de la formació integral que tenim els jesuïtes. Un cop ha acabat els seus estudis, l'han ordenat de capellà i porta un temps treballant a ple rendiment en algun projecte apostòlic, la Companyia li proposa un temps fort d'experiència social i espiritual per renovar la seva vocació i deixar-se fer una mica més per Déu.

—Ha estat positiva l'experiència o us sentiu defraudat?

—Ha estat extraordinària, única. M'he trobat amb companys jesuïtes de deu països diferents, amb unes inquietuds i desitjos espirituals semblants, malgrat la diferència cultural i de llenguatge. Vaig compartir la vida i realitat social de diferents pobles de Mèxic, i això m'ha fet un gran bé. He hagut d'exercitar la paciència, l'escolta, i el respecte més profund i autèntic. La gent més senzilla m'ha ajudat a descobrir que Déu és molt més que allò que pensem, i que mai no el podem encaixar en paraules, formes de fer o de pensar. L'estada a l'altre cantó de l'Atlàntic m'ha fet adonar de la nostra pobresa humana, la del primer món. Creiem massa en l'eficàcia, en el rendiment, i gastem la vida en futilitats que no ens serveixen per a res. Llavors el silenci, la gratuïtat de la relació, el compartir els anem perdent. Quina equivocació espiritual tan gran!

—Com heu vist l'Església mexicana i la de Centreamèrica?

—A Mèxic l'Església ha anat fent un gir cap a posicions més tradicionals i conservadores. Crec que ha perdut una mica

Eduard Fonts, el primer per la dreta.

de vitalitat en els últims anys, encara que és una Església dinàmica, amb gent molt compromesa i generosa. Hi ha molts pobles indígenes i un gran nombre de persones que viuen en situacions difícils, d'autèntica misèria. Vaig compartir la vida dels mixtecos, un grup indígena de Oaxaca, que no tenen llum, ni telèfon, ni comunicació fàcil amb la ciutat. Aquests, com molts d'altres, no han rebut gaire ajuda ni formació, i sort en tenen de voluntaris i persones d'Església que els ajuden personalment i materialment. Això sense oblidar la situació més coneguda de Chiapas, on hi ha molta gent desplaçada, que fa anys que viu al bosc, expulsada dels seus territoris i perseguida per grups paramilitars.

—Jesuïta i psicòleg, és una combinació prudent aquesta?

—A vegades s'ha volgut presentar la psicologia, i en especial la psicologia dinàmica, com renyida o contraposada a la religió cristiana. Però això ha estat per una manca de coneixença mútua i de respecte a l'originalitat de cadascuna. La psicologia profunda i la vida espiritual cristiana són dues especialitats amb característiques pròpies i diferents. Tanmateix tenen en comú que cerquen el creixement i alliberament de la persona, des del respecte a la seva originalitat, manera de ser i història personal. No hi ha dubte que un millor coneixement del nostre món interior i de l'inconscient pot fer llum al nostre viure cristià.

—Ser jesuïta vol dir ser un capellà més preparat que altres?

—El que una persona tingui més o menys formació depèn molt de la tasca

que se li demani i de les necessitats que hi hagi. Els jesuïtes tenim fama d'una formació llarga, segurament més llarga que altres. Tal vegada això ve donat per la tasca confiada per l'Església a la Companyia, i que es podria formular com de diàleg amb la realitat social i amb la gent o sectors més allunyats de la fe en Jesucrist. Pau VI mateix ens va demanar de treballar en el diàleg amb l'ateisme.

—Sant Ignasi tornaria avui a escriure els seus exercicis a la cova de Manresa?

—Això se li hauria de preguntar a Nostre Senyor Jesucrist. Els exercicis no van ser l'obra d'un gran escriptor, sinó d'un gran místic que durant molts anys va deixar-se conduir i transformar per Crist. Ignasi va viure a Manresa una de les experiències més fortes de l'amor de Déu, però no va ser fins al final de la seva vida, i fins i tot després, que el llibre dels exercicis va ser escrit tal com nosaltres el coneixem avui.

—Els jesuïtes han estat suprimits, expulsats, perseguits... i ara?

—En la majoria de països no tenim dificultats especials per fer la nostra tasca evangelitzadora, però en d'altres som mal vistos per treballar i defensar la gent sense recursos o explotada, o pel fet de ser homes d'Església, en comunió amb el Papa. A Mèxic mateix se'ns acusa de ser els causants de moltes revoltes socials i culturals. A Centreamèrica hem estat perseguits, acusats i a vegades torturats per dir algunes veritats que molestaven, o per cercar el diàleg entre grups socials enfrontats. Com més fidels a l'Evangelí i dòcils a l'Esperit, més problemes tindrem, tal com a Jesús li va passar. Segurament ara no som tan criticats en alguns llocs per manca de renovació i compromís evangèlic.

Jordi Curcó

Primer número de la col·lecció Evangelí i Vida

LLEIDA.— El bisbat de Lleida, mitjançant la seva Delegació de Mitjans de Comunicació, ha publicat el primer número de la col·lecció Evangelí i Vida, que en petit format ofereix en aquesta ocasió la carta pastoral del bisbe de Lleida, Mons. Francesc Xavier Ciuraneta, dedicada a la promoció de les vocacions sacerdotals sota el títol *Perquè vos ho dieu, calaré les xarxes*. En aquest primer volum seguirà un segon que aplegarà les tres conferències quaresmals del bisbe Ciuraneta dedicades a l'any del Jubileu i titulades *El Jubileu, temps de conversió, Jubileu, temps de purificació de la memòria i Jubileu, temps d'acció de gràcies pel ministeri sacerdotal*. (J.C.)

GIRONA

Benaurat vent de l'Estartit

L'ESTARTIT.— No és precisament la tramuntana. És l'alegria de tot un poble que estima Mn. Agustí Piferrer i que amb motiu dels 25 anys del seu apostolat a l'Estartit ha commemorat la seva feina, l'esperit de servei, incapaç de dir *no* a ningú, tenint cura des de la celebració de misses, per a infants, per a adults, per a estrangers, fins a cerimònies religioses de tota mena, reunions de formació per a xics i grans, catequesis, unit al mateix temps a la construcció d'un local parroquial, a reformes diverses i manteniment de l'edifici del temple, a l'adquisició d'un harmòniu electrònic, així com a Càritas, servei de roba, malalts, casoris, comunions, salpassos, processó marítima de la Mare de Déu del Carme, catifes de flors per a Corpus, automatització del campanar amb la col·locació imminent d'una nova campana, etc.

Totes aquestes realitzacions han estat presents en els cors dels que el dia 22 d'octubre van assistir als actes d'homenatge dedicats a Mn. Agustí Piferrer, consistents amb un ofici solemne, amb cants originals i apropiats, interpretats pels assistents. Un dinar popular de 200 comensals, arrodonit per l'entrega de diferents obsequis, tots tan ben merescuts, parlaments i l'actuació de la coral local Els Passarells. És per això que l'homenatge es va esforçar emocionadament a demostrar el seu agraïment més sincer. (*Genís de Tera i Teixidor*)

**FUNDACIÓ
OBRA NTRA.
SRA. DE FÀTIMA**

LLAR INFANTIL

Som molt directes perquè...

NECESSITEM UNA FURGONETA
per traslladar els nens a les seves
escoles

**ENS PODEU AJUDAR A
ACONSEGUIR-LA...?**

Truqueu directament a la Llar:
(Sor Adela) 933 575 648
o a la Fundació: 932 151 593,
Pau Claris, 119, 3r 1a, Barcelona

Lleida

Santa Teresina es consolida com a indret de peregrinació

LLEIDA.— Amb motiu de les festes de santa Teresina de l'Infant Jesús, celebrades l'1 d'octubre, el santuari-parròquia de Santa Teresina de Lleida, dels pares carmelites, designat enguany com a temple jubilar, ha estat visitat per prop de 6.000 fidels, que han acudit al santuari per participar en alguna de les set eucaristies celebrades o per visitar i venerar la patrona de les missions.

Aquesta xifra, que ens parla d'una afluència massiva de fidels al santuari lleidatà de la santa de Lisieux, el consolida alhora com un indret de peregrinació i devoció en l'àmbit de tot Catalunya a la patrona de les missions.

Així, doncs, cal assenyalar que el dia de santa Teresina un total de deu autocars, així com nombrosos vehicles particulars, van arribar al santuari procedents de 21 poblacions de Catalunya i d'altres punts de l'Estat. A Lleida van arribar pelegrins de Manresa, Manlleu, Torelló, Flix, Gavà, Sant Jordi Desvalls, el Prat de Llobregat, Mafet d'Agramunt, Vinyols d'Oris, Barcelona, Sant Boi de Llobregat, el Pont de Suert, Aitona, Soses, Gelmés, la Granja d'Escarp, així com de Gandia, Barbastre i pelegrins fins i tot de Talavera de la Reina.

Els actes religiosos en honor de la patrona de les missions van tenir com a cloenda una solènne concelebració eucarística presidida pel provincial dels Carmelites Descalços de Catalunya i Balears, el P. Josep Castellà, que en la seva homilia va convidar els joves a viure en plenitud la virtut de l'amor cristià com el va viure Teresina.

Cal anunciar finalment que el santuari-parròquia de Santa Teresina organitza conjuntament amb l'Institut Superior de Ciències Religioses de Lleida un curs, d'una durada de tres anys, dedicat a tractar sobre l'espiritualitat dels sants del Carmel com Teresa de Jesús, sant Joan de la Creu i Teresa de l'Infant Jesús. Les sessions, que impartiran els professors Agustí Borrell i Àngel Briñas, se celebren els dissabtes al

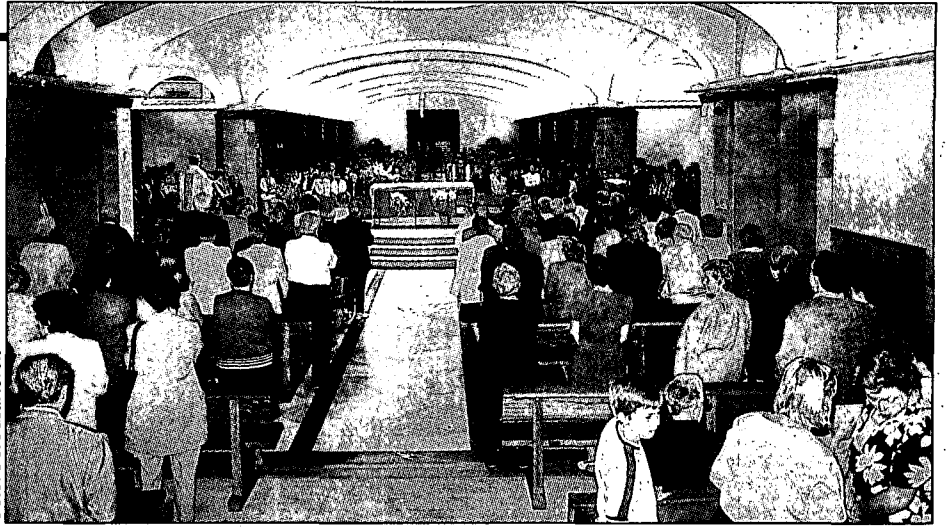

Foto: Pere Martorell

La cripta-santuari es va omplir de gom a gom durant les festes de santa Teresina.

matí d'octubre a març al santuari de Santa Teresina. El cicle complet del curs consta de tres anys, i en aquest primer s'abordaran els temes *La pregària en la Bíblia* i *L'espiritualitat de santa Teresa de Jesús*. El segon any tractarà sobre *La teologia de*

la pregària i *L'espiritualitat de sant Joan de la Creu*, i finalment el tercer any s'ocuparà de *La pedagogia de la pregària* i *L'espiritualitat de santa Teresina*.

Jordi Curcó

Nou president del Moviment de Professionals Catòlics

LLEIDA.— El professor Ramon Baró ha estat nomenat nou president del Moviment de Professionals Catòlics de Lleida durant la VII Assemblea diocesana d'aquest moviment celebrada el 8 d'octubre a la seu de les Missioneres Auxiliars de l'Església. Així mateix, es va renovar la junta, que queda formada per M. Josep Puyalto, David Sentís i Carles Sió.

L'assemblea va agrair la tasca de l'equip sortint i va fer balanç de les activitats desenvolupades durant el curs anterior, alhora que es van debatre les propostes i els objectius per a l'actual. La jornada va acabar amb la celebració de l'eucaristia.

El Moviment de Professionals Catòlics té com a finalitat l'evangelització del món professional en els seus diversos àmbits, la formació i el creixement en la fe dels seus membres, així com participar en el diàleg fe-cultura. (J.C.)

Compartim una mateixa sintonia...

106.6 FM	Barcelonès, Maresme, Vallès Oriental, Vallès Occidental i Baix Llobregat	BISBAT DE BARCELONA
93.7 FM	Alt Penedès, Baix Penedès, Anoia, Bages, Berguedà i Garraf	
103.4 FM	Gironès, Selva, Alt Empordà, Baix Empordà, Pla de l'Estany i Garrotxa	BISBAT DE GIRONA
104.4 FM	Solsonès	BISBAT DE SOLSONA
105.0 FM	Alt Urgell (Ràdio Principat)	BISBAT D'URGELL
107.5 FM	Andorra (Ràdio Principat)	

Tortosa

Jubileu de l'arxiprestat de Santa Bàrbara

SANTA BÀRBARA.— El diumenge 8 d'octubre, 425 parroquians d'onze pobles de l'arxiprestat de Santa Bàrbara van ser rebuts a la *statio* de l'església de Sant Jaume pel vicari episcopal d'Apostolat, Mn. Josep L. Arín. Aquesta subcomarca del Montsià té una part rural, despoblada i carregada d'història —la Tinanxa— i tres viles amb vitalitat que formen el triangle d'Uldecona, de Santa Bàrbara i la Sénia.

En arribar a la catedral, va presidir la concelebració el vicari general, que va excusar l'absència del bisbe Salinas. Així, Mn. Josep M. Tomàs va passar la paraula a l'arxiprest, Mn. Antoni Borràs, que va llegir un manifest centrant-se en el fons del Jubileu 2000 com una ocasió de conversió i compromís per fer de l'arxiprestat un espai més cristià.

En l'homília es van actualitzar les tres lectures del diumenge. El primer missatge que es va transmetre va ser que «la dignitat de l'home rau en el fet que va ser creat a semblança de Déu i avui cal treballar en la línia de defensa dels drets humans i oberts als transcendents». En segon lloc, es va poder escoltar: «Entenem la conversió jubilar com un moment privilegiat de creixement en l'ideari i la mística del matrimoni-família. El matrimoni cristià no és una cosa que es ven com un producte civil, sinó que té uns valors perennes que com l'obligació d'educar els fills sempre seran d'actualitat.» En aquest sentit, es va animar els presents amb fills en edat escolar a matricular-los en la matèria de religió, especialment a l'ESO. Finalment, la tercera aplicació mirava el futur immediat i apostòlic: «Convertiu-vos tot preparant els seglars perquè es comprometin en serveis, funcions i fins i tot en ministeris laicals i diaconat permanent. La gràfica descendent de vocacions i l'edat envellida dels capellans ens hi insta.»

L'arxiprestat va ser especialment generós en les ofrenes amb productes típics de la terra: oli, vi, galetes, botons, que volien expressar la solidaritat amb la residència diocesana de Sant Miquel. (J.B.B.)

Pelegrins a Hondures

■ Un pas més per avançar en l'agermanament entre San Pedro Sula i Tortosa

MÓRA D'EBRE/TORTOSA.— Una peregrinació que vol ser alhora un signe missioner i jubilar entre Tortosa i Hondures sortirà el 8 de novembre per tornar el 25 del mateix mes. L'encapçala el bisbe de Tortosa, Mons. Xavier Salinas, acompanyat pel delegat diocesà de Missions, Joan E. Reverté, i el delegat d'Economia, Josep M. Membrado. També s'hi sumen vuit laics i laiques, gairebé tots repetidors d'experiència missionera a Llatinoamèrica.

El viatge vol ser un pas més per avançar en la línia d'agermanament entre la diòcesi San Pedro Sula i la de Tortosa. És més: es vol fer experiència d'una Església universal en línia de comunió i missió. Després, també alguns laics d'Hondures seran invitats a visitar Tortosa per explicar la seva fe.

D'altra banda, molts membres del Moviment Cristià de Joves i simpatitzants van participar en la jornada de presentació del Domund 2000 a Móra d'Ebre el 7 d'octubre. Tots ells van assistir a la pregària i a l'eucaristia a la parròquia arxiprestal. Van sopar al local de la Societat Obrera i a les onze de la nit uns 250 joves i alguns adults de la zona nord es van concentrar per aplaudir el grup de rock Properby.

Una altra vivència de sensibilització en pro d'una Església de comunió i missió es va celebrar a la catedral el 29 d'octubre. Va ser al final de la missa del Jubileu diocesà quan els onze pelegrins que visitaran Hondures, tot pagant-se ells mateixos l'import del viatge, van rebre un petit sant Crist. Les col·lectes de les últimes jornades jubilars es destinaran a la construcció d'un complex parroquial a San Pedro Sula.

J. Blanc i Bahima

Un moment del camp de treball missioner de Tortosa celebrat al Priorat.

Nou curs del Moviment de Joves Cristians

TORTOSA.— Des del setembre s'han reiniciat les activitats del Moviment de Joves Cristians de la diòcesi de Tortosa després dels mesos d'estiu. El 13 de setembre es va fer, conjuntament amb el Moviment Infantil Diocesà i el Moviment d'Adults Cristians, una reunió adreçada a tots els capellans del bisbat per tal d'informar-los de les activitats del curs que s'inicia.

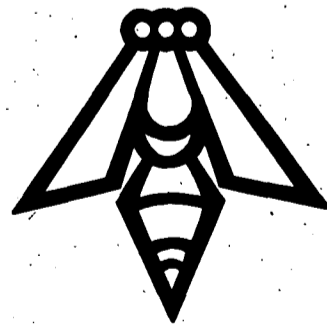
En aquest curs es busca continuar consolidant la formació en les diferents etapes del Moviment, per la qual cosa s'augmenta el nombre de cursets. Ja el curs anterior van passar pels cursets i les trobades en l'àmbit diocesà 525 joves de 25 pobles diferents. Una altra novetat d'aquest curs és la transformació de l'estructura organitzativa per tal d'afavorir la participació del major nombre possible de parròquies, encara que tinguin una realitat incipient quant a pastoral amb joves. D'aquesta manera, es pretén difondre el Moviment arreu del bisbat com una eina d'ajuda en la Pastoral de Joventut. (J.B.B.)

CERABELLA

zona industrial, A
ES 08181 SENTMENAT (BARCELONA)
Tel. +34.93.715.31.02 Fax +34.93.715.02.51

CERERIA ABELLA,
Sant Antoni Abat, 9
08001 BCN

t. 934 41 09 07 / fax. 934 41 70 47

CERERIA ABELLA,
Boters, 5 (Portaferrissa)
08002 BCN
t./fax. 933 18 08 41

NOC,
Comte Borrell, 41
08015 BCN

t. 934 42 93 28 / fax. 934 41 90 47

cerers
des de
1862

TAIZÉ

Barcelona, ciutat de portes obertes

■ La Ciutat Comtal acull la Trobada Europea de Joves de Taizé

BARCELONA.— La propera Trobada Europea de Joves, del 28 de desembre a l'1 de gener, animada per la comunitat de Taizé, tindrà lloc a Barcelona. Milers de joves de tot Europa hi participaran i seran acollits per les parròquies i les famílies de la capital catalana. En una carta adreçada als responsables de la diòcesi, el cardenal Ricard M. Carles afirma que aquesta trobada és «l'ocasió de fer l'experiència d'una Església orant, acollidora i missionera».

Xavier Andreu, Teresa M. Garriga i Judit Recasens van conèixer la comunitat de Taizé arran de les trobades europees celebrades a Barcelona el 1979 i el 1985, i des de llavors estan vinculats a la comunitat que va fundar el germà Roger. Aquella experiència els va canviar la vida i els va fer madurar en la fe. Per això, ara ells i les seves famílies han decidit acollir joves que arribaran a la Ciutat Comtal per participar en la trobada i viure una experiència enriquidora. Xavier explica que «he anat a diverses trobades europees i sempre era una sorpresa veure amb quina família t'havia tocat. Recordo especialment que a la trobada de Londres em vaig allotjar a casa d'un pastor metòdista, que va resultar un home encantador. La trobada d'enguany la visc amb un cert somriure perquè jo he estat un jove com aquests que vindran. Vaig fer un pas important en la meua fe a partir de Taizé. Per això vull col·laborar i afavorir aquests joves perquè puguin viure aquest canvi en la seva vida i en la seva fe, com em va passar a mi».

Teresa M. Garriga opina que no es tracta tan sols d'acollir els joves, sinó d'«anar amb ells a les pregàries comunes, passejar-se amb ells per la Fira de Montjuïc, on es farà la trobada... Moltes vegades la família ens convertim en un mercat de consum i això despersonalitza moltíssim. La família necessita punts de referència i ha d'educar en valors. És bonic que la comunitat de Taizé ens demani col·laboració a les famílies».

I és que aquestes tres famílies acollidores viuen amb profunditat «l'estil» de Taizé. A casa de Xavier, «es respira l'ambient de Taizé. Fem estones de pregària amb cants, tenim la creu de Taizé a casa... Tenim tres nens, de 5, 8 i 10 anys, que acullen molt bé la pregària i la desitgen. Amb la gran ja hem parlat una mica

d'aquesta trobada i de l'acolliment, als altres ja els ho explicarem quan arribi el moment». El mateix es viu a casa de la Judit, que assegura que amb l'acollida es crea «un vincle molt maco», i de la Teresa M., que cada estiu va a Taizé amb la família: «Per a les meves filles és una vivència molt excepcional i es passen la resta de l'any cantant els cants de Taizé i resant les seves pregàries. També procurem la resta de l'any participar a la pregària de Taizé a Barcelona.»

Actitud d'obertura

«Acollir sempre és un risc —comenta Judit—, però també van assumir un risc les famílies que m'han acollit en les diferents trobades en què he participat. És una mostra de confiança i esperança, com diu la comunitat de Taizé, perquè la seva filosofia és l'obertura. Has d'obrir les portes i donar el màxim.» En aquest sentit, Teresa M. diu que «aquesta societat ens fa tancar-nos en nosaltres mateixos i tenim por, desconfiança, avorriment, rutina... aquest encontre és una invitació perquè les famílies obrim les portes. Com diu el germà Roger, hauríem de veure aquests joves com a "icones de Crist"». A la parròquia de la Judit, Santa Engràcia de Montcada i Reixac, es treballa amb il·lusió per la trobada. En aquesta feina de preparació se subratllen dos aspectes: que la gent del poble, no només les famílies, sinó escoles i entitats, estigui oberta, i que tots els joves tinguin l'oportunitat de participar en l'encontre.

Es calcula que com a mínim uns 50.000 joves europeus participaran a la trobada de Barcelona. La Judit està convençuda que tindrà un gran

Judit i la seva família esperen amb il·lusió l'arribada dels joves.

impacte a l'Església catalana perquè «sempre anima veure que no estàs sol, que hi ha gent arreu d'Europa que camina amb tu. Són persones de diferents cultures unides pel mateix. També serà un impuls en l'àmbit de la parròquia, sobretot per a la gent jove». Per això, Xavier assenyala que caldrà estar molt atent a allò que puguin dir els joves perquè «o ens deixem commoure una mica per tot això o és que som cecs. Hem de veure què mou aquests joves... cal deixar-se obrir els ulls per ells, perquè són l'Església del futur». La Teresa M. també creu que l'encontre tindrà un gran ressò: «És un regal molt importat per a l'Església i la societat catalana. Es creen uns lligams d'amistat, de convivència... és important que un cop s'acabi la trobada continuem treballant i comprometent-nos, des de la fe, a millorar el nostre entorn.»

En aquesta trobada Xavier espera «des-

cobrir algú que vindrà, amb les seves riqueses i les seves pobreses, i ajudar-lo si puc, en aquest camí de la fe». De la mateixa opinió és la Judit que vol «oferir tot allò que a mi m'han donat en altres trobades». Teresa M. i la seva família consideren que «ens hem de prendre les persones que vindran com uns evangelitzadors perquè en aquest pelegrinatge de confiança al qual ens convida la comunitat de Taizé, aquests joves ens fan una crida per reflexionar junts sobre la nostra vida interior i el nostre compromís amb la societat».

Il·lusió i ganés de treballar no falten en aquestes famílies acollidores, que fan una crida a no tenir por i a obrir les portes a aquests joves que participaran en aquesta trobada. Un encontre que anima la comunitat de Taizé, entre Nadal i Cap d'Any, des de fa vint-i-tres anys.

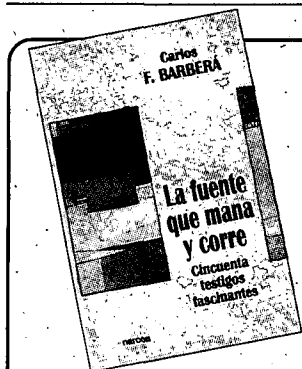
Rosa María Jané Chueca

Fitxa d'acollida

Retornar a la parròquia o a: Trobada Europea de Joves, Martí Molins, 45 - 08027 Barcelona.

Nom i cognom:
 Adreça:
 Cod: Ciutat/poble:
 Tel: Fax:
 Parròquia:

- Puc acollir: _____ joves per dormir a terra:
 - _____ noi _____ noia _____ indiferent
- Puc oferir _____ llit per: _____ home _____ dona _____ indiferent
 - _____ parella _____ família (amb dos nens)
 - _____ discapacitats amb acompanyant
- Puc convidar **també** al dinar de cap d'any: _____ joves
- Puc convidar **només** al dinar de cap d'any _____ joves
- Puc col·laborar en l'organització parroquial _____
- Puc col·laborar com a traductor _____

Carlos F. Barberá LA FUENTE QUE MANA Y CORRE

Cincuenta testigos fascinantes
 Cincuenta testigos, la mayoría de ellos actuales, algunos con santidad reconocida por la Iglesia para tomar lo que ayude para hacer la vida más útil a los hermanos y más semejante a Jesús.
 160 págs. 1.500 ptas.

narcea, s.a. de ediciones

Dr. Federico Rubio y Gall, 9 - 28039 Madrid
 Tel. 915 546 102 i 915 546 484 - Fax 915 546 487
 narcea@infornet.es www.narceaediciones.es

L'Àfrica que no coneixem

■ Etane es preocupa per la difusió de la temàtica africana a Catalunya

Àfrica és molt més que misèria i fam. Per a un gran nombre de persones, però, aquesta és, si fa no fa, l'única visió que tenen d'aquest continent. Gran part de la culpa la té, a més dels mitjans de comunicació, el nostre sistema educatiu, on fins fa ben poc

o bé hi havia un buit evident en aquests temes o bé la mica que hi havia estava mal enfocada. Amb l'objectiu de fer front a aquestes dues mancances neix fa 11 anys l'Equip de Treball sobre Àfrica Negra en l'Educació (Etane).

Etane es crea, en un principi, amb la intenció d'esdevenir una eina perquè a les escoles catalanes es treballi més i més bé el tema africà. Es pretén donar a conèixer la cultura i la societat negreafricana amb un nou enfocament, més d'acord amb la realitat, i començant pels més joves. Aquesta idea es gesta a finals dels vuitanta encara que realment pren forma el 1989. Un grup de professionals africans establerts a Catalunya i relacionats amb el món de l'educació decideixen emprendre

Des del 1991 són presents en cursos de formació per a professors, a través dels quals es vol arribar a l'alumnat. El professorat ha estat un dels col·lectius que ha pres una consciència més gran del desconeixement i el mal enfocament que la nostra societat té de la temàtica africana. Moltes escoles fins i tot han optat per dedicar a aquesta temàtica els crèdits reservats a cada centre. El creixement de la immigració i la necessitat d'afavorir la interculturalitat també han ajudat a em-

adonar que gran part de les propostes requerides per difondre la cultura africana necessitaven activitats pràctiques, una mica al marge de les classes teòriques. Sorgeix, així, la idea de crear els tallers i activitats interactives d'Etane.

Els tallers busquen transmetre la cultura africana de forma agradable i atractiva, mirant sobretot de «trencar —com assegura Edmundo Sepa, president d'Etane— el gel de la incomunicació». A través de la cuina, el ball, la música, els jocs, les màscares o els contes i narracions infantils Etane vol donar a conèixer aspectes d'Àfrica molt enriquidors, però que solen passar desapercebuts als llibres de text i a les imatges de televisió. Això també permet trencar amb una visió etnocentrista, i obrir-se a l'altre des del compromís i la participació activa. Sepa creu que «cal assumir la diferència i emprendre un esforç per mirar de comprendre l'altre». Saben, però, que aquest és un camí lent i amb nombrosos obstacles. Ells fa onze anys que hi treballen i encara els queda molt per fer.

La resposta per part de la societat catalana al llarg d'aquests anys ha estat positiva, especialment per part dels infants i els joves. S'han establert molt bones relacions i la gent ha acollit els tallers i les activitats amb receptivitat i entusiasme. S'ha intentat ressaltar la dimensió més humana d'Àfrica, l'hospitalitat i generositat dels seus habitants, com a gran lliçó que ens poden donar davant de la victòria a Occident del valor econòmic.

Un cop l'any, a més, se celebra des del 1991 la diada cultural afro-catalana, amb gran aflluència de públic i d'ONG relacionades amb Àfrica. Si bé fa nou anys va ser tota una innovació, ara ja ha perdut una mica de força. «Avui dia hi ha moltes festes interculturals, la gent ja no s'hi implica tant, i ens vam plantejar fins i tot la possibilitat de deixar de fer-la», explica resignat Edmundo Sepa.

En canvi, en aquests últims anys, Etane ha emprès amb força tasques de coope-

Etane té en marxa actualment una exposició itinerant sobre l'Àfrica dels dictadors.

Un dels objectius d'Etane és donar a conèixer la cultura africana a través de tallers interactius.

aquesta tasca de sensibilització urgent i creen Etane, la primera ONG fundada a tot l'Estat espanyol per persones d'origen africà.

En aquells dies, i en alguns casos encara avui, Àfrica era referida als llibres de text en termes exclusivament de gana i misèria. Amb prou feines s'entrava en les causes d'aquestes grans xacres, derivades en gran part del colonialisme occidental, ni en altres aspectes significatius de la societat i la cultura africana.

Etane vol trencar amb tots aquests tòpics i per això el seu primer àmbit d'actuació és directament el de l'educació.

prendre aquestes iniciatives. Des d'Etane també es convidava a comptar amb professorat africà per a aquestes assignatures, ja que ningú millor que els mateixos africans poden donar a conèixer la seva cultura.

Crèdit variable sobre Àfrica

En aquest sentit, el 1991 Etane va elaborar un crèdit variable d'Ensenyament Secundari: «Àfrica abans de la colonització», per encàrrec del Departament d'Educació de la Generalitat. Aquest material va tenir força èxit i durant la seva elaboració els membres d'Etane es van

ració per al desenvolupament a diferents punts d'Àfrica. Han donat suport a projectes educatius i sanitaris a Uganda i a Guinea Equatorial. Darrerament, precisament han rebut una petició urgent des de Guinea perquè els donin suport en la branca que més dominen, l'educativa. Per això s'han començat a recollir llibres i material escolar i ja es pensa a abordar d'alguna manera la formació de professorat nadiu. Al mateix temps, s'han ajuntat a ONG que treballen sobre el terreny i a través de les quals es fa arribar ajuda de tota mena.

No s'han oblidat, però, de les tasques de sensibilització i de difusió cultural, que unides a la de cooperació internacional passen a constituir actualment els tres eixos d'actuació d'Etane.

Samuel Gutiérrez

ETANE

HOTEL D'ENTITATS DE LA PAU
C/ PERE VERGÉS, 1, PLANTA 9A,
DESPATX 8

08020 BARCELONA

TEL. 933 144 764 - 616 171 301

FAX 932 780 174

<http://www.pangea.org/etane>

a/e: etane@pangea.org

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar Social
Institut Català del Voluntariat

MÉS INFORMACIÓ
900 300 500

Catalunya
Un país de voluntaris

Dóna
Suport
al voluntariat
a través del món
associatiu

Fomenta la
Formació
dels voluntaris

Facilita
Informació

incaVoli

societat

«Hi ha una gran inquietud pel fet religiós»

■ **Ignasi García Clavel, responsable de la Secretaria de Relacions amb les Confessions Religioses**

La Generalitat de Catalunya va crear el maig passat una Secretaria per afavorir les relacions amb les confessions religioses presents i reconegudes a Catalunya, que depèn de la Conselleria de Presidència. A part de l'entitat dependent del Ministeri de Justícia de l'Estat, aquest és el primer ens autònom que es crea per encarregar-se de l'univers religiós. El secretari és Ignasi García Clavel, catòlic convençut, que ja havia estat al capdavant de la Direcció General de Presons. La Secretaria vol afavorir el contacte entre totes les religions, tot i que és conscient que el catolicisme, pel seu reconeixement constitucional i la seva implantació majoritària, és un referent indiscutible.

—Quines són les seves funcions al capdavant de la Secretaria?

—La idea del Govern de la Generalitat en crear aquesta Secretaria era desenvolupar una política específica de relació amb les confessions religioses, amb la manera de ser i les peculiaritats de cadascuna, tot i sabent que el nostre país és eminentment de tradició catòlica i que ja constitucionalment l'Església catòlica té un tractament diferenciat. Això no vol dir que jo des de la Secretaria hagi de fer diferències, però sí que he de tractar en igualtat dins de la diversitat i de l'especificitat de cada religió, tant pel que fa a pes com a tradició d'arrelament a Catalunya. A més de tenir un coneixement mutu, atendrem les demandes que ens puguin presentar en tots els àmbits de competència del Govern, tenint en compte que no totes podran ser ateses en els terminis que les diferents confessions poden necessitar.

—Però no és sols un lloc on adreçar unes demandes?

—És un espai de relació i de diàleg permanent amb el benentès que s'ha de fonamentar en la col·laboració tot respectant la independència de cadascú. No es

tracta de fer un registre d'entitats, ni tampoc de fer una política per acontentar unes demandes, sinó que volem analitzar la situació i la implantació de les diferents confessions en el territori català i buscar vies de col·laboració i d'entesa amb el Govern i entre elles mateixes. Pel que fa a la creació d'una taula única de religions encara és prematur, perquè si bé seria relativament fàcil amb les grans religions monoteistes perquè parteixen d'un tronc comú, no és tan senzill amb les altres confessions amb tradicions molt diverses i allunyades del nostre àmbit cultural com poden ser el budisme o l'hinduisme, que a més, tenen una presència molt discreta a casa nostra.

—D'aquí podria sorgir, com existeix a França, un comitè ètic per assessorar les decisions del govern?

—Tots els camins estan oberts, però ara per ara tenim la convicció que no hem de fer un bluf sinó que hem de treballar coneixent quina és la realitat, posant en contacte els uns amb els altres, veure què es demana per part de les religions. Després, evidentment que pot sortir un comitè ètic i moltes altres iniciatives conjuntament amb el Govern.

En aquest camí s'ha d'estar atent a l'islam. La religió catòlica té la possibilitat de separar el que és temporal de l'espiritual, la qual cosa no vol dir que hagi de viure al marge dels problemes del món, però des del poder polític no hi ha d'haver situacions com les que hi va haver en règims anteriors com durant la dictadura, on el lligam Església-Estat va ser inadequat i improp. Però a l'islam això no passa; hi ha una vertebració molt forta en la constitució de la societat civil. Per això, aquí hi haurà d'entrar un òrgan per la Generalitat creat fa un més que és la Secretaria per a la Immigració i probablement haurem de compartir el diàleg separant la problemàtica que engendra tot el fet migratori de la gent del Magreb i de països de tradició islàmica que venen cap aquí amb tot el que

Ignasi García Clavel.

implica qüestions temporals, i el tema espiritual i religiós que em toca més a mi.

—Ja ha tingut contactes amb el món islàmic a Catalunya?

—Sí, fins i tot amb la FEERI i la UCIDE, que constitueixen la Comissió Islàmica d'Espanya, em van venir a visitar per obrir vies de diàleg quan van saber que

molta comoditat i absència de valors o antivalors, però jo crec que existeix una gran inquietud pel fet religiós. Estic convençut que se segueix despertant la religiositat i sobretot que hi ha un grau important de recerca per part de molta gent jove. La llàstima és que de vegades no troben respostes en les confessions religioses i les busquen en llocs perillosos com les sectes. I això sí que realment és una preocupació perquè no creiem que les sectes siguin portadores d'elements positius per al bé global de la societat.

—Des de la seva Secretaria un dels àmbits de treball podrien ser les sectes o grups que la gent situa a prop, encara que estiguin reconeguts oficialment, com els testimonis de Jehovà i els mormons?

—Nosaltres, en principi, tenim la porta oberta a tothom que vingui però és evident que la nostra raó de ser és l'entesa amb les religions que estan constituïdes i reconegudes en el registre d'entitats religioses del Ministeri de Justícia, i que també tenen carta de ciutadania per al Departament de Justícia de la Generalitat. Pel que fa a les sectes no creiem que hi haguem de col·laborar. Evidentment que qualsevol persona que travesi la porta d'aquesta Secretaria serà escoltada, però si vénen com a secta i no són reconegudes oficialment no són competència nostra.

—Pensa que els partits d'inspiració confessional, com els democristians, ja estan passats de moda en el panorama polític europeu?

—No hi ha dubte que els partits amb militants que tenen un compromís il·luminat per una convicció religiosa profunda poden enllaçar amb la manera de sentir de cada dia. Per això no crec que els partits

Un component important de l'ésser humà

Segons García Clavel, «un dels elements que ha portat a crear aquesta Secretaria és la convicció del Govern de la Generalitat que, encara que ens trobem en un Estat aconfessional, no som un país en absolut indiferent envers el fet religiós perquè creiem que és un component important de l'ésser humà i bandejar-lo sense tenir una actitud de col·laboració, d'ajuda i de diàleg seria estar negant una realitat antropològica molt important. Fins i tot estats laics reconeixen en les confessions religioses un sentit cultural i generador de valors molt importants per vertebrar una societat cohesionada amb ella mateixa, respectuosa, generosa i solidària».

El secretari de Relacions amb les Confessions Religioses afirma també que «el fet religiós no és l'únic, no té la patent ni l'exclusiva, perquè hi ha moltes persones agnòstiques i atees que tenen uns comportaments plens de valors. Estem convençuts que hi ha molts elements religiosos que constitueixen la persona i que s'han de valorar i potenciar».

érem l'única comunitat autònoma que ha tingut aquesta iniciativa. Som al bon camí, encara que no puguem arribar a resultats demà passat. Això ja és una altra història. Però ha començat un diàleg confiat i positiu en aquests tres mesos des que tinc la responsabilitat.

—Quin paper creu que té actualment la religió en la societat catalana?

—És evident que si ens fixem en l'índex de pràctica, sobretot a l'Església catòlica, és dels més baixos de l'Estat. Però jo no em limitaria a aquesta dada perquè el fenomen religiós desperta curiositat respectuosa fins i tot en el sector més jove. És veritat que hi ha molt passotisme, però no sols religiós. També entre els adults hi ha

democristians estiguin passats de moda, al contrari. Una mostra és que a Catalunya tenim Unió Democràtica que fa vint anys que governa en coalició amb Convergència.

—En aquest sentit, i veient el creixement dels musulmans, seria imaginable l'existència d'un partit islàmic moderat a Occident?

—No m'agrada fer ciència-ficció ni futurisme. Els polítics a tot estirar podem fer prospectives. Jo crec que avui dia és poc imaginable, i encara menys si es tractés d'un partit islàmic no democràtic ni en sintonia amb la cultura occidental.

Guillem Farré

**VOLEU DONAR
SENTIT A
LA VOSTRA
VIDA?**

**EXERCICIS
ESPIRITUALS**

Dirigits per un sacerdot de la Unió Lumen Dei.
Inspirats en sant Ignasi, en règim
d'internat i silenci.

ORGANITZA: LUMEN DEI

**DATES: 4 I 5 DE NOVEMBRE
2 I 3 DE DESEMBRE**

933 013 194

c/ Xuclà, 10 - 08001 Barcelona

Caminant amb Jesús de Natzaret

BARCELONA.— En un cicle de conferències organitzat per una secta autodenominada científica es defensava que la natura havia estat fruit de l'atzar i que no existia cap Creador. Aquest pensament s'ha propagat en els nostres temps per grups sectaris i fanàtics. Des de l'associació sociocultural i cristianocatólica Conesti (*Conèixer i estimar*) es pretén demostrar científicament l'absurditat i la ridícula que és creure en aquestes imaginacions.

Segons la teoria que defensen algunes sectes, la Bíblia és un llibre qualsevol que narra una infinitat de mites. Com a rèplica a aquesta idea nefasta, es va decidir posar un rètol clavat a la paret del local de Conesti —situat al carrer Reina Amàlia, 15-17, al barri barceloní del Raval— en què es pot llegir el següent:

«Atura't, vianant, llegeix i reflexiona. No venim de l'atzar, ni només de l'evolució material, ni de reaccions químiques, ni de l'aparició espontània. El nostre origen és un gran misteri, d'amor, intel·ligència, ordre i poder; el nostre fi és posseir-lo eternament. Caminant pel camí de la llei natural i divina, vine amb Conesti a caminar, amb el Déu personal: Jesús de Natzaret i amb el Papa, el seu representant.» Es tracta d'un text que convida a la reflexió.

Moltes persones s'aturen i el llegeixen, fins i tot hi ha gent que ve expressa-

ment a Conesti des de diferents barris de Barcelona. Grups i col·legis han vingut per llegir-lo i també per copiar-lo. Els comentaris que fan són d'allò més diversos i curiosos. S'han suscitat moltes converses de caire religiós.

És molt difícil conèixer una persona i encara ho és més, després de conèixer-la, estimar-la, ja que tots ens decebem quan ens anem coneixent. Hi ha tants defectes i limitacions... Aleshores, té molt més valor que, malgrat descobrir alguns vicis, continuem estimant-los. Aquesta és la mística de Conesti. A

Mn. Miquel Rodríguez, amb el jove que va fer el rètol.

Jesús, com més el coneixem, menys costa estimar-lo, perquè Ell és l'únic Sant i Poderós, digne de tota lloança. Mai no ens defraudarà, perquè descobrirem que la seva doctrina és la més perfecta i divina.

Mn. Miquel Rodríguez
President de Conesti

Reptes per a una educació humanista

MADRID.— «Educar per a una nova societat» és el lema del II Congrés Catòlics i Vida Pública, que se celebrarà els dies 17, 18, 19 i 24 de novembre a Madrid, organitzat per la Fundació Universitària San Pablo-CEU. El seu objectiu principal és crear un fòrum de debat i un punt de trobada de totes les persones que creuen en la llibertat d'educació, en el dret dels pares a triar quina educació volen per als

seus fills i en l'obligació de l'Estat de proveir el marc adequat per a l'exercici d'aquesta llibertat.

El II Congrés Catòlics i Vida Pública s'estructurarà en cinc temes bàsics: «Educar per a una nova societat», «A qui correspon el dret a educar? Educació i família», «El paper de l'educació en una societat plural i integrada», «Els educadors en la societat de la informa-

ció» i «Quina educació humanista per al segle XXI?» Durant quatre dies els participants, que entenen la seva actuació en la vida pública com una vocació de servei a la societat, posaran en comú experiències i projectes amb la finalitat de treballar per un món més just i solidari, amb sentit de la responsabilitat i fent presents els valors de l'humanisme cristià. (C.C.)

Dia Mundial de l'Alimentació

BARCELONA.— El 16 d'octubre va tenir lloc el Dia Mundial de l'Alimentació, que es va celebrar a 150 països sota el lema «Un mil·lenni sense fam». Alliberar els pobles de les guerres per alliberar-los de la fam. Aquest és el gran repte que Joan Pau II va subratllar en el seu missatge per a aquesta jornada. «L'oració del cristià —va afirmar el Pontífex— és autèntica si es tradueix en un compromís de solidaritat concreta.»

Per la seva part, el Banc d'Aliments de Barcelona, que va ser creat el 1987, treballa segons les directrius marcades pel Fons de les Nacions Unides per a l'Alimentació i l'Agricultura (FAO). El seu principal objectiu és la distribució d'aliments entre diverses institucions benèfiques de la ciutat i rodalia. Aquesta entitat fa una crida de solidaritat a empreses, institucions públiques i privades i a la societat en general perquè prenguin consciència del problema de la fam. (C.C.)

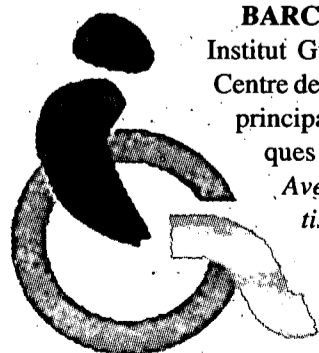
Distinció per a les Missioneres de la Immaculada Concepció

MATARÓ.— L'Ajuntament de Mataró va aprovar recentment atorgar la medalla d'or de la ciutat a les Missioneres de la Immaculada Concepció com a agraïment per la tasca que han dut a terme en els últims 150 anys a Mataró. Tots els grups polítics amb representació a l'Ajuntament van ratificar per unanimitat aquesta proposta. La data del lliurament de la medalla no ha estat confirmada encara pel consistori. (F.M.)

El SSIM, declarat d'utilitat pública

MADRID.— El Ministeri de l'Interior ha declarat d'«utilitat pública» el Servei Solidari i Missioner dels Caputxins de Catalunya (SSIM). Aquesta declaració atorgada per l'administració pública només es concedeix a organitzacions que, després d'un llarg període de temps, han demostrat sobradament la seva eficàcia i seriositat. Un reconeixement moral i social per a tots els que treballen al SSIM. (C.C.)

Millorar la qualitat de vida de les persones amb discapacitat

BARCELONA.— La XII Jornada Tècnica de la Fundació Institut Guttmann, que va tenir lloc el 25 d'octubre passat al Centre de Convencions Winterthur de Barcelona, va estudiar les principals línies de recerca i les darreres aportacions científiques en el camp de les neurociències. Sota el títol genèric *Avenços en el tractament de la lesió medul·lar i el traumatisme cranioencefàlic. Realitat i reptes en el segle XXI*, es van tractar temes relacionats amb la teràpia regenerativa, que té com a finalitat aconseguir el guariment de les lesions del sistema nerviós central; la plasticitat cerebral, per arribar a conèixer nous mètodes de tractament que permetin estimular les zones preservades de l'encèfal, i la neuroestimulació i les neuropròtesis, que ofereixen innovacions tecnològiques i funcionals per millorar la qualitat de vida i augmentar l'autonomia de les persones afectades per una gran discapacitat. (C.C.)

Ep, mare!

Hola, amics! No sé si ho he somiat, si va ser la imaginació o veritat, però us ho explicaré. Estava asseguda al banc d'un parc i al meu costat hi havia una jovequeta d'uns divuit anys. Segons ella, estava embarassada i em va dir que no volia tenir el seu fill. Jo mirava de dissuadir-la de la seva decisió i en aquell moment vaig sentir una veueta que semblava que parlés a la jove:

«Ep, mare!, m'ha semblat sentir que tu no vols que neixi, però jo sí que ho vull. Sé que el teu món té molta llum, flors, animals, música, aigua... La majoria de les persones són bona gent. Si us plau, mare, vull anar amb tu i amb el pare, perquè també tinc un pare, oi? Doncs vull anar de la vostra mà a l'església, d'excursió, al circ i a l'escola per ser una persona de profit. Potser seré mestre/a, metge/essa, advocat/ada, científic/a, prevere/monja o un treballador/a professional i faré el bé a la humanitat. M'entens, mami? ¡Deixa'm tenir la meva oportunitat!»

Què li respondries a aquest nadó i a d'altres com ell?

Cecília Aranés Mallol

Coses de la vida

Coses de la vida

Fomentar el diàleg interconfessional a Catalunya

■ Presentació del llibre «Autogovern i fet religiós», d'Àlex Seglers

BARCELONA.— El 25 d'octubre passat, a les 19.30, va tenir lloc al Palau de la Generalitat l'acte de presentació del llibre *Autogovern i fet religiós*, publicat per l'editorial Proa. L'autor és Àlex Seglers,

licenciat en Dret, màster en Doctrina Social de l'Església per la Universitat Pontifícia de Salamanca i membre del Seminari de Doctrina i Acció Social de l'Església (SEDASE).

Àlex Seglers explica en la introducció del llibre que es tracta d'«una proposta política que reflexiona sobre el conjunt de possibilitats que té el govern de la Generalitat per articular i gestionar el creixent pluralisme religiós». Analitza i reflexiona sobre una realitat que afecta tota la societat, i especialment els responsables polítics. Al llarg de les pàgines de la seva obra proposa unes directrius i unes mesures d'actuació, alhora que subratlla que «necessitem la voluntat política imprescindible per portar-les endavant».

L'acte, presidit per Jordi Pujol, president de la Generalitat de Catalunya, va comptar amb la presència de nombroses personalitats de la vida civil, cultural i eclesiàstica del país. El primer dels ponents a prendre la paraula va ser Mons. Joan Carrera, bisbe auxiliar de Barcelona. «La religió té vocació, no de problema, sinó de resposta. No és conflicte, sinó solució. No vol la discòrdia, sinó la pau», va afirmar el prelat. «La pràctica de la religió —va afegir— té també les seves patologies: els fonamentalismes i la intolerància.» Segons Mons. Carrera, aquestes «llavors perverses» han fet que molts conflictes (humans, racials, polítics o econòmics) s'hagin volgut emparar sota l'esfera religiosa i esdevenir «conflictes religiosos sense ser-ho».

Vers la normalització religiosa

Guillem Correa, secretari general del Consell Evangèlic de Catalunya, va assenyalar que «el protestantisme és una de les garanties de pluralitat religiosa a casa nostra». El conferenciant va mostrar-se esperançat sobre aquesta qüestió, ja que «avancem vers la normalització religiosa», tot i que va remarcar que encara és una «assignatura pendent de la nostra

democràcia». Per a Correa, sense finançament, no hi pot haver un autèntic pluralisme religiós. Per la seva banda, Jesús Flores, coordinador general d'Assumptes Ètnics del govern de la ciutat autònoma de Ceuta i representant de la Comissió Islàmica d'Espanya, va palesar un estat d'ànim més pessimista.

Segons Flores, l'acord de cooperació signat el 1992 amb el Govern central «es troba paralitzat». En no impulsar la con-

Àlex Seglers.

solidació i la plena integració dels musulmans en el si de la societat espanyola, ell creu que «es vulnera no tan sols la llei orgànica, sinó també la Declaració Universal dels Drets Humans». Això provoca en els ciutadans de religió islàmica «un sentiment de frustració i desconfiança», que pot arribar fins i tot a provocar «crispació i ràbia».

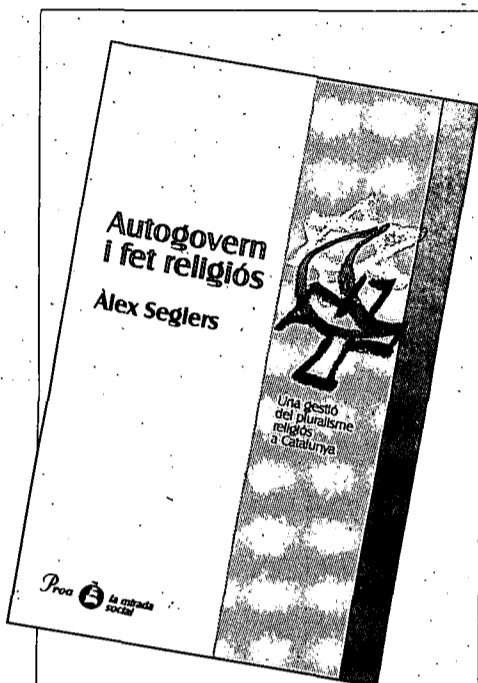
Una forma de veure el món

Dalia Levinsohn, presidenta de la Comunitat Israelita de Barcelona, va ex-

plicar en el seu parlament que «per a nosaltres, la religió és una forma de veure el món que influeix decisivament i positiva en la nostra existència». També va destacar que «el fet religiós no sols és religió, sinó que s'estén a altres facetes de la vida humana: la cultura, l'educació, les tradicions, etc.». L'arxiprest Joan Garcia, vicari general de l'Església ortodoxa, va demanar ajuda als poders públics perquè els emigrants procedents de l'Europa de l'Est (romanesos, russos, ucraïnesos...) es puguin «integrar tan socialment com litúrgicament a l'Església ortodoxa de Catalunya». El seu objectiu no és «cohabitar», sinó «conviuere». «I ho volem fer en català», va afegir.

Àlex Seglers va recordar que la gènesi del seu llibre *Autogovern i fet religiós* es va començar a gestar ara fa dos anys dins dels Equips de Pastoral de la Política i la Comunicació. Seglers va manifestar que el binomi religió-política ha estat sempre una constant al llarg de la història de Catalunya. També va dir que amb un dret eclesial autònom (català) s'afavoriria la tan desitjada normalització religiosa. L'autor va reclamar una «integració qualitativa» de la immigració, atès que «la identitat religiosa com a factor d'integració social és cabdal». Aconseguir una bona gestió del pluralisme religiós seria una aposta per continuar fent de Catalunya un país «lluminosament obert als horitzons humanitzadors de la transcendència».

Finalment, Jordi Pujol va felicitar Àlex Seglers pel seu llibre. «Ha fet diana, Seglers!», va exclamar el Molt Honorable. En el seu discurs, Pujol va fer referència, entre d'altres temes, a la creació de la Secretaria de Relacions amb les Confessions Religioses, recentment instituïda dins del Departament de la Presidència de la Generalitat de Catalunya. (M.A.C.)

La gestió del pluralisme religiós

La necessitat d'integrar socialment la immigració d'origen musulmà, d'una banda, i la consolidació dins de l'àmbit català de les diverses confessions, de l'altra, són dos factors que conviden a aprofundir els acords de cooperació signats fa anys per l'Estat espanyol, l'Església i les minories religioses. I també a desenvolupar-los a partir del foment del diàleg interconfessional i d'uns criteris de laïcitat positiva —«que allunyi de la societat i de les institucions públiques la doble degeneració que representen tant els laïcismes excloents com els confessionalismes intolerants», segons paraules d'Àlex Seglers— en el marc de les competències establertes en l'Estatut d'Autonomia. Amb aquest llibre, l'autor explora un nou àmbit en l'autogovern que, de retruc, també pot contribuir a renovar, en i des del context autònom, les relacions que històricament han vinculat Catalunya i la Santa Seu.

Amics,
subscriptors, lectors
i pelegrins de

CATALUNYA CRISTIANA

Romiatge a MONTSERRAT

Presidit pel bisbe Joan Carrera, auxiliar de Barcelona

Dia 11 de novembre

Reserva de: Places d'autocar - Tiquets per al dinar de germanor

Amics de "CATALUNYA CRISTIANA" (Abans del dia 7 de novembre)
Pl. Urquinaona 11, 3r 3a A - 08010 Barcelona - Tel. 933 013 718

cultura

Restauració de diferents dependències del monestir de Poblet

■ Es calcula que el pressupost de les obres serà d'uns 800 milions de pessetes

POBLET.— En la reunió del Patronat del monestir de Poblet, celebrada el 7 d'octubre passat, es va acordar la reconstrucció de l'hostatgeria, l'adequació dels accessos al Palau Nou de l'Abat i la restauració de l'altar major de l'església del monestir.

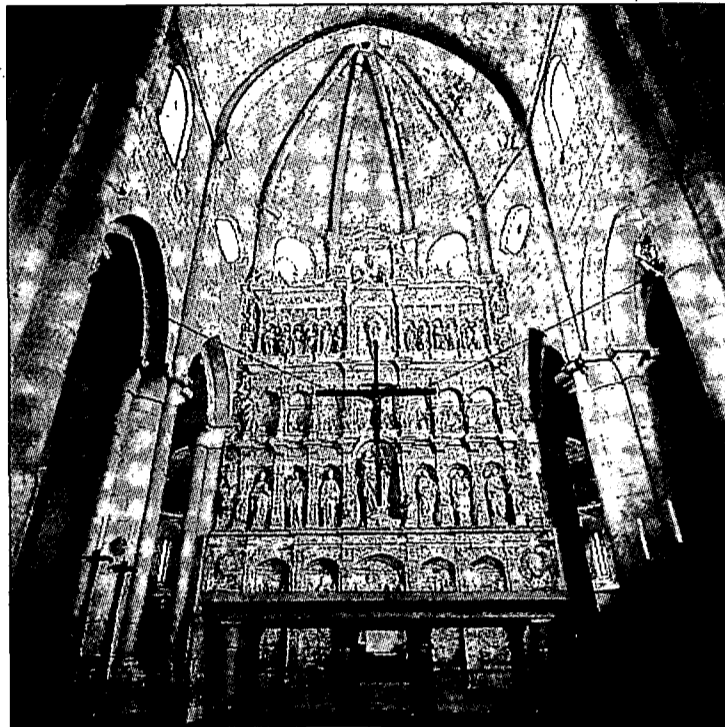
Aquesta reunió, la primera des de fa tres anys pel que fa a la rehabilitació de les diferents dependències, va tenir lloc a les sales de l'abadia del real monestir de Santa Maria de Poblet, amb l'assistència del president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, i del pare abat de Poblet, Josep Maria Alegre. A més, també hi van ser presents el conseller del Departament de Cultura, Jordi Vilajoana; la delegada del Govern de l'Estat a Catalunya, Julia García Valdecasas; el director general de Patrimoni Cultural, Marc Mayer; l'alcalde de Vimodí, Jaume Carreras; l'alcalde de l'Espluga de Francolí, Antoni Sánchez, juntament amb diversos consellers de Cultura de l'antiga Corona d'Aragó.

Entre els acords a què es va arribar destaca la reconstrucció de l'hostatgeria. Les obres s'iniciaran en el decurs de l'any 2001 i aniran a càrrec del Ministeri de Foment, mitjançant l'1% del seu pressupost, que es destina a la conservació del patrimoni cultural. Per la seva banda, la Generalitat de Catalunya assumeix el

cost de les obres de consolidació i adequació dels accessos al Palau Nou de l'Abat. Els treballs de reconstrucció del palau consistiran a realitzar uns murs de contenció, la pavimentació dels accessos i l'eliminació de les humitats detectades als absidals.

Tanmateix, la Generalitat s'encarregarà en el proper exercici de la restauració de l'altar major de l'església, una de les peces més rellevants de l'anomenat renaixement català i construït en alabastre. El pressupost global d'aquestes obres de rehabilitació, tot i que encara no és definitiu, raneja els 800 milions de pessetes.

Joan Boronat

Altar major de l'església del monestir de Poblet.

Disc religiós per al Jubileu

ROMA.— La popular cantant italiana Mina ha editat un disc en el qual ha enregistrat dotze composicions que comprenen mil anys de cristianisme. Per a aquest treball ha comptat amb l'ajut del teòleg Luigi Nava i del director de l'Escola Gregoriana de la catedral de Cremona, Massimo Lantani. Algunes de les obres que s'hi inclouen són: l'*Ave Maria*, de Gounod, el *Magnificat* o el *Nada te turbe*. (SIC)

Sant Sudari: un milió de pelegrins

TORÍ.— El 22 d'octubre va concloure l'exposició del Sant Sudari a la catedral de Torí. Des del 12 d'agost passat un milió de pelegrins han desfilat davant la relíquia més famosa de la cristiandat. Mons. Severino Poletto, arquebisbe de Torí i custodi pontifici del Sant Sudari, ha dit que la propera ostensió tindrà lloc «segurament el 2025, data del proper Any Sant, llevat d'esdeveniments excepcionals». (Zenit)

Missatge cristià a través de l'art

GRANADA.— La catedral de Granada acull fins al proper 8 de desembre l'exposició *Jesucrist i l'emperador cristià*, emmarcada dins dels actes celebrats durant aquest Any Jubilar i de les commemoracions amb motiu del cinquè centenari del naixement de l'emperador Carles I d'Espanya i V d'Alemanya. Fins ara han visitat la mostra més de 140.000 persones. Per al comissari de l'exposició, Francisco Javier Martínez

Medina, «el més interessant és que s'ha copsat el missatge de la importància del cristianisme a les esglésies del sud. S'està descobrint una versió diferent de la història de la nostra terra a través del patrimoni, que és un dels propòsits de l'Església granadina en aquest any jubilar: mostrar sobretot l'antiguitat de la presència del cristianisme a Granada, gairebé coincident amb l'època apostòlica». (Odisur)

FILATÈLIA

per Enric Graupera

Paul Schneider, eclesiàstic i màrtir

El 1989 Alemanya Occidental va posar en circulació un segell per commemorar el cinquantenari de la mort del predicador i màrtir Paul Schneider. El 18 de juliol del 1939 Paul Schneider va ser mort al camp de concentració de Buchenwald. Era pastor de la regió del Ruhr i de Hunsrück, va defensar els interessos del moviment de protesta de resistència contra la política nazista de Hitler. No va abandonar mai aquesta actitud i per les seves protestes va ser empresonat el 1937. Malgrat totes les humiliacions que va patir, Paul Schneider va aprofitar totes les ocasions que va tenir per perseverar en la seva activitat de predicador.

Flam de pomes amb salsa de maduixes

Ingredients

5 pomes grans
5 cullerades de sucre
5 ous
1/4 de litre de crema de llet, 1 copeta de kirsch

Per a la salsa:

250 g de maduixes
3 cullerades de sucre, 1 tassa de crema de llet

Poseu un anunci a les fitxes de

“Les Receptes de la tieta Montserrat”.

Encara val la pena donar la vida pels qui estimes?

■ Homenatge del jovent del 2000 a un jove de fa dos mil anys: Jesús de Natzaret

MATARÓ.— El Teatre Monumental de Mataró acollirà el proper divendres 17 de novembre, a les 21.30, la representació de l'espectacle musical *2000 años después. No hay amor más grande*. L'obra, basada en uns fets reals protago-

nitzats per joves xilens que van lluitar per la llibertat enfront de l'opressió i la injustícia, està organitzada per la Coordinadora de Joves Cristians de Mataró i pel grup teatral TRI-S de l'Escola Salesiana de Sarrià de Barcelona.

Un grup de joves són detinguts com a sospitosos de revolta en una batuda policial al campus universitari d'un país amb règim autoritari. Dos d'aquests joves, Claudia i Jesús, estan fortament enamorats, però mai no s'han revelat els seus sentiments. La presó, les tortures i les terribles experiències que viuran darrere els murs els desvetllaran el seu amor, fins aleshores secret... i també un altre amor encara més gran.

Diego, un dels seus millors amics del campus i parent d'un cap militar, els traïx. Jesús troba en un «llibre» vell, abandonat a la seva cel·la, la força i el sentit a tot el que li està passant. I ho comparteix amb la Claudia.

L'acció es desenvolupa dins dels murs tancats de la presó. Això no obstant, la seva imaginació, els seus records i aquell «llibre» els porten sovint a fora, lluny de la presó. Concretament, al campus, on són els seus amics, i als carrers i places de la ciutat, on la gent transita angoixada entre mòbils, negocis i estrès i on les mares es manifesten pels seus fills desapareguts.

Al llarg de la trama, el jove Jesús s'identificarà cada cop més amb el Jesús protagonista del «llibre», un llibre que —com és fàcil d'imaginar per a l'espectador— resulta ser la Bíblia. Paloma, un personatge simbòlic, és l'encarregada d'obrir i tancar l'obra. És el seu esperit

interior qui convidarà Jesús a morir per la Claudia, pels seus amics i per la justícia. Aquest és, a grans trets, l'argument de la representació musical *2000 años después. No hay amor más grande*, dirigit per Joan Faner i Francisco Álamo. Després de veure l'espectacle, que convida a la reflexió, el públic es pot fer la pregunta següent: encara val la pena donar la vida pels qui estimes?

La vigència del missatge de Jesús

Es tracta d'un gran espectacle de gairebé dues hores de durada ple de decibels, de ritme i de color, però també d'emoció, de dramatisme i de valors. Una història de joves, cantada i viscuda per joves, que proposa una altra manera de mirar la realitat que ens envolta. La idea de fer l'obra va sorgir a través de la Delegació Nacional Pastoral Juvenil Salesiana amb motiu d'aquest Any Jubilar, en què se celebren els dos mil anys de l'encarnació del Senyor.

Segons explica el pare salesià Joan Faner, codirector i un dels guionistes de l'obra, «no volíem fer un muntatge escènic basat directament sobre l'Evangeli, perquè ja hi ha obres que han tractat el tema, com *Godspell* o *Jesucrist Superstar*, que van donar lloc a dues famoses pel·lícules als anys setanta». L'objectiu fonamental és que «els joves d'avui dia coneguin un jove de fa dos mil anys: Jesús de Nazaret» i «fer reviure a l'escenari una història del segle XXI, però que té vint segles d'història». Això demostra que el missatge salvador de Jesús de Natzaret continua ben viu. El P. Faner afirma amb

Cartell de l'espectacle musical.

rotunditat que «treballar amb joves i per a joves t'omple d'una satisfacció immensa».

La vessant solidària de l'obra

La primera vegada que es va escenificar l'obra *2000 años después. No hay amor más grande* va ser a Madrid. Posteriorment es va representar a Barcelona. Amb motiu del Jubileu dels Joves i de la Jornada Mundial de la Joventut, Roma va ser la ciutat escollida per acollir aquest esdeveniment musical. «L'èxit va ser indescriptible», comenta el P. Faner. I ara li toca el torn a Mataró.

Són dinou els números musicals que integren l'espectacle, distribuïts en dos actes. Cal assenyalar que la música ha estat enregistrada amb excel·lents professionals de l'Orquestra Simfònica de Praga. Qui estigui interessat a adquirir-la, ja és a la venda en casset i disc compacte, un projecte de la Central Catequística Salesiana, editat per Crab Edicions Musicals i distribuït per l'editorial CCS.

La representació també tindrà la seva vessant solidària, ja que els diners que es recaptin amb la venda de les entrades es destinaran al Casal Betània, una entitat que ajuda expesos. Per a més informació podeu adreçar-vos al Teatre Monumental de Mataró, c/ La Riera, 169 - 08302 Mataró, tel. 666 474 777 i 619 964 407.

Miquel Àngel Codina

Forma de preparació:

Peleu les pomes i partiu-les en trossos petits. Coeu-les en un pot amb 5 cullerades de sucre y dues cullerades d'aigua i deixeu-les fins que estiguin ben toves. En un recipient, bateu els ous com per fer una truita, afegiu-los la crema de llet i les pomes ben escorregudes i triturades i la copeta de kirsch.

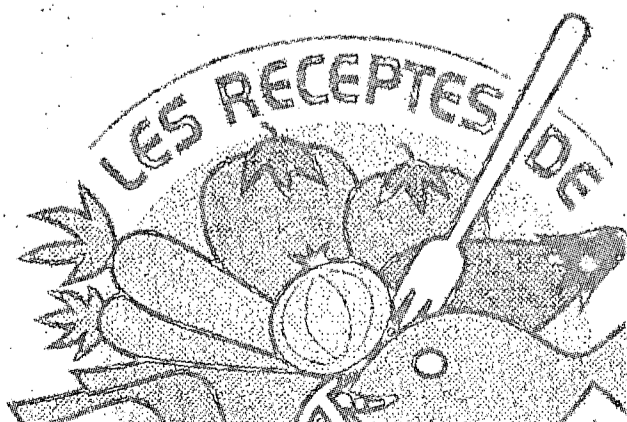
En un motlle rodó o llarg cobert prèviament de caramel, aboqueu-hi la barreja i poseu-lo durant una mitja hora al forn al bany maria.

Traieu-lo i deixeu-lo refredar.

Aboqueu el flam en un plat i decoreu-lo amb la salsa de maduixes.

Per a la salsa de maduixes:

Tritureu les maduixes amb tres cullerades de sucre i una tassa de crema de llet. (Si les maduixes són en conserva, suprimiu el sucre.)

Premi Folklore de Sitges

SITGES.— Mn. Santiago Casanova i Giner ha estat premiat amb el Premi Folklore de Sitges pel seu treball *Col·lecció de goigs de Sitges*. Aquest guardó, instituït i patrocinat pel Sr. Jofre Vila, es convoca anualment en col·laboració amb el Grup d'Estudis Sitgetans. Mn. Casanova va rebre el premi el 30 de setembre passat en la III Nit dels Premis Sitges. (C.C.)

Per als aficionats a la fotografia

VIMBODÍ.— El Foment Parroquial de Cultura de Vimbodí ha convocat el seu concurs de fotografia, que s'estructura en quatre apartats: tema lliure, Vimbodí i el seu terme municipal, el monestir de Poblet i l'església parroquial. El termini d'admissió dels treballs fotogràfics acaba el 16 de desembre. Per a més informació: Foment Parroquial de Cultura (secció fotogràfica), c/ Anselm Clavé, 1 - 43430 Vimbodí (Tarragona). (C.C.)

Llibres

Jesucrist, príncep de la pau

Amb aquest volum conclou la col·lecció Vidas de Jesús, formada per dotze títols que l'editorial Edibesa ha anat publicant al llarg d'aquest any com a homenatge al Senyor. Situada en el marc de les dues guerres mundials, la *Vida de Jesucristo* de Giuseppe Ricciotti ha sabut captar l'ansietat profunda i les mancances frustrants de l'ésser humà del seu temps, marcat per la guerra i oferir-li l'única resposta: Jesucrist, príncep de la pau. Però no es tracta d'una obra pietosa o apologètica. L'actitud adoptada per l'autor va ser crítica, científica i historicodocumental. En aquesta obra també afloren expressions poètiques i inquietuds pastorals de l'home de fe. Perquè fora de la fe no és possible entendre Jesucrist, el Fill de Déu que es va fer home perquè l'home pugui arribar a ser fill de Déu. (C.C.)

Giuseppe Ricciotti, *Vida de Jesucristo*. Editorial Edibesa, Col·lecció Vidas de Jesús, Madrid 2000, 595 pàg.

Un gran moment de fe

L'objectiu d'aquest llibre és ajudar a viure més intensament el moment de la comunió. És molt important que quan anem a combregar siguem conscients que ens unim de la forma més plena amb aquell Jesús que és el nostre mestre i Senyor, el camí de la vida. Però també és significatiu que després, en el silenci que segueix a la comunió, entrem dins de nosaltres mateixos i saborem la presència de Jesús, per viure més a fons la nostra fe, d'esperança i d'amor. L'obra s'estructura en quatre capítols: una sèrie de pregàries, fragments de la Paraula de Déu, una selecció de salms i cants i una recopilació de pregàries del missal. (C.C.)

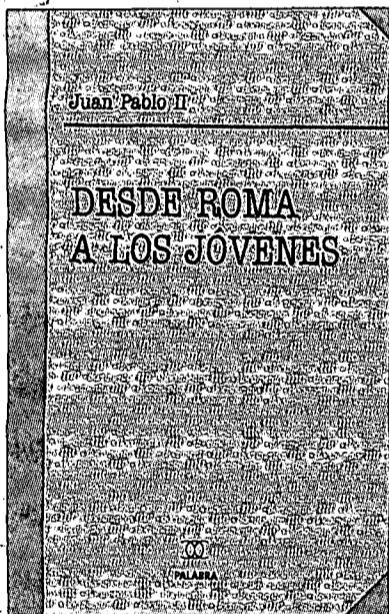
Pregàries per després de combregar. Centre de Pastoral Litúrgica, Col·lecció Celebrar, Barcelona 2000, 56 pàg.

Una peregrinació històrica

Aquest document recull la crònica de la XV Jornada Mundial de la Joventut i els discursos pronunciats pel papa Joan Pau II en l'esmentada trobada celebrada a Roma entre els dies 15 i 20 d'agost, dins dels actes duts a terme amb motiu del Gran Jubileu del 2000. Més de dos milions de joves van participar en aquesta jornada, la peregrinació més gran de la història i la trobada més espectacular celebrada a Europa. «Heu vingut a cercar Jesucrist! Jesucrist, però, que primer us cerca a vosaltres. En efecte, celebrar el Jubileu no té altre significat que el de celebrar i trobar Jesús, la Paraula que es va fer carn va venir a habitar entre nosaltres», va dir el Sant Pare als joves que es congregaven a la plaça de Sant Pere el 15 d'agost. (C.C.)

Juan Pablo II, *Desde Roma a los jóvenes*. Editorial Palabra, Col·lecció Documentos MC, Madrid 2000, 144 pàg.

Anecdotalari de Joan XXIII

Joan XXIII és el seu nom oficial amb què, reconegut finalment com a beat quan l'opinió unànime de creients i incrèduls no ha deixat des de fa almenys vuit il·lustres de considerar-lo sant, ha passat a la història com a protagonista destacat del segle XX i un dels pontífexs més grans i estimats de la història. En un difícil intent de condensar el seus trets més atractius, la gent va rivalitzar per buscar-li, ja en vida, apel·latius afectuosos: Papa Giovanni, Papa Bo, Papa de la Bondat, Joan XXIII el Misericordiós, Joan el de les Benaurances, etc. Se li atribueixen anècdotes més o menys curioses, en gran part apòcrifes. El lector pot comprovar per ell mateix la documentada autenticitat de les que es narren a les pàgines d'aquest llibre. (C.C.)

José Luis González-Balado i Loris F. Capovilla, *Juan XXIII. Anécdotas de una vida*. Editorial PPC, Madrid 2000, 342 pàg.

Una aventura històrica extraordinària

Situat a la Corona aragonesa en ple segle XIV, el personatge principal d'aquesta novel·la d'amor i aventures és García Garcés, un jove pagès aragonès que s'enamora d'una princesa, Viola, cosa no permesa en aquells temps. Aquest fet comporta conseqüències greus i el noi haurà de fer valdre tot el seu valor per sobreviure. Així, creuarà el Mediterrani i participarà en una aventura històrica extraordinària: la gesta dels almogàvers a Bizanci. El llibre conté, a més, dos jocs d'animació a la lectura: «El viaje de Garcés» i «En busca de Viola» perquè els alumnes els puguin fer a classe. D'aquesta manera combinen cultura i entreteniment. (C.C.)

Fernando Lalana i Luis A. Puente, *Almogávar sin querer*. Editorial Magisterio Casals, Col·lecció Punto Juvenil, Barcelona 2000, 174 pàg.

Reflexions eucarístiques

Segons el jesuïta Josep M. Casasnovas, que ha estat missioner a l'Índia durant vint-i-vuit anys, a *Momentos eucarísticos* ha volgut aportar una sèrie d'idees, esbossos i intuïcions il·luminades pel llantió del sagrari, que pretenen ser un suport i un ajut per al cristià que se sent cridat i atret a visitar Jesús Sagramentat. Són idees breus que ajuden a pregar, a obrir-se al Senyor, a comprendre l'amor que irradia l'eucaristia. «Pretendre ser —afegeix l'autor— un "relleu generacional" als antics "devocionaris" que tant de bé ens van fer.» Són moments en què podem expressar tota la gratitud que el nostre cor experimenta en sentir-nos tan estimats i tan propers a l'«Amor dels Amors». (C.C.)

J. M. Casasnovas, *Momentos eucarísticos*. Editorial Desclée De Brouwer, Col·lecció Hablar con Jesús, Bilbao 2000, 152 pàg.

El llibre de la setmana

Protagonista: Barcelona

La columna quotidiana que el periodista Lluís Permanyer dedica a Barcelona, comporta, necessàriament, un amor entrançable a la seva ciutat. I, a més, un bon coneixement de la història en els seus detalls més petits, i una gran capacitat d'observació de la seva evolució a través del temps. El fet de voler-ho aportar tot en una novel·la, per molt feble que sigui el seu argument, és un repte que Permanyer ha acceptat, tot i el risc que representa: no sempre es recordarà tot, la visió serà superficial, o les seves observacions o síntesis no seran del gust de tothom, perquè una ciutat té molts matisos, i està subjecta a la llei del canvi, i al dinamisme de la disparitat.

Un amor a l'ombra de la pedra blava té com a finalitat parlar d'una part molt concreta de la «Ciutat Comtal», i insisteix en aquella que té de més autèntica per més antiga i per més popular. Potser també per intentar rescatar de la indiferència o la marginació de tot, hi ha alguns barris que van tenir una gran importància i que, actualment, estan sotmesos al dete-

Lluís PERMANYER,
Un amor a l'ombra de la pedra blava.
Ed. La Campana, Barcelona 1999, 148 pàg.

riorament que pot provocar la immigració, l'envelliment, la pèrdua de les tradicions o la transformació obligada a causa de l'expansió i el creixement demogràfic.

Els pocs dies que utilitza Eulàlia, filla d'un emigrant de la Guerra Civil, per recórrer Barcelona són intensos, i el seu guia, l'advocat Roger, la introdueix als escenaris en què va viure el seu pare, i que li van inspirar una novel·la famosa. Recorrem amb la parella els racons més sòrdids del barri xino, i visitem els bars de mala mort dels carrers estrets sense sol; hi restem embadalits davant de les restes del gòtic senyorial anat a menys, o ens quedem extasiats davant de les restes ben conservades dels palaus dels reis; les Rambles se'ns descobreixen d'una ma-

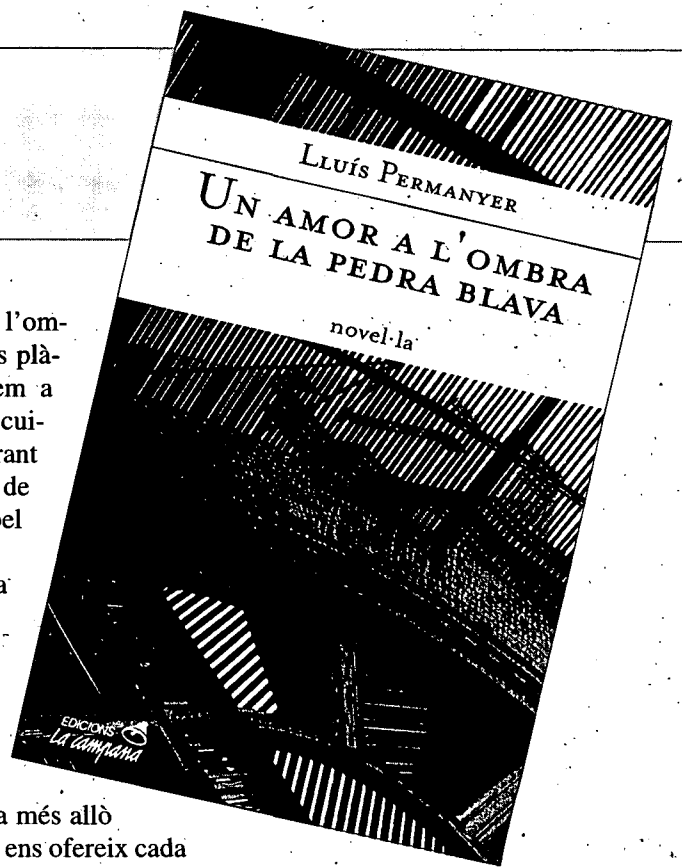
nera nova, i passem a l'ombra dels seus immensos plàntans... fins i tot arribem a assaborir un bon plat de cuina catalana en un restaurant dissenyat com a oficina de comerciants de teixits pel mateix Gaudí.

He dit que la història no té importància, i en aquest cas és tan poc convincent, que gairebé és un destorb. Però, per a Lluís Permanyer és una manera senzilla d'evocar una vegada més allò que tan bé coneix, i que ens ofereix cada dia en les seves múltiples notes periodístiques. Convida, això sí, a tornar als carrers i a les places que sorprenen la hispanoargentina Eulàlia i, al marge de les motivacions que té aquesta noia per abandonar París i recordar èpoques difícils de la vida dels seus pares, agraïm que se'ns recordin anècdotes que ens diuen fins a quin punt una ciutat com Barcelona és un ésser viu, la història del qual hem de conèixer.

Cada racó del barri Gòtic, o dels carrers de la gemació de l'esquerra de les

Rambles té un anecdotari impressionant, que Permanyer tan sols insinua. Potser ens convida a consultar obres més profundes, i més erudites, que ens recordin la part d'història o de llegenda que hi ha als llocs més insospitats. Víctor Balaguer, amb els tradicionals volums sobre *Las calles de Barcelona*, ens ha ajudat a completar aquest llibre cordial, i ple d'afecte cap a la seva ciutat.

Cristóbal Sàrrias

CATALUNYA CRISTIANA
ESTADÍSTICA PERIODIQUINA I DE CULTURA RELIGIOSA
El cel, plenitud de comunió amb Déu
El Papa publica un interessant debat amb la seva primera catalana després de les vacances

Catalunya Cristiana
Una xarxa per a l'evangelització

Subscriviu-vos-hi ara
només per 12.480 ptes./any

Desitjo subscriure'm al setmanari CATALUNYA CRISTIANA durant un any (52. números)

Edició en català Edició en castellà

Nom Cognoms

Adreça Població

D.P. Tel. N.I.F.

FORMA DE PAGAMENT

Amb un únic pagament d'12.480 ptes. per any

Amb dos pagaments semestralment de 6.240 ptes.

Domiciliació bancària (Ompliu l'ordre de domiciliació)

Xec nominatiu que adjunto

Senyors,
Els prego que, a partir d'ara, i fins a nou avís, carreguin al meu compte els rebuts que els presentarà FUNDACIÓ CATALUNYA CRISTIANA per la meua subscripció a "CATALUNYA CRISTIANA".

Titular Data

Entitat Oficina DC Compte

Signatura del titular del compte

Envieu aquesta butlleta a nom de:
CATALUNYA CRISTIANA
(Departament de Subscripcions).
Puiggarí, 5 - 08014 Barcelona
Tel.: 934 905 988 - Fax: 934 902 035

La sardana i la dansa

Temps de calma

A les portes dels primers freds podem considerar que l'activitat sardanística entra en una època de calma, però la veritat és que la frase no és gaire exacta perquè l'activitat continua, encara que d'una altra manera.

Hem tancat pràcticament la temporada d'aplecs. Dels considerats grans en queda un per al mes de novembre —Sant Climent de Llobregat, el dia 26— i un altre per al desembre —l'Aplec Nadalenc, el dia 24—, però les comissions no han de descansar gaire, o potser gens, preparant la propera temporada, per mantenir el nivell aconseguit i millorar-lo si és possible, aspecte aquest cada dia més difícil.

Estem sortint de la rauxa de ballades programades per celebrar la típica festa de la castanyada. Encara que el moviment no va més enllà de tres setmanes, inclosa la festa de Tots Sants, és molt bo i positiu veure com prolifera aquesta com-

panyonia de la dansa catalana amb les festes tradicionals.

D'aquí a tres o quatre setmanes ja començarem a parlar dels concerts nadalencs, presents en les programacions d'una gran majoria d'entitats sardanístiques. El cicle nadalenc és molt oportú per instal·lar-se en un còmode seient i esplaïar-se amb la música, principalment quan aquesta no ataca els sentits, sinó que els complau. Potser, dins de la tònica dels concerts, els nadalencs tenen un caire una mica informal, però mai cauran en actituds dubtoses o xarones.

I quan haguem canviat l'any, que aquesta vegada sí que serà un canvi de segle, a mitjans de gener, només haurem d'esperar un parell de mesos per a les noves planificacions sardanístiques del 2001.

Tot plegat, amics, una calma dissimulada.

Josep Ventura

Pensadors cristians del segle xx (28)

Chesterton: de la literatura a l'humanisme cristià

ESCRIPTOR I CATÒLIC
CONVENÇUT

En les seves innombrables biografies, investigacions i assajos sobre literats, poetes, sants i escriptors, Chesterton ens mostra la cara d'un cristianisme humà. Lluny de la burocràcia que a vegades pren el missatge cristià en alguns sectors «evangelitzadors», aquest pensador anglès va saber transmetre a qualsevol lector del carrer les idees fonamentals del credo catòlic.

Al llarg de la seva vida và tenir una personalitat original. No es va «casar» mai amb ningú. Crític social, es va mantenir constant en la reivindicació d'una societat menys hipòcrita i més humana. Tot el que feia i deia ho portava, amb un estil inimitable, a la paradoxa, a l'absurd, al contrast i, sobretot, a la rialla i a la riallada, sense deixar-se influir per la pena o el sarcasme.

Cal subratllar-ne la faceta de cristià catòlic convençut i bel·ligerant. En efecte, el 1922 Chesterton passa a l'Església catòlica, apostant per un seguiment més íntim i personal de la figura atractiva de Jesús de Natzaret.

Ja anteriorment, el 1908, el pensador anglès va publicar *Ortodoxia*, en la qual ens assenyala el seu definitiu trencament amb el credo en què havia estat educat i la plena acceptació de les veritats cristianes.

LITERATURA DE COMPROMÍS

Va conrear la poesia, l'assaig, la novel·la, la narració curta, la biografia, etc. Els estudiosos de la seva obra solen manifestar que en ell, a més d'un geni, hi havia un veritable crític social. Hi trobem dues preocupacions bàsiques: els valors socials i la literatura controvertida.

Respecte a l'àmbit social, es preocupa per regenerar la societat de les plagues de modes sense un fons cristià. A més, defensa la teoria del distribucionisme, és a dir, la distribució justa de la terra entre les persones.

Literàriament, té cura de transmetre controvertidament les seves inquietuds i ideals cristians a tota la societat. I és aquí on triomfa i així es converteix en primera figura nacional del moment. Se supera sobretot quan cal sostenir un repte dogmàtic a les idees del seu temps.

D'entre les seves obres cal destacar la sèrie dedicada al pare Brown (*La innocència del P. Brown, La saviesa del P. Brown, El secret del P. Brown...*), *L'home que fou dijous* (1908), *Església catòlica i conversió* (1926), i les biogra-

Ens trobem davant d'un anglès que tenia una personalitat originalíssima. Gilbert Keith Chesterton (1874-1936) va ser un cristià convençut de la necessitat de canvi social radical. En els seus escrits predomina un interès pel tema religiós, capaç de resoldre els diversos problemes que se li plantejaven.

Gilbert Keith Chesterton.

fies de sant Francesc i sant Tomàs (1923 i 1933 respectivament).

VALORS HUMANS

Les obres de Chesterton estan farcides de valors humans. El seu plantejament cristià de la vida el va fer valorar més allò humà, enfront del nihilisme de l'època.

Estimava profundament la vida, la família i el seu entorn social, per això desitjava amb fervor un canvi radical en certs comportaments que trobava sense sentit, hipòcrites i fins i tot ridículs. En la seva autobiografia (1936) llegim: «L'anglès d'altres temps, com el meu pare, venia cases per viure, però omplia casa seva amb la seva vida.» I sobre l'ésser humà, trobem en l'escrit titulat *Ortodoxia* una frase força encertada: «L'amor no és cec; de cap manera està cegat. L'amor està lligat, i com més lligat, està menys cegat.»

Podria continuar enumerant frases i frases carregades de valors del nostre autor anglès. La seva riquesa en valors

humans i cristians és patent al llarg dels seus escrits. Cercava el canvi (*metanoia*) primer dins seu, i després, en els que el rodejaven i es podia llegir, mitjançant els seus escrits.

L'AVENTURA DE LA FAMÍLIA

Chesterton va ser un gran defensor de la família. Considera la família com la clau del funcionament de la societat. Sense famílies no hi hauria societat. Rebutja la hipocresia de l'època victoriana en el camp familiar, especialment en el fet dels matrimonis preconsuats entre les dues famílies, sense escoltar l'opinió dels fills. En la seva obra *Assajos sobre l'home i la dona* ens presenta una defensa radical a favor de la vida i la família. Per a ell, el matrimoni, humanament considerat, descansa sobre el fet de la naturalesa humana, en la relació home-dona. Quan l'amor mor en el cor, el matrimoni és una burla a la llar.

Davant de la irracionalitat d'alguns en la vivència de la vida familiar, els

joves han d'aconseguir el desenvolupament adequat dins d'una cultura familiar i, si és possible, plena de valors cristians.

Una altra de les crítiques de Chesterton es va dirigir al sistema legal permisiu del moment al seu país: «Les mares i els pares moderns, aquells que es diuen "alliberats", no es podrien dedicar als seus sobtats actes de divorcis desconcertants i de poligàmia escampada si no creguessin en una Àvia, enorme i benvolent, que a través de la legislació doblement maternal pugui al final acollir a la seva falda deu milions de nens», va criticar Chesterton. És evident que l'Àvia de qui ens parla era l'Estat anglès.

Dins de la família, el nostre pensador anglès defensarà sense embuts la dona de les actituds masculistes de l'època. Sempre contemplarà en la dona els valors que nien en ella. Descobreix el rostre bíblic de la primera dona, d'Eva, i ho estampa als seus escrits, per la qual cosa va rebre crítiques. Rebutja les teories del seu entorn que defensaven la naturalesa feble de la dona, enfront de la superioritat clara de l'home. I per això va afirmar rotundament: «Pot ser que elles siguin inferiors a nosaltres en altres aspectes; així és amb els ocells del cel. Però un mortal amb ales d'ocell és un àngel, i un mortal amb instint maternal és una mare.» Chesterton sempre va trobar en l'Església catòlica una institució capaç de defensar i valorar la dona.

Indiscutiblement ens trobem davant d'un pensador cristià que va saber testimoniar la fe anant a contracorrent, amb la serenitat i l'ímpetu d'un veritable seguidor de Jesús.

Joan Manuel Gutiérrez
Delgado

Escriptor i humanista (stein@mixmail.com)

PUBLICITAT A:

CATALUNYA CRISTIANA
(edició setmanal)

BUTLETÍ DE L'ARQUEBISBAT
DE BARCELONA
(edició mensual)

GUIA DE L'ESGLÉSIA DE
L'ARXIDIÒCESI DE BARCELONA
(edició anual)

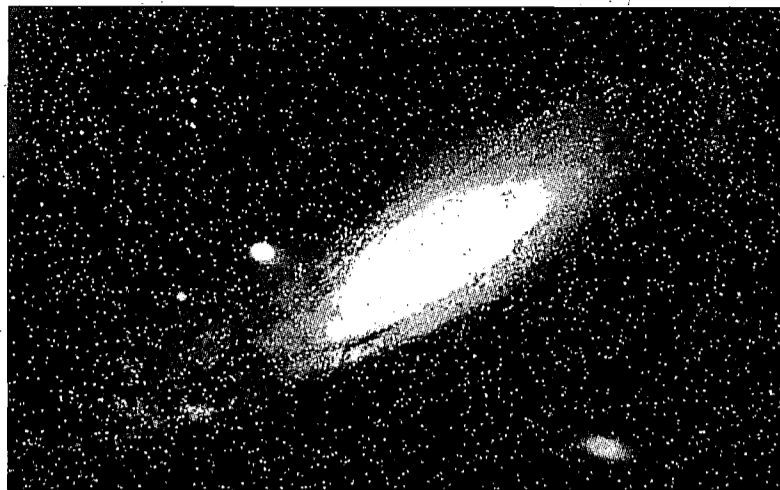
RÀDIO ESTEL

Informeu-vos al telèfon: 934 905 988
c/ Puiggari, 5 - 08014 Barcelona
e-mail: publicitat@catcrist.com

Estrelles d'una massa com cent vegades el Sol

Les resplendors de les estrelles són molt variades. Com Rigel, que té un esclat de milers de vegades la del nostre Sol. Els volums també varien molt. Com Antares, que fa més de trenta milions de sols i n'hi ha encara de més voluminoses. Però ja no hi ha tanta varietat en les masses estel·lars. I és que les molt grans són poc denses, o sigui enormement lleugeres, i densíssimes les més petites. Per això un 90% de les estrelles tenen una massa compresa entre 0,5 i 4 masses solars. Però el 90% no vol dir totes. Hi ha estels excepcionals de massa molt gran.

Determinar-ne la massa no és fàcil. Només quan es tracta d'un sistema doble (un estel que gira gravitacionalment al voltant d'un altre) es pot fer amb bastanta exactitud aplicant la llei newtoniana de la gravitació universal un cop coneguda l'òrbita i el període de revolució. Però la massa dels estels solitaris tan sols es podia saber fins ara indirectament, comparant amb la massa dels coneguts que presentessin les mateixes característiques de lluminositat i volum, cosa que no podia donar seguretat total.

Galàxia d'Andròmeda.

les mesures s'han hagut de fer amb molta cura, perquè s'ha hagut de calcular també la pressió de radiació (per la gran temperatura de la superfície) que actua en contra de la gravetat. Fets així els càlculs, ha resultat el que ja se sospitava. Aquests «fars còsmics» tenen una massa de al voltant de cent masses solars. No es pot negar que són veritablement estels excepcionals de la nostra galàxia!

Ara bé, a la nostra galàxia hi ha unes quantes estrelles, no gaires, que són molt lluminoses, blaves i supergegants (hom les anomena «fars còsmics»), que són solitàries. Pel seu gran esclat ja es veia que havien de tenir també una massa molt gran. Però, com saber-ho amb més certesa? La notícia és que uns investigadors de l'Institut Astrofísic de Canàries en col·laboració amb la Universitat de Munic ho han aconseguit. Com s'ho han fet? Analitzant l'atmosfera d'aquests estels i determinant-ne la densitat. És clar que aquesta densitat depèn de la gravetat de l'astre i sabent-ne la gravetat ja se'n pot calcular la massa. Però, atenció!

Per Francesc Nicolau, professor de la Facultat Eclesiàstica de Filosofia de Catalunya

Actualitats científiques

La matemàtica i els matemàtics

43 Carl F. Gauss, príncep dels matemàtics

Unes quantes dècades més jove, però contemporani encara dels francesos que ens han ocupat els quatre capítols anteriors, va ser el matemàtic més insigne de la primera meitat del segle XIX, l'alemany Carl Friedrich Gauss (1777-1855). La trajectòria de la seva vida no es veïa gens afectada pels canvis polítics que sotraguejaren França en aquesta època, perquè ell no es mogué mai, ni per fer visita, de la seva Alemanya natal. Per la seva contribució genial a la ciència matemàtica se l'anomenà *Princeps mathematicorum* i creiem que ben justament. N'hem de parlar.

De família humil i infant prodigi

Som a Brunsvic (Saxònia) en una escola primària un dia de l'any 1787. El mestre de minyons que es diu Büttner acaba de donar als seus alumnes de 10 anys d'edat una feina més aviat llarga: que facin la suma dels cent primers nombres naturals $1+2+3+4+\dots$ fins a 100. Al cap d'un minut i mig un dels nens deixa la seva pissarra, boca avall com està manat, sobre la taula del mestre, tot dient, en el seu alemany dialectal, *Ligget se* («Heus-la aquí»). El mestre ni se la mira. «Quin sabatasses deu ser aquest xicot», pensa. I quan ha passat gairebé una hora van arribant les altres pissarres bo i fent pila. Un cop dipositada l'última, el mestre comença a mirar-se-les començant per aquesta, la de sobre: equivocada, equivocada, equivocada... fins que arriba a la de sota de tot, la primera, que és l'única que té el resultat correcte: 5.050, però sense cap operació. Sorpresa.

—Com has tret aquest resultat sense fer operacions?

—Molt senzill —contesta el noi—, en aquesta suma el primer nombre i l'últim fan 101, el segon i el penúltim, 2 i 99, també

fan 101, i també el tercer i l'antepenúltim... fins arribar a 50 i 51 que també sumen 101. Tot plegat són 50 vegades 101 que és 5.050.

El mestre es va entendre. Va comprendre que el seu alumne prometia i de la seva butxaca comprà el millor text de matemàtiques que trobà i l'hi va regalar. Aquell minyó de deu anys era Carl Friedrich Gauss, fill de família humil. El seu pare Gerhard, home sense instrucció; en aquell moment feia de paleta i havia hagut de fer d'altres oficis. La seva mare Dorothea havia estat una serventa. El fill ja havia demostrat de molt petit capacitat per a les matemàtiques. Ell mateix ens diu que havia après de comptar abans que d'enraonar. Quan tenia tres anys, un dia que el seu pare comptava jornals en veu alta, li digué: «Papa, t'has equivocat! Això fa tant.» El bon home repassa els càlculs i veu que l'infant té raó.

El nostre noi no va necessitar gaires dies per estudiar el llibre que el mestre Büttner li havia regalat. Quan el retornà al mestre, aquest, veient que ell no podia ensenyar-li gran cosa més, el va confiar a un ajudant que tenia a l'escola, el jove de 17 anys, J. M. Bartels (1769-1836), molt apassionat per les matemàtiques. Es van posar a estudiar junts i Bartels s'entusiasmà per la capacitat que demostrava el seu company i quan Gauss tenia 14 anys el presentà al duc de Brunsvic, el qual, veient la modèstia d'aquell adolescent, en restà corprès i decidí d'ajudar-lo pagant-li els estudis al Collegium Carolinum.

Aquí ingressà el noi als 15 anys. Hi estudià matemàtiques, i també filologia. Arribà a dominar el grec i el llatí. Però també va llegir en els tres anys que s'estigué al Carolinum les obres de Newton, Euler i Lagrange. Quan deixà aquell col·legi als 18 anys, el duc volia que ingressés a

la universitat de Göttingen, però el pare s'hi oposava perquè deia que el seu fill s'havia de posar a treballar. La mare consultà un professor que coneixia molt l'estudiant, Wolfgang Bolyai, i aquest li digué que el seu fill podria arribar a ser el matemàtic més gran d'Europa. A la dona li van caure les llàgrimes d'emoció i el noi entrà a la universitat.

Descobriments a dojo

Gauss va ser certament el més gran matemàtic d'Europa del seu temps i de tot el món, i en molts anys. Però en arribar a la universitat, sempre sota la protecció del duc de Brunsvic, encara dubtava si dedicar-se a la matemàtica o a la filologia. Per fi es decantà pel que sabem quan el 30 de març del 1796 va trobar la solució al problema de construir el polígon regular de 17 costats amb només regla i compàs. L'entusiasme haver fet aquest descobriment i ho va consignar en una espècie de diari on seguirà anotant totes les troballes matemàtiques que farà d'ara endavant. Aquesta serà la primera. El manuscrit d'aquest diari es creia perdut, però es trobà entre papers de la família el 1898. Va ser publicat per Felix Klein el 1901. Té només 19 pàgines i conté registrats breument 146 resultats, l'últim del 9 de juliol del 1814. Molts d'ells només els tenim aquí perquè Gauss no es va preocupar de publicar-los.

Gauss va obtenir el doctorat en Matemàtiques no per la universitat de Göttingen sinó per la de Helmstädt el 1799. La seva tesi doctoral va ser la demostració del teorema fonamental de l'àlgebra («Tot polinomi de coeficients reals o imaginari té sempre una solució en el camp complex»), que molts matemàtics, com Euler, Lagrange i altres, havien volgut demostrar sense aconseguir-ho amb el rigor lògic que calia, i Gauss ja havia demostrat quan només era estudiant i tenia 20 anys.

Però més important encara per a la història de la matemàtica va ser la seva gran obra sobre teoria de nombres que ja va publicar el 1801, dedicant-la amb agrai-

ment al duc de Brunsvic, *Disquisitiones arithmeticae*. La va escriure en llatí, llengua que ell estimava. Gauss va ser l'últim científic de la història que va escriure en aquest idioma. Hi exposa tot un capítol nou de la matemàtica, el que ara anomenem àlgebra de les congruències.

Quan es descobrí el primer asteroide, Ceres, el primer dia del segle XIX, el seu descobridor, Giuseppe Piazzi, només el va poder seguir durant quaranta dies i després el va perdre de vista. Va publicar els resultats de les seves observacions amb l'esperança que algun altre astrònom en calculés l'òrbita per tornar-lo a recuperar. Tots els astrònoms de l'època trobaren insuficients les dades de Piazzi, però un matemàtic va donar el punt exacte on havia de tornar-se a veure l'asteroide, cosa que es comprovà tot seguit. El matemàtic era Gauss. Això el va fer cèlebre. Però va refusar la càtedra de matemàtiques que li oferí el 1803 la universitat de Sant Petersburg, i en canvi va acceptar l'oferta de Göttingen del 1807, que el feia també director de l'observatori astronòmic. El 1809 publicava *Theoria motus corporum coelestium*, que obria als astrònoms perspectives de càlcul ràpid d'òrbites planetàries. Encara avui dia es fa servir el mètode que ell hi exposava.

Gauss, que havia dit que la teoria de nombres és la reina de les matemàtiques i havia promès escriure una segona part de les *Disquisitiones arithmeticae*, ara es veïa abocat a càlculs astronòmics i geodèsics. Però desenvolupà una nova branca de la matemàtica: la geometria diferencial.

La seva autoritat en el camp de la matemàtica era reconeguda per tot arreu. D'aquí el títol de *Princeps mathematicorum*. I en l'aspecte humà era afable, bondadós i molt afectuós amb la família. Es casà el 1805, però se li van morir l'esposa i el tercer fill el 1809. Es tornà a casar i tingué encara tres fills més, però tornà a quedar vidu el 1835. La mare de Gauss, mort el pare, anà a viure amb ell, el qual l'omplí de delicadeses els últims 22 anys de la seva vida. Va morir als 97. Setze anys després moria Gauss als 78, estimat de tothom.

RADIO

Des de les 02.15 a les 8.00 hores, selecció de música instrumental.
 El tren de les set (reflexió matinal), 07.00 hores.
 Espurna d'Alba, a les 07.15 hores.
 Informació general, d'Església i solidaritat, serveis i cultura, cada quart d'hora.
 Comentari de l'Evangeli a les 2.00, 7.30 i 15.30 hores.
 Pensament humà i cristià, cada hora.
 Comentari creient sobre l'actualitat, a les 9.30 i 17.30 hores.

Dilluns

08.00-09.00 *El Primer Cafè* (informatiu i tertúlia). Presentat i dirigit per Dani Vilaró.
 21.00-21.15 *Els Contes de la Fada Vetakika* (espai infantil).
 21.15-22.00 *Música*
 22.00-23.00 *Nit d'Estels* (Església i solidaritat). Presentat i dirigit per Natàlia Torrent.
 23.00-00.00 *Planisferi* (viatges i turisme). Presentat i dirigit per Francesc Rosaura i Ariadna Boada.
 00.00-02.00 *La Gran Diferència* (selecció musical). A càrrec de Maria Sierra Rodríguez i Xavier Aguilar.
 02.00-02.05 *Espurna d'Alba* (poesia). Presentat per Carme Catà i Jaume Rocosa.
 02.05-02.15 *Dietari de Música i Músics* (efemèrides musicals). Presentat per Joan Úbeda.

Dimarts

08.00-09.00 *El Primer Cafè*
 21.00-21.15 *Els Contes de la Fada Vetakika*
 21.15-22.00 *Cum laude* (ensenyament i universitats). Presentat i dirigit per Oriol Freixenet i Enric Violan.
 22.00-23.00 *Nit d'Estels*
 23.00-00.00 *Vianants* (tertúlia intergeneracional). Presentat i dirigit per Teresa Pou.
 00.00-02.00 *La Gran Diferència*
 02.00-02.05 *Espurna d'Alba*
 02.05-02.15 *Dietari de Música i Músics*

Dimecres

08.00-09.00 *El Primer Cafè*
 21.00-21.15 *Els Contes de la Fada Vetakika*
 21.15-22.00 *Planeta blau* (medi ambient). Presentat i dirigit per Cristina Crespo.
 22.00-23.00 *Nit d'Estels*
 23.00-00.00 *Mar de Claror* (catequesis). Presentat per Rosa Deulofeu.
 00.00-02.00 *La Gran Diferència*
 02.00-02.05 *Espurna d'Alba*
 02.05-02.15 *Dietari de Música i Músics*

Dijous

08.00-09.00 *El Primer Cafè*
 21.00-21.15 *Els Contes de la Fada Vetakika*
 21.15-22.00 *Bojos per la ciència* (ciència i tècnica). Presentat i dirigit per Antoni Paris.
 22.00-23.00 *Nit d'Estels*
 23.00-00.00 *Foto de família*. Presentat i dirigit per Montserrat Esteve.
 00.00-02.00 *La Gran Diferència*
 02.00-02.05 *Espurna d'Alba*
 02.05-02.15 *Dietari de Música i Músics*

Divendres

08.00-09.00 *El Primer Cafè*
 21.00-21.15 *Els Contes de la Fada Vetakika*
 21.15-22.00 *Música*
 22.00-23.00 *Nit d'Estels*
 23.00-00.00 *Amb llum pròpia* (personatges). Presentat i dirigit per Joan Armengol.
 00.00-02.00 *La Gruta* (acompanyament a malalts de l'Hospitalitat de la Mare de Déu de Lourdes). Presentat i dirigit per Antoni Deulofeu.
 02.00-02.05 *Espurna d'Alba*
 02.05-02.15 *Dietari de Música i Músics*

Dissabte

21.00-22.00 *Tanca els ulls i fixa-t'hi bé* (música de cinema). Presentat i dirigit per Josep Chavarría i Xavier Cazeneuve.
 22.00-23.00 *El zoo de vidre* (actualitat teatral). Presentat i dirigit per Aure Farran.
 23.00-00.30 *Ningú No És Perfecte* (cinema). Presentat i dirigit per Marc Ruiz.
 00.30-01.00 *Fila 7* (teatre musical). Presentat per Sergi Corbella.
 01.00-01.30 *Cova de Jazz* (jazz i blues). Presentat per Gemma Abellán.
 01.30-02.00 *De nou n'nou* (noves músiques). Presentat per Joan Dalmau.
 02.00-02.05 *Espurna d'Alba*
 02.05-02.15 *Dietari de Música i Músics*

Diumenge

09.00-10.00 *Tot Sardana*. Presentat per Josep Maria Rojo i Eva Franquès.
 18.45-20.00 *Eucaristia*
 21.00-21.30 *La Pròrroga* (esports i resum de la jornada). Presentat i dirigit per David Amador.
 21.30-22.00 *La Taula de l'Evangeli* (música en català). Presentat per Joan Úbeda i Roger Padullés.
 23.00-00.00 *Temps de Paraula* (Bíblia i teologia). Presentat i dirigit per Anna Molins.
 00.00-00.05 *Moments a mitjanit* (reflexió cristiana). Presentat i dirigit per Xavier Morlans.
 00.05-00.30 *Missatge en una ampolla*. Presentat i dirigit per Miquel-Albert Soler i David Ciscar.
 00.30-01.00 *A tot cor* (música coral). Presentat per Joan Casas.
 01.00-01.30 *Cova de country*. Presentat per Rafael Corbí.
 01.30-02.00 *Programa de novetats discogràfiques*
 02.00-02.05 *Espurna d'Alba*
 02.05-02.15 *Dietari de Música i Músics*

Desconnexions de Ràdio Estel**De dilluns a divendres:**

09.00-09.15 *Informatiu matí, el Temps, Agenda*
 12.00, 16.00, 18.00 *Punts informatius*
 13.15, 19.15 *Temps*
 14.00-14.15 *Informatiu migdia, Recomanació*
 20.00-20.15 *Informatiu vespre, el Temps*

Cada dia

06.45 *Un bon motiu per viure*
 10.45, 17.45 *Recomanació turística*
 12.45, 18.45 *Agenda*

Dilluns

00.00-00.30 *Tresors del Pensament* (en preparació)

Dimarts

00.00-00.30 *Estels sobre el Principat*

Dimecres

00.00-00.30 *On anem?*

Dijous

00.00-00.30 *La Taula de l'Evangeli*

Dissabte

09.00-09.30 *Una setmana més Recomanació*
 13.00-13.30 *Església d'Urgell*
 13.30-14.00 *In Corpore Sano*
 20.00-21.00 *Anirem tots cap al Cel*

RÀDIO BARCELONA (OM 666) - Diumenge de 22.05 a 23.00h, *Objectiu, l'home*: programa de valors humans. El cas de la setmana; un espai per a la solidaritat; entrevista; suggeriments per viure millor la vida i la «Carta Dominical» de l'arquebisbe de Barcelona, Ricard M.

Carles (edita i presenta: J. M. Alimbau).

* L'última setmana de cada mes publicarem la resta de la programació de les diferents diòcesis.

TELEVISIÓ

Dimecres 1

10.30 *Santa Missa*

Per celebrar la festivitat de Tots Sants, amb la col·laboració de la Coral Isern de Barcelona (Barcelonès), sota la direcció d'Asunción Isern. (Director i celebrant habitual: Mn. Manuel Valls i Serra; coordinador: Víctor Subirana.)

Diumenge 5

08.45 *Tiempo de creer* (programa protestant)

09.30 *Pueblo de Dios* (repetició del dilluns 30)

«Nicaragua, tierra soñada.» El reportatge mostra alguns dels projectes que Càritas promou relacionats amb la infància, el treball de la dona i la producció agrícola al país.

10.00 *Últimas preguntas*

10.25 *Testimonio*

Meditació sobre un tema religiós (catòlic).

10.30 *Santa Missa*

Amb la participació del grup coral Clau de Sol de Vic (Osona), sota la direcció de Teresa Serra. (Director i celebrant habitual: Mn. Manuel Valls i Serra; coordinador: Víctor Subirana.)

Dilluns 6

17.20 *Pueblo de Dios*

Dissabte 4

09.30 *Signes dels Temps*

«Alfons Comín, una veu vigent.»

20 anys després de la seva mort, el programa repassa la trajectòria social, política i literària d'aquest cristià compromès. Conversa amb dues persones vinculades a la Fundació Alfons Comín.

Altres temes:

—Reportatge sobre l'acte de commemoració del 5è aniversari de la celebració del Concili Provincial Tarraconense.

—Entrevista sobre les conclusions del Primer Congrés Internacional de Banca Ètica a Catalunya.

—Presentació del Centre d'Estudi de les Religions.

—Comentari de l'Evangeli per Mn. Ballarín. (Presentat per Teresa Pou i dirigit per Francesc Rosaura.)

Signes dels Temps repeteix l'emissió el diumenge a les 00.30 h de la nit pel Canal 33; el diumenge a les 11.40 h del matí pel Canal TVC Internacional; i el diumenge a les 13.05 h de la tarda pel Canal TVC Sat.

Divendres 3

20.30 *Creure avui*

«Els joves, avui», amb Jaume Font, caputxí d'Arenys de Mar. Reportatge:

Fundació Sant Joaquim, 100 anys compartint.

Presenten: Marta Loire i Dolors Fernández. Coordina: Albert Dresaire.

El programa repeteix l'emissió els dilluns a les 13.30 h.

Cada dijous

a partir de les 21.30, *Paraula i vida*

Glosses setmanals de Mons. Lluís Martínez Sistach.

Paraula i vida repeteix l'emissió els divendres a les 14.40 h.

L'últim dijous de mes

a partir de les 22.00, *Aquí, tots*

Magazín de notícies, reportatges i comentaris des del punt de vista de l'Església. Es repeteix l'últim divendres de mes a les 14.40 h.

Cada divendres

22.30 *Camí de vida*

Recull de notícies i entrevista sobre un tema d'actualitat a càrrec de la Delegació de Mitjans de Comunicació. Presentat per Carles Sánchez.

NOVEMBRE ÉS EL MES CONSAGRAT A LES ÀNIMES DEL PURGATORI

Internet

• **MONESTIR DE SANT JOSEP.**— El convent de les carmelites descalces de Medina de Rioseco (Valladolid) té una pàgina web, www.terra.es/personal/carmelit, que inclou lletanies, pregàries, vides de sants, enllaços, biblioteca catòlica, examen de consciència, bibliografia sobre Papes i un apartat dedicat al Jubileu, entre d'altres.

Barcelona

• **CATEDRAL.**— El 2 de novembre, commemoració dels Fidels Difunts. Se celebrarà l'eucaristia a les 19.00. Abans, a les 18.30, cant de les vespres.

• **TIBIDABO.**— El 3 de novembre tindrà lloc al temple del Sagrat Cor de Jesús del Tibidabo l'acte anual de l'Obra Expiatòria a favor dels difunts. A les 18.00, vespres i benedicció; a les 19.00, eucaristia per tots els difunts inscrits a l'Obra Expiatòria. Sortida d'autocars de la plaça de Lesseps, cantonada Pérez Galdós, a les 17.30, i retorn a les 20.00.

• **JUBILEU.**— El 5 de novembre, a les 18.00, Jubileu de l'arxiprestat Rambles-Poble Sec, a la basílica de la Mercè de Barcelona. No hi haurà celebració de la missa. L'eucaristia se celebrarà a les parròquies respectives.

• **RECÉS.**— Organitzat per les Missioneres Germanes de Betània el 5 de novembre, a la casa de Betània, c/ Bonavista, 37 - Cornellà de Llobregat, tel. 933 751 102. Dirigeix: Mn. Jordi Carrera, m.d.

• **CONFERÈNCIA.**— El 7 de novembre, a les 18.00, sobre *La missió de les persones amb experiència en l'Església i en el món*, a càrrec d'Antonio Valero Vicente, fundador i professor de l'IESE. Oratori de Santa Maria del col·legi major Bonaigua, c/ Jiménez i Iglesias, 1 - Barcelona, tel. 932 049 551.

• **BALMESIANA.**— Els dies 7 i 8 de novembre, a les 19.30, el P. Raimondo Sorgia, o.p., parlarà sobre *Fray Jerónimo Savonarola (1452-1498): ¿Hereje, desobediente y excomulgado?*, sobre el polèmic prior del convent de Sant Marc de Florència. C/ Duran i Bas, 9 - Barcelona, tel. 933 026 840 (de dilluns a dijous, de 17.00 a 19.00), a/e: secretari@balmesiana.org, Internet: www.balmesiana.org

CRISTIANISME I JUSTÍCIA
FUNDACIÓ LLUÍS ESPINAL

• **CRISTIANISME I JUSTÍCIA.**— El professor Romà Fortuny impartirà el seminari *Els exclosos reclamen espiritualitat* els dies 7, 14, 21 i 28 de novembre, i 5 i 12 de desembre; d'altra banda, els dies 13, 20 i 27 de novembre; 4, 11 i 18 de desembre, i 8, 15 i 22 de gener, els professors Xavier Melloni, s.j., Lourdes Solé, o.s.b, i José I. González Faus, s.j., impartiran el curs *El llenguatge dels mistic*.

tics. Més informació: c/ Roger de Llúria, 13, 1r - Barcelona, tel. 933 172 338, fax 933 171 094, a/e: espinal@redestb.es, Internet: www.fespinal.com

• **COMUNITAT D'EMMANUEL.**— Organitza el 10 de novembre, a les 20.30, la conferència *La ètica o el caos*, per Jean-Loup Dherse, vicepresident de La Table Ronde de Caux, president de L'Observatoire de la Banque i membre de Cor Unum. Parròquia de Santa Teresa de l'Infant Jesús, via Augusta, 68 - Barcelona, sala Mn. Jaume Oliveras (entrada per c/ Sant Marc, 40).

• **PER L'ALTRE COR CREMAT DE BARCELONA.**— Organitza un concert solidari el 10 de novembre, a les 21.00, amb la coral d'Arquitectura, a l'església de Sant Jaume, c/ Ferran, 28 - Barcelona.

• **EXPOSICIÓ.**— Del 10 de novembre al 9 de desembre, a la biblioteca Santiago Rusiñol de Sitges, es pot visitar una mostra de llibres propietat de l'Associació Amics de l'Orgue amb la temàtica «Cançoners». Horari: de dimecres a dissabtes, de 10.00 a 14.00, i de dilluns a divendres, de 16.00 a 20.00.

• **PASTORAL OBRERA.**— L'11 de novembre tindrà lloc la VII Jornada de religiosos i religioses implicats en el món obrer i popular. El lema per a la jornada és «La dimensió política de la fe en la nostra vida» i constarà del programa següent: a les 9.30, arribada i acollida; a les 10.00, pregària, presentació i aportació del P. Ignasi Salvat; a les 11.15,

treballs en grup; a les 13.15, eucaristia; a les 14.15, dinar, i a les 15.30, assemblea i cloenda. Lestonnac, c/ Pau Claris, 131 - Barcelona. Cal reservar el dinar: tel. 934 121 551 (Carne).

• **AMICS DE CATALUNYA CRISTIANA.**— L'11 de novembre tindrà lloc el romiatge anual a Montserrat, dins del marc jubilar, amb aquest programa: a les 9.30, arribada i acollida; a les 9.45, salutació del P. abat, Josep M. Soler i dissertació del bisbe Joan Carrera sobre *Els 80 anys de Joan Pau II: una vida al servei de l'Evangelí*; a les 11.00, participació a la missa conventual; a les 12.00, continuació de la trobada d'amics, subscriptors, lectors i pelegrins; a les 14.00, dinar de germanor, i a les 18.00, retorn a Barcelona. Més informació: plaça Urquinaona, 11, 3r 3a A - Barcelona, tel. 933 013 718, fax 933 023 264.

• **SOLEMNITAT DEL PATROCINI DENTRA. SENYORA DEL'ESTRELLA.**— L'11 de novembre se celebra al monestir de Santa Maria de Jerusalem de les monges clarisses (passatge Mare de Déu de l'Estrella, s/n - Barcelona) la solemnitat del patrocini de Nostra Senyora, venerant la imatge de la Mare de Déu de l'Estrella que presideix el cor de la comunitat. La celebració de l'eucaristia tindrà lloc a les 17.00. És una festa oberta a totes les persones, especialment es convida a aquelles que porten el nom d'Estrella.

• **PARRÒQUIA DE LA CONCEPCIÓ.**— L'11 de novembre, a les 19.00, concert vocal i de cambra Memorial Enric Teixidó Salvà. Josefine Teixidó (soprano), Pierre Baurier (tenor), Marie Malechová (piano) i l'Octet Forum Vocal interpretaran obres de Vivaldi, Mozart, Bach, Schubert, Sant Sàns, Verdi, Puccini i Bizet. Parròquia de la Puríssima Concepció, c/ Aragó, 299 - Barcelona.

• **JORNADA DIOCESANA PER A ANIMADORS DE PASTORAL DE JOVENTUT.**— El 12 de novembre, a les 10.00, a l'escola dels jesuïtes de Sarrià. Mn. Xavier Morlans parlarà sobre *El primer anunci de l'evangelí*.

• **CONCERTS A MARATA.**— El 12

LLAR D'ANCIANS PRUDENCI MIRALLES per a grans persones grans

Si us plau, ajudeu-nos.
"la Caixa" d/c 2100 0681 09 0100029142

Associació Prudenci Miralles per a Ancians
Trafalgar, 39, 5è - 08010 Barcelona
Tel. 932 681 867 - Fax 932 684 356 - NIF: G-08862781.

Els donatius desgraven un 20% del total a la declaració de l'IRPF. (Llei 30/1994).

APADRINEU UN NEN/A, AVIA

DIRECTAMENT I A TRAVÉS DE MISSIONERS CATÒLICS DE MÉS DE 40 ORDES RELIGIOSOS, EN 1.100 PROJECTES DE 23 PAÏSOS DEL TERCER MÓN.

QUÈ VOL DIR UN APADRINAMENT?

Per a un nen: aliment cada dia, atenció sanitària dental, roba, l'oportunitat d'anar cada dia a l'escola, i sentir-se estimat per vostè.

Per a la família del nen: instrucció sobre nutrició, higiene, alfabetització, educació en la cura del nen, i formació professional.

Per als missioners/es: rebre amb alegria la vostra col·laboració en la labor humanitària que porten a terme a favor dels pobres, dels humils, dels malalts i necessitats. Per amor, lliurament i servei a l'Evangelí.

NECESSITEN UN PADRÍ! VOLS SER-HO TU?
100 ptes. cada dia poden fer-ho possible.

FUNDACIÓ CRISTIANA PER A NENS I GENT GRAN
CFCA/España C/ Real, 21, 2º - 47140 Laguna de Duero (Valladolid)
Tel. 983 54 47 50 - 983 54 52 06 - Fax 983 54 47 50 e-mail: fcfpya@teleline.es

Introducció als Profetes

Conferències a càrrec de M. Rosa Subirà

14 de novembre, a 3/4 de 9 del vespre.

Lloc: Nàpols, 137 - Tel. 932 313 604

Des del carrer

Mn. Xavier Sobrevia Vidal és des de fa un any rector de la parròquia de Sant Antoni Maria Claret de Sant Boi de Llobregat. També és doctor en Medicina. El 10 d'octubre passat va rebre el II Premi d'Investigació sobre Bioètica pel treball «La comunicació del malalt oncològic en situació terminal amb el metge». Es tracta de la tesi doctoral que va fer a la Facultat de Medicina de la Universitat de Navarra. El guardó va ser atorgat per la Fundació Víctor Grífols i Lucas, presidida per Victòria Camps.

Mn. Xavier Sobrevia Vidal ha obtingut el II Premi d'Investigació sobre Bioètica, concedit per la Fundació Víctor Grífols i Lucas

«El dolor interpel·la fortament l'ésser humà»

—Faci'ns cinc-cèntims d'aquest treball.

—Ha estat una aproximació directa al pacient oncològic en situació terminal per recollir les seves opinions i perspectives sobre la comunicació que manté amb el metge. Els quatre àmbits bàsics d'estudi eren els referents al diagnòstic, al pronòstic, a les preocupacions del malalt i a la relació metge-pacient. Vaig entrevistar uns cent pacients malalts de càncer en situació terminal, majors de divuit anys. La selecció es feia sempre segons el criteri del metge que portava aquests pacients, l'esperança de vida dels quals era tan sols d'unes setmanes o d'uns mesos.

—Suposo que va ser una experiència molt dura...

—Aparentment, des de fora, pot semblar més dura del que és. Moltes converses van ser extraordinàriament agradables i «alegres». Cal dir que eren pacients amb una simptomatologia controlada i que entrevistar-los no els suposava cap estrès. Vull aclarir que la investigació no tenia cap finalitat ni cap contingut de tipus religiós o pastoral.

—Quina era l'actitud dels pacients?

—Jo em presentava com a metge, els deia que estava fent un estudi i demanava el seu consentiment per contestar unes preguntes. La disponibilitat dels

pacients als quals jo vaig poder accedir va ser molt bona. Cal remarcar que estaven molt disposats a parlar de la seva malaltia. Vaig parlar amb pacients de dos centres de Pamplona: els que estaven ingressats a la unitat de cures paliatives de l'Hospital de Sant Joan de Déu i els que estaven ingressats al departament d'oncologia de la Clínica Universitària de Navarra. Aquest treball d'investigació m'ha fet adonar que la realitat és molt més rica del que una persona pensa a priori.

—Quin és el significat del dolor en la vida humana?

—El dolor i el patiment són realitats de la vida quotidiana. Des d'un punt de vista humà, tenen uns certs valors i significats, com l'estímul de la solidaritat, l'acceptació dels propis límits davant del dolor o de la malaltia... Des d'una perspectiva cristiana, tenim algunes claus que ens ajuden a donar alguna resposta més al significat del dolor. La mort en creu de Jesucrist i la seva Passió ens revela que el patiment té un valor. El dolor és un element que interpel·la fortament l'ésser humà. Ens pot fer rebel·lar contra Déu i allunyar-nos-en o apropar-nos a Déu i fer-nos redescobrir valors espirituals.

—El metge li ha de dir sempre la veritat al malalt?

—El pacient té dret a saber tota la veritat. La família no ha d'«infantilitzar» i excloure el pacient del que li està passant i de les decisions que s'han de prendre, tot i que aquestes conductes estan força arrelades en la nostra cultura. L'aspecte clau és el següent: com s'ha de comunicar la veritat al pacient? En aquest sentit, cal tenir en compte com és el pacient, la seva patologia, les perspectives que hi ha de tractament, de supervivència, etc. Si el metge menteix al pacient, recuperar després una relació de confiança és molt difícil o pràcticament impossible.

—A quines conclusions ha arribat amb el seu treball d'investigació?

—Segons l'estudi, els pacients estan bastant satisfets amb la comunicació establerta amb el metge. En l'àmbit del diagnòstic, la meitat dels pacients diuen que coneixen el diagnòstic, una quarta part en coneixen alguna cosa i la resta el desconeixen. Dels qui el coneixen, un 50% vol més informació sobre el diagnòstic. Dels qui el desconeixen o en tenen poques dades, un 80% demana més informació. També és interessant constatar que de la gent que vol informació sobre el diagnòstic, un 90% demana també ser informat sobre el pronòstic.

Miquel Àngel Codina

Esport, fílies i fòbies

Sembla que l'esport hauria d'ajudar a un millor agermanament entre pobles i ciutats. Els rivals haurien d'amidar les seves forces per veure qui en sap més, qui ho fa millor, i qui és més fort en la lluita per abastar el títol de campió. I no desenganyar-se per no haver arribat a bon fi avui, però continuant preparant-se per arribar-hi demà.

Però les coses s'han enverinat amb el professionalisme esportiu. Tots els equips volen tenir els millors jugadors i els compren i venen com en una subhasta. I quan un equip ha «comprat» un element que creia convenient, aleshores el fa passar pel microscopi i pobre d'ell si li surt un gra al nas... el refusarà i l'enviarà allí mateix d'on ha vingut... I si el traspàs d'un jugador important, que en sap molt, s'ha dut a terme poc correctament entre els que remenen les cireres, aleshores esclaten les fílies i les fòbies escandalosament.

Caldria tornar a la noblesa de l'esport que la professionalitat, es vulgui o no, ha deteriorat llastimosament.

Em sembla que l'esport no hauria de ser cap negoci. Però malauradament l'egoisme humà ha fet que sigui un negoci molt rendible, però nu de sinceritat.

Oriol Camps

Joan Carrera Planas

Bisbe auxiliar de Barcelona

Fet religiós i societat laica

La presentació del llibre d'Àlex Seglers *Autogovern i fet religiós* ha tingut la virtut de congregar, a Barcelona creients musulmans, jueus i cristians de tres confessions: catòlics, evangèlics i ortodoxos. Però no ha estat un acte interreligiós en sentit estricte. El punt de mira del llibre — i de la seva presentació — és la gestió política de la pluralitat religiosa en el marc de la nostra autonomia. Una problemàtica que la immigració actual planteja amb força. Sobretot la d'origen islàmic, alhora la més nombrosa i la més diferent. Però també comença a ser important la que procedeix dels països de l'Est, en bona part ortodoxa.

Seglers planteja la necessitat d'un dret eclesial autònom en la línia que van configurant ja algunes realitats, com ara el Conveni de Col·laboració entre la Generalitat i el Consell Evangèlic de Catalunya o el subscrit per la Comunitat Autònoma de Madrid i la Comunitat Israelita. El fet més rellevant, en l'àmbit català, ha estat la recent creació per la Generalitat d'una Secretaria

de Relacions religioses, com a interlocutora amb les diverses esglésies i confessions. Com és natural, aquest nou clima suscita moltes expectatives en els grups minoritaris els quals, tant en la introducció del llibre com en l'acte de la presentació, s'han mostrat queixosos: retreuen a les administracions que no reben un tracte igualitari, especialment pel que fa a l'ajuda econòmica, la qual consideren indispensable per a la llibertat religiosa. Demanen una *normalització religiosa*, que vol dir, de fet, la màxima equiparació amb l'Església catòlica.

Un altre punt de reflexió que planteja l'autor del llibre és el de la laïcitat,

que tants confonen amb el laïcisme. Val a dir que la Constitució espanyola no parla de laïcitat, sinó d'aconfessionalitat. Seglers, però, proposa un nou concepte de la laïcitat, de sentir positiu: seria «l'actitud política de reconèixer i promoure en el país el dret i la llibertat religiosa i les relacions de cooperació amb les comunitats religioses del país». Els participants en l'acte de presentació han insistit en aquest aspecte. La laïcitat és una conquesta positiva de l'època moderna, que afavoreix la llibertat dels ciutadans i la independència de les religions, la inviolabilitat de les consciències i la delimitació de l'àrea de poder de l'Estat. Però també, com la religió, la laïcitat té les seves patologies. Sovint esdevé laïcisme que combat la fe dels creients i la seva sensibilitat, amb la coacció, amb el silenciament o amb la irrisió a través, sobretot, dels mitjans de comunicació, també els públics. Hem de vindicar, contra això, que la fe religiosa no és menys que les altres dimensions de la vida dels ciutadans que els estats es guarden prou de menystenir. Fa una mica d'enveja sentir, per exemple, els presidents dels Estats Units invocar públicament Déu, sense complexos. Nosaltres vivim, encara, en una laïcitat no tan madura, potser, en part, per efecte de l'anomenada llei del pèndol.

En aquest començament del segle XXI, el gran servei que la religió ha de fer al nostre món és aportar-li l'esperança en el Déu vivent. Especialment la família dels fills d'Abraham, pare dels creients.

Ara mateix

Impromptu